

Dedem ABDÜLHAMİD HAN

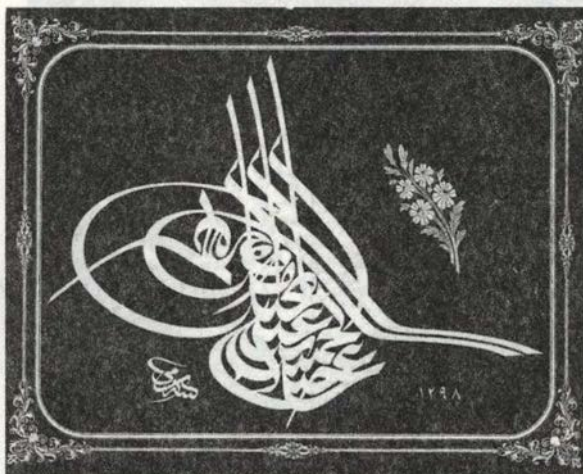

ABDÜLHAMİD KAYIHAN
OSMANOĞLU

YEDİVEREN

DEDEM ABDÜLHAMİD HÂN

ABDÜLHAMİD HAN BİN ABDÜLMECİD EL-MUZAFFER DAİMA

DEDEM ABDÜLHAMİD HÂN

Abdülhamid Kayıhan OSMANOĞLU

© 2016, Yediveren Yayınları,

Bu kitabın her türlü basım hakkı, anlaşmalı olarak
Yediveren Yayınları'na aittir. Kaynak gösterilip alıntı yapılabilir.
İzinsiz hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yediveren Yayınları

Tür: Tarih

Yayın Yönetmeni

Akif Bayrak

Yayın Koordinatörü

Gökhan Alperen Bayrak

Editör

Şafak Tunç

Görsel Tasarım

Aykar Danışmanlık

Sultan Abdülhamid Kapak Resmi

Reza Hemmatirad

İç Tasarım

Gonca Özdemir

ISBN

978-605-9780-52-0

Baskı

Mart 2016

Yaymevi Sertifika No: 29485

Tic. Sicil No: 893116

Matbaa

Çalış Ofset

Sertifika No:12107

Tel:+90 212 482 11 04

Yediveren Yayınları Eğitim Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.

İzzettin Çalışlar Cad. Şair Orhan Veli Sk No:4 D:4 Bahçelievler / İSTANBUL

Tel: +90 212 506 13 84 / +90 212 506 13 85 / Faks: +90 212 506 13 86

www.yediverenyayinlari.com / bilgi@yediverenyayinlari.com

DEDEM ABDÜLHAMİD HÂN

ABDÜLHAMİD HAN BİN ABDÜLMECİD EL-MUZAFFER DAİMA

ABDÜLHAMİD KAYIHAN OSMANOĞLU

Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoglu İletişim bilgileri:

Facebook: Abdülhamid Kayıhan Osmanoglu

Twitter: osmanoglu_79

Instagram: @abdulhamidkayihanosmanoglu

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	9
ÖNSÖZ	13
DEVLET-İ ALİYYE-İ OSMANİYYE	19
Sultan Abdülmecit ve Sultan Abdülaziz Dönemlerinde Devlet-i Aliyye Üzerinde Yabancı Baskısı İyice Artmaya Başlamıştır.	28
DEDEM SULTAN II. ABDÜLHAMİD HÂN	33
Midhat Paşa ve Ekibinin İdareyi Elinde Tuttuğu Yıllar	40
Sultan II. Abdülhamid Hân'ın İkinci Saltanat Devresi	40
DEDEM SULTAN ABDÜLHAMİD'İN HUSUSİ HAYATI	43
DARÜLACEZE	51
SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN TALİHSİZLİĞİ "KAHT-I RİCAL"	55
HİLAFET VE DEVLET-İ ALİYYE	58
Sultan Abdülhamid Hân ve Ehl-i Beyt Sevgisi	69
SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN İTTİHAD-I İSLAM POLİTİKASI NEDİR?	71
OSMANLILAR HACC YOLUNDA TÜRKMEN AŞİRETLERİNİ YERLEŞTİRMİŞLERDİR.	75
SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN ÇİN SİYASETİ	79
SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN İNGİLİZ SİYASETİ	81
Sultan İkinci Abdülhamid Han Kimin Cenazesine Türklerin Katılmasını Yasaklamıştır?	84
SULTAN ABDÜLHAMİD HAN ZAMANINDA OSMANLI- RUS MÜNASEBETLERİ	86
ERMENİ MESELESİ	90
Hamidiye Alayları	93
'Soykırım' İddialarının Arkasındaki Gerçek	94
SULTAN ABDÜLHAMİD HAN VE İSTİHBARAT	99

MUSUL MESELESİ	106
Musul Petrolü Üzerindeki Rekabet	107
SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN HZ. PEYGAMBERİMİZE HAKARET ETTİRMEMİŞTİ.	110
İSMİNİ SULTAN ABDÜLHAMİD'DEN ALAN KENYA'NIN "SULTAN HAMUD" ŞEHİRİ	115
Şeyh Abdullah ve Kayser II. Wilhelm	116
SULTAN ABDÜLHAMİD HAN ZAMANINDA OSMANLI BAHRİYESİ	118
Dünyada Hedefe Torpido Atan İlk Donanma Sultan Abdülhamid Hân Zamanında Yapılmıştır.	122
I. Dünya Savaşı'nda Tek Bir Denizaltımız Yoktu	124
MODERN EĞİTİM SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN DÖNEMİNDE YERLEŞMİŞTİR.	127
SULTAN ABDÜLHAMİD HAN DÖNEMİNDE GAZETECİLİK	136
İSTANBUL'DA BUGÜN AYAKTA OLAN PEK ÇOK TARİHİ YAPI SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN DÖNEMİNDEN KALAN YAPILARDIR	139
SULTAN II. ABDÜLHAMİD HAN DÖNEMİNDE OSMANLI ÜLKESİ SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK GELİŞMELER İLE ÇAĞ ATLAMIŞTI	142
SULTAN ABDÜLHAMİD VE ÇANAKKALE	146
Sultan II. Abdülhamid, Düşman Saldırısına Karşı Çanakkale'ye Torpil Döşetmiştir	149
SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN GEREK İÇ GEREKSE DIŞ SİYASETİ YÜRÜTÜRKEN İSLAMLIK VE TÜRLÜĞÜ ÖN PLANDA TUTMUŞTUR.	151
SULTAN ABDÜLHAMİD HAN SİYONİSTLERİN ÖNÜNDEKİ EN BÜYÜK ENGELDİ	153

İÇİMİZDE BİR YARA: FİLİSTİN	155
SULTAN ABDÜLHAMİD'İN TAHTTAN İNDİRİLMESİ	157
Sultan Abdülhamid'in 8 Adamının İdam Edilmesi	166
İTTİHATÇILARIN KİFAYETSİZLİĞİ VE DEVLETİN TASFİYESİ	167
SULTANIN VEFATI	173
SULTAN 2'NCİ ABDÜLHAMİD HAN'IN TORUNU MEHMED ORHAN EFENDİ	180
OSMANLI ŞEHZADESİ ŞOFÖRLÜK YAPIYOR	182
İSLAM COĞRAFYASI SAHİPSİZ	185
'AYASOFYA İBADETE AÇILMALI'	186
OSMANLI OLMAK EDEBLİ OLMAKTIR	192
İMPARATORLUĞUN DÖRT BİR YANINI MODERN HASTANELERLE DONATAN SULTAN ABDÜLHAMİD'İN SÜRGÜNDE PARASIZ KALAN KIZI AYŞE SULTANIN, ÇOCUĞUNU TEDAVİ ETTİREBİLMEK İÇİN KUZENİNE YAZDIĞI MEKTUP	196
MİLLET-İ ALİYYE OCAKLARI TEŞKİLATLANMAK İÇİN DEĞİL, "MİLLET" LEŞMEK İÇİN KURULMUŞTUR.	199
"Evlat ve Millet Arasındaki Değişmez Bağ"	200
Peki Vatan İçin Gereken Nedir?	201
SONSÖZ	203
RESİMLER	205
EKLER	217
1924'ten Sonra Vefat Eden Şehzadeler	217
1924'ten Sonra Vefat Eden Sultanlar	223
Hayattaki Şehzadeler	229
BİBLİYOGRAFYA	231

TAKDİM

Tarih geçmişten ders çıkarak geleceği inşa etmek olduğuna göre yanlış öğrenilen ve öğretilen bir tarihten gelecek inşası yapmak çok zordur. O halde tarih sadece geçmişimizi değil geleceğimizi de ilgilendirmektedir.

Sultan Abdülhamid Hân ile ilgili olarak ideolojilerden arınmış bilgiye her zamankinden daha büyük bir ihtiyaç duyuyoruz. Çünkü bu coğrafyada ayakta durmak zor bir iştir. Bunu başarabilmek ve aynı hatalara tekrar düşmemek için tarihimizde olan hadiseleri özellikle Sultan Abdülhamid Hân dönemindeki olayları hakikati ile öğrenmek ve öğretmek mecburiyetindeyiz.

Son zamanlarda Osmanlı Devleti ile ilgili olarak yapılan çalışmalar Osmanlı geleneklerini aşan bir tavır sergilemek-

tedir. Halkın Osmanlı'ya yönelik milli ve manevî duyguları zedelenmek istenmektedir.

Sultan Abdülhamid Han ve Osmanlı neden bu kadar çok tartışılıyor? Osmanlıya yapılan düşmanlık neden kaynaklanıyor?

Türkler İslam diyarları üzerinde uzun bir zaman koruyuculuk ve liderlik yapmışlardır. Bu koruyuculuğun ve liderliğin zirvesi Osmanlı Devleti'dir. Batılılar 19. Yüzyıldan itibaren her açıdan çok güçlendikleri halde ne İslam'ı ne de Türklüğü yok etmeyi başaramamışlardır. Burada Cenâb-ı Hakkın takdirini görmek gerekir.

Müslümanların ve Türklerin tarihine baktığımızda onların zaferlerinin ve başarılarının tek vücut ve tek yürek oldukları zamanlarda olduğunu görebiliriz. Avrupa'nın tarihinde görülmeyen vahdeti Osmanlı uzun asırlar boyunca gerçekleştirmiştir.

Bu husus Kur'an-ı Kerim'de; **"Allah'a ve Resûlüne itâat edin; birbirinizle çekişmeyin; sonra içinize korku düşer de (size heybet veren) rüzgârınız (kuvvetiniz) gider; o hâlde sabredin! Şübhesiz ki Allah, sabredenlerle berâberdir."** âyeti ile işaret edilmiştir.

Bir millete yapılacak en büyük kötülük onu dinsiz yapmaktır. **Ananesini ve dinini kaybeden bir millet hürriyetini ve şahsiyetini de kaybeder.** Sevgili Efendimiz bir hadis-i

şeriflerinde “HUBBUL VATAN MİNEL İMAN / VATAN SEVGİSİ İMANDANDIR” buyurmuşlardır.

Vatanımızı bölmek dirliğimizi bozmak isteyen İslam ve Türk düşmanlarının asırlar boyunca İslam’a hizmet etmiş Osmanlıya ve onun Peygamber aşığı hükümdarlarına olan düşmanlığını anlamak zor değildir. Ancak zor olan “bizden” gibi görünen insanların düşürüldüğü gaflettir.

Milleti millet yapan birlikte yaşama arzusudur. Milletin her ferdi bu arzuyu yukarıya taşımak amacıyla olmalıdır.

Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoglu Efendi’nin hazırlamış olduğu bu kitap bizlere bu açıdan değerli bilgiler vermekle kalmıyor, birlikte yaşamak ve ülkemizi ileriye taşımak konusunda da ümitlerimizi arttırıyor.

Şafak Tunç

ÖNSÖZ

ALLAH, Dedem Sultan Abdülhamid Hân'ın imtihanını çok zor eyledi. Acaba bizim neslin imtihanı da önceki neslimizin imtihanı gibi ağır mı olacak diye çok düşündüm. Ama değildi. Allah'ın bizdeki tecellisi değişti.

Dedem Sultan Abdülhamid Han kendi zamanında ve kendi şartlarında temsil ettiği padişahlık makamının hakkını eda edebilmek uğruna elinden gelen gayreti kendisine çizilen kader doğrultusunda icra etti.

Geride bizler kaldık... Dünyaya gözlerimizi açtığımızda ve bir nebze olsun kendimizi idrak ettiğimizde bizlere **Hânedan-ı Âl-i Osman** evladı olduğumuz söylendi. İlk önce çocuk dimağımızda bunun ne anlama geldiğini anlamamadık. Zaman geçti öğrendik... Her geçen zamanda daha çok

öğrendik... Hâlâ da öğrenmeye devam ediyoruz. Öğrendikçe omuzlarımıza koca bir tarihin ağır yükü yüklendi. Şikâyet etmedik, edemezdik, çünkü biliyorduk ki bu dünya Evlâd-ı Mustafa'ya bile cefa etmişken, Âl-i Abânın katline ferman vermişken Evlâd-ı Osman'a reva görülenler nedir ki?

Her insan gibi bizimde yaratılıştan gelen ayrı ayrı özelliklerimiz, duygularımız, fikirlerimiz vardı. Ama zaman değişmişti. Bizlerin ataları olan Âl-i Osman hânedanının milletimizin yüreğinde bıraktığı muhabbetin hâlâ devam ettiğini gördük sevindik, gururlandık... Sorumluluğumuz daha da arttı.

Okul hayatım '**Sen vatan haininin torunusun**' diyen bir öğretmenle başladı. Sonraki zamanlarımda benim soyadımı dahi bilmeyen bazı tarihçi öğretmenlerim '**Sen tarihten ne anlarsın**' diyerek çocuk yüreğimi burktular. Ama hiçbir zaman onlara karşı ne sözlerimde ne hareketlerimde edebi aşan bir tavır takınmadım. Çünkü bize öğretilen ilk şey insanlara karşı hüsn-ü muaşeret ile davranmaktı. Bir şekilde okul hayatımıza devam ettik.

Bir odaya çekilip yalnız başıma kaldığımda şunu çok düşündüm. Kimdi dedem Sultan Abdülhamid Hân? Neden onu sevenler kadar sevmeyenlerde var? Onun hakkında anlatılanlardan hangisi ne kadar doğrudu? Bütün bu sorular beni tarihsel bir kimliği olan Padişah Sultan Abdülhamid Han-ı Sâni'den önce **DEDEM ABDÜLHAMİD**'i tanı-

mak arayışına yöneltti. Araştırdım, okudum, ailemden dinlediklerimi bir araya getirdim ve kendimce bir neticeye vardım. Ulaştığım bu neticeyi de bir kitap olarak neşretmeyi uygun buldum.

Rabbime sonsuz hamd ve şükürler olsun; Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'e ve O'nun, pâk alîne ve Ashabına ve Ehl-i beytine sonsuz selat ve selam olsun... Amin.

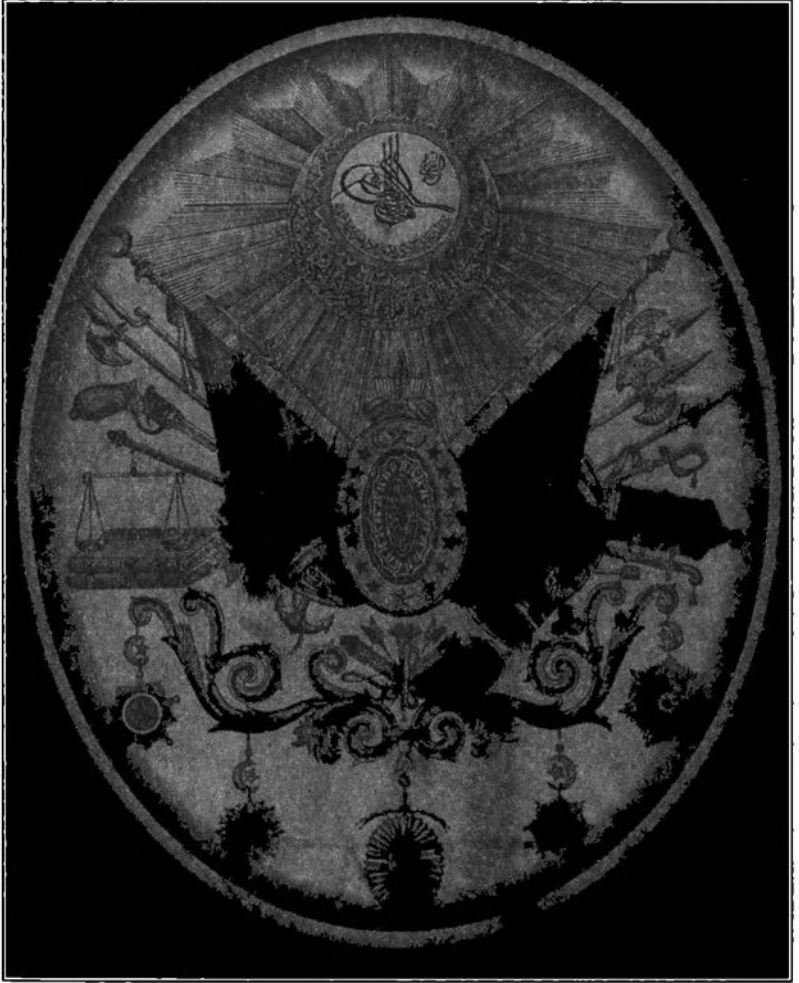
Bütün noksanlıklarımıza “*Estağfirullah el Azim*” diyoruz. Ümmet adına istiğfarımızı kabul eyle ya Rabbi.

ABDÜLHAMİD KAYIHAN OSMANOĞLU

**Sürgünden sonra Türkiye'de ilk doğan Şehzâde
Abdülhamid Kayhan Osmanoğlu**

Sultan II. Abdülhamid Hân Döneminde Osmanlı Arması

DEVLET-İ ALİYYE-İ OSMANİYYE

Moğolların Anadolu'yu yakıp yıktığı Ortaçağın zor zamanlarında acı ve ızdırap her yanı sarmıştı. Can ve mal emniyetinden yoksun insanların ahı asumana yükselmişti. Allah'ın veli gönüllerinin duası ile Rabbimizin rahmeti imdada yetişti ve siyasi olarak bölünmüş Anadolu Osmanoğulları'nın sancağı altında birleşti. Öyle bir birleşti ki, Rumeli'den, Orta Avrupa içlerine, Afrikadan, Asya'ya, Arap Yarımadasından Ukrayna'ya kadar olan geniş bir coğrafya İslâm'ın sancaktarı ve hizmetkârı olan Osmanoğulları'nın iman ve adaletli yönetimini kabul etti.

Allah'ın yüce kelâmını ve İslâm'ın buyruklarını İslâm'dan nasibi olmayan diyarlara taşımak, onların da iman ve İslâm ile müzeyyen olmalarına vesile olmak gayesiyle asırlar boyunca gayret gösteren herkesten Rabbim

razı olsun. Bu yolda atalarım ve ceddım olan Osmanoğullarına bu sancaktarlığı nasip ettiğı için de Rabbime sonsuz şükürler olsun.

Zaman geçiyordu. Her geçen zamanda anlayışlar ve düşüncelerde değişiyordu. Ortaçağ'da kurulan *Devlet-i Aliyye* Yeniçağ'ı bizzat kendi eliyle Peygamber müjdesini gerçekleştirerek İstanbul'un fethi ile açmış ve nihayet Yakınçağ'a ulaşmıştı. Bütün bu çağlar ve devirler boyunca ayakta kalmayı başarmıştı. Elbette ki bu başarı Allah'ın bir takdiri ve lütfu idi.

Osmanlı Padişahları İslam dinine hizmet etmek amacıyla ömürlerini harcamış pek çok sıkıntılar yaşamış olmalarına rağmen dine, devlete ve millete hizmet yolunda bir an olsun geri adım atmamışlardır. Bu uğurda pek çoğu canını vermekten bile çekinmemiştir. Saltanat denilen husus tasavvur edildiğı gibi zevk ve eğlence değil, hizmet ve fedakârlık makamıdır.

Allah'ın bu kadar uzun ömür lütfettiğı ve Türk tarihinin en uzun yaşayan devleti olan Devlet-i Aliyye'nin başında bulunan Hanedan-i Âl-i Osman elbette ki Allah'ın takdiri ile bu makamı şan ve şerefle altı asır boyunca taşımayı bilmiştir.

"*Devlet-i Aliyye ortadan kalktı, tarihten silindi*" diye sevenler Osmanlının hâlâ onu sevenlerin gönüllerinde ilk günkü diriliğı ile yaşadığını gördükçe düşmanlıklarını daha

da artırmaktadırlar, ancak unutulmamalıdır ki Osmanlı tarihinde kalmış bir devlet değildir, Osmanlı sadece bu coğrafya da değil egemenlik kurduğu coğrafyalarda eserleri, abideleri ile kıyamete kadar yaşayacaktır.

Bugün gördüğüm şudur: Osmanlıya düşman olanların büyük bir çoğunluğu nedense dinimize de düşmanlık duymaktadırlar. Bunun sebeplerinin neler olabileceği konusunda uzun uzun düşündüm. Kendimce bir neticeye ulaştım. O da şudur: Bu durum Osmanlı'nın dine olan hizmetinden kaynaklanmaktadır. Devlet-i Aliyye din kurallarına uyularak da büyük bir medeniyet kurulabileceğinin canlı örneğidir. Bu durum din karşıtı olanların "*din bizi geri bırakıyor*" teorisini boşa çıkarmaktadır. Dine olan düşmanlıkları yüzünden her fırsatta Osmanlı'ya hücum etmeyi alışkanlık haline getirmeleri kanaatimce bu yüzdendir.

Dedem Sultan Abdülhamid Hân'a gelinceye kadarki uzun süreçte Osmanlı hanedanının mensubu olan Padişahlar kendi devirlerinde ve kendi şartlarında ellerinden gelen gayreti göstererek devleti yönetmişlerdir. Devlet-i Aliyye'nin uzun tarihi içerisinde başarılar kadar başarısızlıklarda olduğu muhakkaktır. Hayata sadece ideolojilerini esas alarak bakan insanlardan bir kısmı Osmanlının sadece başarılarını, bir diğer kısmı da başarısızlıklarını ön plana alarak anlatmak çabası içerisinde olduğu görülmektedir.

Ancak bir üçüncü yol yok mudur? Bizler tarihimizi hamasete boğulmuş ve nefsimize hoş gelen abartılar veya nefretle yoğrulmuş yalanlar olarak öğrenmek mecburiyetinde miyiz? Hakikatin peşinde olmak daha doğru bir yol değil midir?

Ben hamasete değil, hakikate; yalanlara değil gerçeklere dayalı bir tarih anlayışının bizim gelecek kuşaklarımıza borcumuz olduğunu düşünüyorum. Ancak bu şekilde tarihten ders çıkararak ileriye doğru yürümek mümkün olacaktır.

İşte bu duygu ve düşünceler ile bu kitapta insanların nefislerinin hoşuna gidecek hamaset yerine onları doğru bilgiye ulaştıracak bir anlatım tercih ettim. Elimden gelen gayret ile insanları yanıltacak veya onları dalalete sürükleyecek bir bilgidен Allah'a sığınıyorum. Rabbim bu çabamda en büyük yardımcımdır.

Hiç şüphesiz torunu olduğum için benim tarafsız olamayacağımı Sultan Abdülhamid Hân'ı tarafsız olarak anlatamayacağımı düşünenler olacaktır. Onlara da şunu söylemek isterim: Ben hakikati huzurlarında gizlemenin ölüm cezası ile cezalandırıldığı bir soyun evladıyım. Yalana ve hakikati gizlemeye tevessül etmek şiarımız değildir. Rabbim her türlü yanılmadan bizleri emin bulundursun inşallah.

Dedem Cennetmekân Sultan II. Abdülhamid Han tarihten kendisine intikal eden büyük mirasın farkında olarak

içte ve dışta görünüşte kendisine ama gerçekte din ve devlete olan düşmanlıkları 33 yıl gibi uzun bir süre göğüslemeyi başarmıştır. Hz. Muhammed'in emaneti olan İslam sancığının dünyadaki bu son bağımsız diyarda yere düşmesi için gayret sarf etmiştir.

Ne acıdır ki aradan geçen bu kadar zamana rağmen Hânedan-ı Âl-i Osman evlatları olan bizler hâlâ Sultan Abdülhamid Hân'a karşı düşmanlıklar ile uğraşmak zorunda kalıyoruz. Sultan Abdülhamid Han'a düşmanlıkları ile meşhur olmuş pek çok muhalifi sonradan ne büyük bir gaflete düşmüş olduklarını itiraf ettiği halde bugün hala ısrarla Sultan Abdülhamid düşmanlığı bir kesimde devam etmektedir.

Sultan Abdülhamid Hân'ın kendi zamanındaki en büyük düşmanları İngilizler ve Siyonist Yahudilerdi. Sultan Abdülhamid Hân'a düşmanlık edenler en azından hangi safta durduklarını görürlerse hak üzere mi yoksa batıl üzere mi olduklarını görebilirler.

Dedem Sultan Abdülhamid Han halifelik makamına yaşıyan iffet, haysiyet, vakar ve namus timsali bir Osmanlı padişahı idi. Dindardı, bunu herkes teslim ederdi. Hayır hasenat yapmasını severdi. Kendi şahsi parasından Osmanlı topraklarının uçsuz bucaksız diyarlarında nice hayır işleri yapmıştı. Onu haksızca suçlayanlar otuz üç yıllık saltanatı süresince imzaladığı ölüm fermanlarının sayısının birkaç tane-

yi geçmediğini hatırlamalıdır. Hiç kimsenin rızıkına engel olmaz gerekli gördüğü yerlerde mutlaka haksız uygulamalara müdahale ederdi, yurt dışına kaçan veya sürgüne gönderilen siyasî muhaliflerine dahi maaş bağladığı malumdur.

Sultân Abdülhamid Hân, Osmanlı Padişahları arasında en uzun süre tahtta kalanlardan biridir. Sultan II. Abdülhamid Han amcası Sultan Abdülaziz'in, şehadeti ve V. Murat'ın iki ay kadar süren kısa saltanatından sonra, Osmanlı tahtına oturdu. Devlet-i Aliyye'yi en çileli döneminde yaklaşık otuz üç yıl gibi uzun bir süre idare eden Sultan II. Abdülhamid Hân gerek içte gerekse dışta pek çok sorunlar ile uğraşmak zorunda kaldığı malumdur.

Sultan II. Abdülhamid Hân'ın saltanat yılları Osmanlı tarihinin en karışık ve buhranlı dönemi olduğundan şüphe yoktur. On dokuzuncu yüzyıl Osmanlı tarihinde pek çok buhranların, yeniliklerin gerek iç gerekse dış siyasette pek çok sorunların olduğu bir dönemdir. Bu dönemde Sultan Abdülhamid Hân'ın uzun saltanat dönemi siyasi ideolojilerden arındırılarak incelenmesi gereken bir dönemdir. Çünkü bu dönemde yaşanan pek çok sıkıntının yansımaları hâlâ günümüzde devam etmektedir. Gelecekte de devam edeceği düşünülmelidir.

Bir insana yapılacak en büyük kötülük onu yermek değildir, onu olduğundan farklı göstermektir. Bu tutum tarihe

mal olmuş bir kişiye yönelik yapıldığında ise yapılan kötülük sadece o kişi ile sınırlı kalmayıp bütün bir topluma ve insanlığa yapılmış sayılmalıdır.

Çünkü tarih geçmişten ders çıkararak geleceği inşa etmektir. Yanlış öğretilen bir tarih ile gelecek inşası nasıl yapılacaktır? O halde Dedem Sultan Abdülhamid ile ilgili yapılan yanlış değerlendirmeler sadece Sultan Abdülhamid'i veya Osmanlıları değil bütün bir milletin hem geçmişini hem geleceğini ilgilendiren mühim bir mesele olsa gerekir.

Devlet-i Aliyye hüküm sürdüğü altı asır içinde 207 savaş yapmıştır bu savaşların 170'ini kazanmış, 11'inden kesin sonuç alınamamıştır. Kaybettikleri savaşların sayısı ise 26'dan ibarettir. Bu bile bizlere bir şeyler anlatmaktadır. Şan ve şerefle dolu mazimizin önemli bir bölümü Devlet-i Aliyye'nin elde ettiği başarılarla doludur. Bizler bugünden baktığımız zaman sadece kazandığımız zaferleri değil, yenilgilerimiz de iyi anlamalı ve bir daha benzeri hatalara düşmemek için ne yapabiliriz bunları iyi öğrenmeli ve nesillerimize öğretmeliyiz.

Osmanlıya sadece savaş kazanmış bir devlet nazarı ile bakmanın da pek doğru olmadığını düşünüyorum. Osmanlı bir medeniyet inşa etmiştir. Askeri başarılarının yanında hukuk, mimari, ekonomi, bilim, kültür, edebiyat gibi pek çok alanda çağının çok ilerisindeydi.

Bu yapının ortaya çıkmasında en büyük pay şüphesiz ki devrin padişahlarının yönetime yaptıkları katkılardır. Onların başarılarının altında yatan sır ise padişahların şehzadelik döneminde almış oldukları teori ile sınırlı kalmayan uygulamalı eğitimidir.

Bir misal olarak Fatih Sultan Mehmed Hân tıpkı Dedem Sultan Abdülhamid gibi başlangıçta Osmanlı tahtına geçmesi beklenmeyen bir şehzadeydi. Büyük ağabeyi Şehzade Ahmet'in 1437'de Amasya'da ani ölümü, diğer ağabeyi Alaeddin'in de altı yıl sonra aynı şehirde anlaşılmaz şekilde öldürülmesi, on bir yaşında onu tahtın varisi yapmıştı. Babası Sultan Murad oğlunun bu yaşa kadar almış olduğu eğitimin padişahlık için yeterli olmadığını üzümlere görmüş ve tutulan hocalar ile birlikte bizzat kendisi de onu hızlı bir şekilde yetiştirme gayreti içerisine girmişti. Bu eğitimin sonunda Şehzade Mehmed anadili Türkçe'nin yanında Yunanca, Arapça, Latince, Farsça ve İbraniceyi kusursuz şekilde konuşabilecek bir duruma gelmişti. Böylelikle ileride idare edeceği memleketlerden kim gelirse gelsin, ona kendi diliyle hitab etmek yeteneğini kazandı.

Fatih, Şehzadeliliği ve Padişahlığı sırasında, Molla Hüsrev'den Fıkıh, Molla Gürani, Molla Yegan ve Hızır Çelebi'den Tefsir, Ali Kuşçu'dan Matematik, Hocaşade ve Ali Tûsi'den Kelam'da öğrendi. Ayrıca Anconal Giriaco'dan Batı tarihini öğrendi.

Matematik, hendese (geometri), tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tarih ilimlerinde iyi şekilde yetiştirdi. Teknik bilgilerle istikbalde yapacağı savaşları kolaylaştıracak teknikler, taktik ve stratejiler ortaya koyabilmek için çalıştı. Nitekim İstanbul'un fethi sırasında havan topunu kendi projelendirdi. Tarihe nam salmış cihangirlerinin hayatlarını okuyup inceleyerek onların hatalarına düşmemeyi öğrendi. Böylelikle planlı ve sistemli hareket etme fırsatını buldu.

Günümüzden neredeyse 6 asır önce bir devlet başkanının nasıl yetiştiğini anlamak Osmanlı'yı anlamaktır diye düşünüyorum. 15'inci yüzyılda Devlet-i Aliyye'nin başında "İlim Çinde bile olsa alınız" diyen Peygamberinin sözüne amenna ve saddakna diyerek uyan yöneticilerin başarıları elbette tesadüf değildi.

Bu çalışmanın ve öğrenmenin neticesinde mütevacı bir aşiretten koca bir imparatorluk çıkmıştır. Osmanlı'ya düşmanlık edenler onun bu yönlerini neden görmek istemiyor? Veya Osmanlı'yı atası olarak görenler neden çalışmak, öğrenmek çağı yakalamak hatta daha da ileriye geçmek için çaba harcamak yerine geçmişi ile övünmeyi yeterli görüyor. Bunları anlamak da kolay olmasa gerek!

Sultan Abdülmecit ve Sultan Abdülaziz Dönemlerinde Devlet-i Aliyye Üzerinde Yabancı Baskısı İyice Artmaya Başlamıştır.

Kırım savaşı sırasında alınan borç İmparatorluğu büyük bir bilinmezliğe götüren süreci başlatmıştır. İşte misyonerlik faaliyetleri bu dönemde etkisini daha da artırmıştır. Çünkü borç alan emir de alır.

Sultan II. Abdülhamid uzun asırların yorgunluğunu üzerinde barındıran imparatorluğun yönetimini devraldığında sadece ekonomik sorunlar ile değil hemen hemen her alandaki sorunlar ile karşı karşıya kalmış ve bunların üstesinden gelmeye çalışmıştır.

Amerikalıların Türkiye’de kurmuş oldukları “**Amerikan Board Teşkilatı**” ile Osmanlı ülkesindeki iç ve dış gelişmeler yakından takip edilmiştir. Gelişmeler ve faaliyetler Amerika’ya düzenli olarak rapor edilmiş, Amerikan misyonerlerinin yoğunlaştığı bölgelerde ABD konsolosluklar kurmuş, konsolosluklar vasıtasıyla misyoner faaliyetlerine destek verilmiştir.¹

1 Özgür Yıldız, “II. Abdülhamid Devrinden I. Cihan Harbine İstanbul’da Amerikan Misyoner Faaliyetlerine Bir Bakış” Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/3, Summer 2012, p. 2739-2750, Ankara-Turkey s. 2741.

Amerikalı misyonerler dünya Protestanların desteklediği ve genellikle bağışlarla ayakta duran kiliseler aracılığı ile siyasi ve sosyal faaliyetlerin içerisinde olmuşlardır. Ancak şurası bir hakikattir ki amaçları görünüşte din ama gerçekte siyasettir.

Sultan II. Abdülhamid Hân (1876-1909) Devlet-i Aliyye'yi yönetmeye hazırlandığında Mithat Paşa'nın zorlamasıyla girilen 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'nın feci akıbetleri ile yüzleşmiş ve bu savaşın getirdiği yıkımı telafi etmek için uzun süreli bir barış dönemine ihtiyaç olduğunu görmüştü. O yüzden Sultan Abdülhamid Hân'ın dış siyasetinde izlemiş olduğu politikaları bu açıdan değerlendirmek yerinde olur. Eğitim, sivil bürokrasi, ordu ve ekonomi alanında bir dizi reform uygulanmaya konulmasının gerekçesi de devleti düştüğü bu kötü durumdan bir an evvel kurtarmak amacını taşıyordu.

شوکتلو پادشاهمیر السلطان الغازی «بیوک عبد الحمید خان» ثانی زاد الله
عمره و شوکتی افندهر خضر تلمری اون بیش یاشنده بیر شهرادو جوان بخت
ایکن تبرکا آلوب والد کثیر المعتمد حضرت خلافتینا یلمری جنتکلی غازی سلطان
«عبد الحمید خان» افندهر خضر تلمریه رفیع و تقدیم قلنان قطر غراف همایون
جناب ملوکانه نیری قارئین کرامتک انظار مسرتیه عرض ایله خضر موقور ایلام.

Sultan Abdülhamid Hân 15 Yaşında. Sene 1857.

W. & D. DOWNEY
PHOTOGRAPHERS

57 & 61, EBURY STREET
LONDON, S.W.

**Sultan Abdülhamid 25 Yaşında 1867 Yılında Avrupa
Seyahatinde (Şehzade iken)**

DEDEM SULTAN II. ABDÜLHAMİD HÂN

Bir insanın büyüklüğünü anlamak için düşmanlarına bakın derler. Sultan Abdülhamid Hân'ın saltanatı boyunca kendisine düşman olanların yanı sıra aradan geçen bu kadar zamana rağmen hâlâ ona düşmanlıkta ısrar edenlerin zihniyet yapılarının benzerliği şaşırtıcıdır.

Dedem Sultan Abdülhamid Han, Sultan Abdulmecid'in dört çocuğunun ikincisidir. 22 Eylül 1842 tarihinde Tir-i Müjgan Kadınefendinin oğlu olarak dünyaya gelmiştir. 11 yaşında annesinin ölmesi üzerine yetim kalmış daha sonra Abdülmecid'in çocuğu olmayan diğer hanımı Perestu Hanım tarafından himaye edilmiştir. Çocukluğunda ilimden askeri alana kadar birçok alanda gelişmesi için İslami ve Fen alanlarında çeşitli dersler almıştır. Bu derslerinin yanı sıra Arapça, Farsça ve Fransızca dil eğitimleri al-

mıştır. İtalyan hocalardan da musiki dersleri almış musikiye ayrı bir önem vermiştir. Hat sanatı, resim ve fotoğraf Abdülhamid'in diğer ilgi alanlarıdır. Osmanlı tarihi, askerilik bilgisi ve spor alanında da eğitimler aldı. Kendi çabalarıyla bazı tarikatlarda bulunmuş ve onlardan ilim dersleri almıştır. Tahttan indirildikten sonra vefatına kadar Sultan Abdülhamid'in özel doktorluğunda bulunan Atıf Hüseyin Bey'in, günlüğünde dedem Sultan Abdülhamid Hân Kadirî tarikatına bağlı olduğunu ve mensubiyetini devam ettirdiğini doktoruna ifade etmiştir. Hatta Abdükadir Geylânî Hazretlerinin Bağdat'taki türbesine hizmet etmek gayesi ile türbeyi tamir ve tazyin etmekle övünmüştür.

Sultan Abdülhamid Atıf Hüseyin Bey'e bir kaza neticesinde yanarak vefat eden kızından bahseder. Şehzadeliği sırasında Beşiktaş Sahilsarayında bulunan 12-13 yaşlarındaki kızı annesi yanında olduğu halde kibritle oynarken kazara çıkan ateş tül elbisesine sıçramış. Annesi ne kadar uğraşıysa da ateşi söndürmeye muvaffak olamamış ve kızcağız feci şekilde yanmış. O sırada Sultan Abdülhamid kardeşi Burhaneddin Efendi ile Çengelköy'de denizde bulunuyormuş. Kendisine mesele tam olarak değil üstü kapalı bir şekilde telaş etmemesi için usulünce söylenmiş. Ama o ortada olağanüstü bir durum olduğunu hemen sezinlemiş. Hızlı bir şekilde kayıkla Beşiktaş'a ulaşan Şeh-

zade Abdülhamid kızının odasına girmek isterken engellenmek istenir. Doktor Marko Paşa durumu özenle seçtiği kelimelerle anlatınca gözyaşları içinde içeriye girmeye çalışırken bayılır. Bir zaman sonra kendine gelir ve hemen kızına koşar. Kızının baştan ayağa her tarafı sarılıdır. Sadece gözleri açıktadır. Kız sanki bunca zaman babacığını beklemiş gibi bu dünyada son kez babasına bakar. Şehzade Abdülhamid kızını gözlerinden öper. O esnada Sultan Abdülaziz de gelmiştir. Şehzade Abdülhamid'in perişan halini görerek onu teselli etmeye çalışır. Kızının cenazesi Yahya Efendi Dergâhında defnedilir.

Sultan Abdülhamid bu acı hatırasını Kadiri tarikatına mensup olduğunu vurgulamak maksadıyla anlatmıştır. Zira ona göre Kadirilikte her şeyi hoş görme ve felaketlere tahammül etmek esası vardır. Şöyle söyler "Benim yerime başka biri olsa dayanamaz! Ben derviş olduğum için Kadiri tarikatına mensubum... Bağdat'ta Abdülkadir Geylânî hazretlerinin bir çok müridleri vardır. Hindistan'dan birçok hediyeler gelir. Ben de türbeyi tamir ettirdim".

Sultan Abdülhamid Hân'ın Kadiri olduğu kendi beyanından anlaşılmaktadır. Hatta o devre ait arşiv malzemelerinde tekkelere yapılan maaş, ihsan, atıye gibi yardımları gösteren listelerde ilk sırayı çoğunlukla Kadiri dergâhları almaktadır. Ancak bir dönem Şâzeli tarikatına mensubiyeti olduğu da söylenmektedir.

Kadiriliğin Bağdat'tan sonraki en önemli merkezi sayılan Tophâne Kadiri Dergâhı'nda yılda bir kez pişirilen “*erbâin helvası*” büyük bir merasim eşliğinde Yıldız Sarayı'na gönderilir ve padişaha ikram edilirdi. Sultan Abdülhamid abdestli ve ayakta olduğu halde takdim edilen helvadan yemeden önce Fatiha-i Şerif okur ve yedikten sonra da şeyhe özel selamlarını iletirdi. Tophâne Kadiri Asitanesi şeyhi Ahmed Muhyiddin Efendi Devlet-i Aliyye'deki bütün tarikatları yöneten kurumun başı olan Meclis-i Meşayih'in başına Sultan Abdülhamid Hân zamanında getirilmiştir.

Ancak şu da bir hakikattir ki Sultan Abdülhamid Ehl-i Sünnet'e aykırı olmayan bütün tarikatlar ile yakınlık içerisindeydi. İslam halifesi olması hasebiyle başka türlü olamazdı elbette. Mevlevî ve Bektâşîlere mesafeli olduğu söylenir, hâlbuki Mevlevî şeyhi Osman Salahaddin Dede'den oldukça istifade etmiş, tahta oturduktan sonra onun sarayda haftada bir veya iki gün Mesnevi okumasını istemiş, saltanatı süresince zaman zaman huzuruna çağırmış, bazı konularda görüşlerine başvurmuştur.

Ayşe Osmanoğlu'nun belirttiğine göre, Muhammed Zafir Efendi'den sonra Sultan II. Abdülhamid Hân'ın intisap ettiği şeyhlerin başında Rıfai şeyhi Ebu'l-Hüda es-Sayyâdi

ve Yahya Efendi tekkesi Kadiri şeyhi Abdullah Efendi gelir.² Sultan Abdülhamid Hân, Ebu'l Huda, Şeyh Rahmetullah, Seyyid Hüseyin el Cîsr ve Şâzeliyye tarîkati şeyhi Muhammed Zâfir gibi şeyhlerle de görüşürdü.

Şeyh Muhammed Zâfir Efendi'nin kardeşi Şeyh Hamza Efendi, Sultan Abdülaziz döneminde İstanbul'a gelmiş ve Pertevniyâl Vâlide Sultan'ın iltifâtını kazanmıştır. Vâlide Sultan kendisine intisâb etmek arzusunu belirtince, Hamza Efendi Vâlide Sultan'a "Efendim, büyük birâderim ehl-i kemâldir, fakire müsaade buyurunuz, gideyim onu getireyim" demiş ve 1870 senesinde Şeyh Muhammed Zâfir Efendi İstanbul'a davet edilmiştir. Şeyh Muhammed Zâfir Efendi İstanbul'a geldikten sonra Unkapanı civârında Üç Mihraplı Câmii yakınında bir ev kiralamış ve üç sene burada kalmıştır. Burada sohbetlerine başladıktan bir süre sonra Şehzâde Abdülhâmid'in buraya sıkça gelip gittiği rivâyet edilmektedir. Daha sonra Şeyh, Medine'ye gitmiş, şehzadelîği döneminde sohbetinde bulunan II. Abdülhamid pâdişâh olduğunda şeyhi İstanbul'a davet etmiştir. Şeyh Muhammed Zafir adına yaptırılan Ertuğrul Tekkesi'yle birlikte Şazelilik ilk defa Osmanlı topraklarına girmiştir. Şeyh, vefat edene kadar İstanbul'da yaşamıştır. Vefatından sonra yerine oğlu İbrahim Efendi postnişin olmuştur.

2 Ayşe Osmanoğlu, Babam Sultan Abdulhamid, İstanbul 1994, s. 25

Şeyh Zafir'in tesileri sadece İstanbul'la sınırlı kalmamıştır. Tüm İslam dünyasında özellikle de Kuzey Afrika taraflarında saygınlık uyandıran ismi, Fransızların pek çok gizli belgesine yansımıştır.

Çeşitli tarih araştırmacılarına göre de zeki, çalışkan ve bilgili biri olduğu söylenmektedir.³ Çocukluğuna baktığımız zaman Sultan Abdülhamid Hân'ın Osmanlı padişahlığı yolunda çocukluğundan itibaren ciddi eğitimlerden geçtiğini görmekteyiz.

Sultan Abdülhamid Hân, şehzadelik yıllarında babasını kaybetmiş amcası tarafından himaye edilmiştir. Şehzadeliliği zamanında babası tarafından kendisine Maslak Köşkü tahsis edilmiştir. Bu köşkün arazisini çiftlik haline getirmiş ve burada hayvancılık ve ziraatla uğraşmıştır. Bunun dışında ticaretle uğraşmış, borsayla ilgilenmiştir ve ciddi bir servet kazanmıştır. Yeraltı madenleriyle ilgilenmiş ve çeşitli işlerde çıkardığı madenleri kullanmıştır.⁴

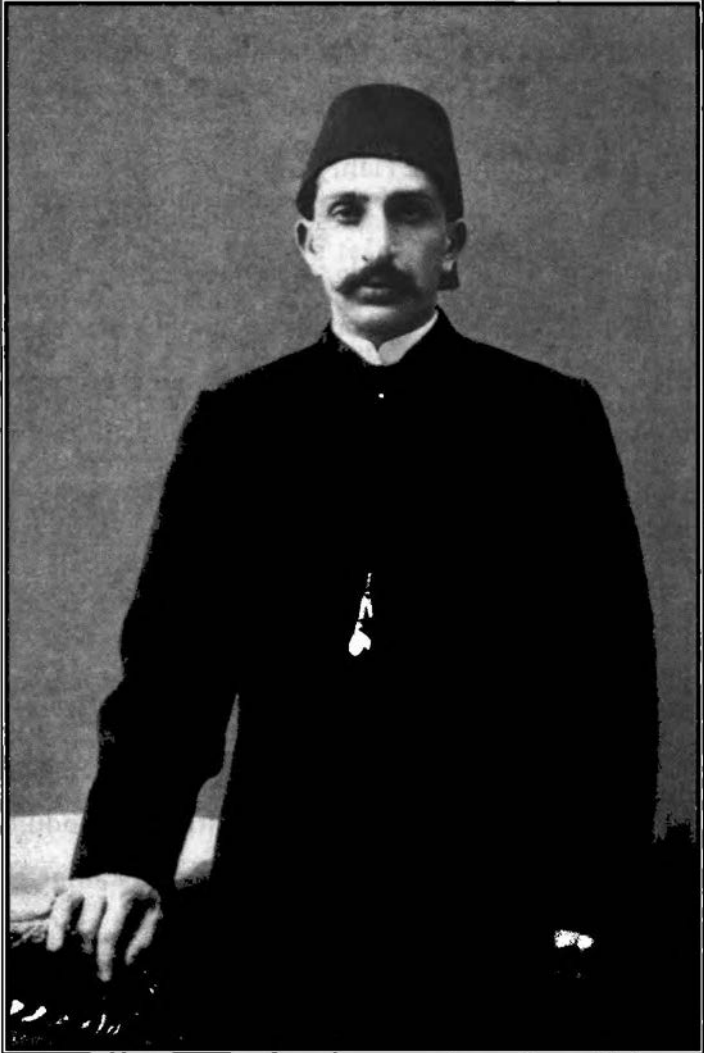
Gerdankıran Ömer Efendiden Türkçe, Ali Mahvi Efendi ve Saffet Paşadan Farsça, Ferid ve Şerif Efendilerden, okuduğunu rahat bir şekilde anlayacak ve tercüme yapabilecek düzeyde, Arapça öğrendi. Vakanüvis Lütfi Efendiden Osmanlı tarihi, Fransız Gardet, Edhem ve Kemal Paşalardan

3 Mustafa Turan, II. Abdülhamid Han Ulu Hakan Mı? Kızıl Sultan Mı?, İstanbul, Elit Kültür Yayınları, 2008, s.5-6

4 Georgeon, Françios, (2012), Sultan Abdülhamid, çev. Ali Berktaş, İstanbul, İletişim Yayınları, s.38-39.

Fransızca, Guatelli Paşa ve Lombardi adlı iki İtalyan'dan musiki dersleri aldı. Fransızca, Arapça ve Farsça'ya ilaveten sonraki yıllarda ise anlayacak derecede Arnavutça ve Çerkezce öğrendi.

Dedem Sultan II. Abdülhamid Hân'ın saltanat yıllarını ikiye ayırmak ve meseleleri ona göre değerlendirmek doğru olur diye düşünüyorum:

Midhat Paşa ve Ekibinin İdareyi Elinde Tuttuğu Yıllar

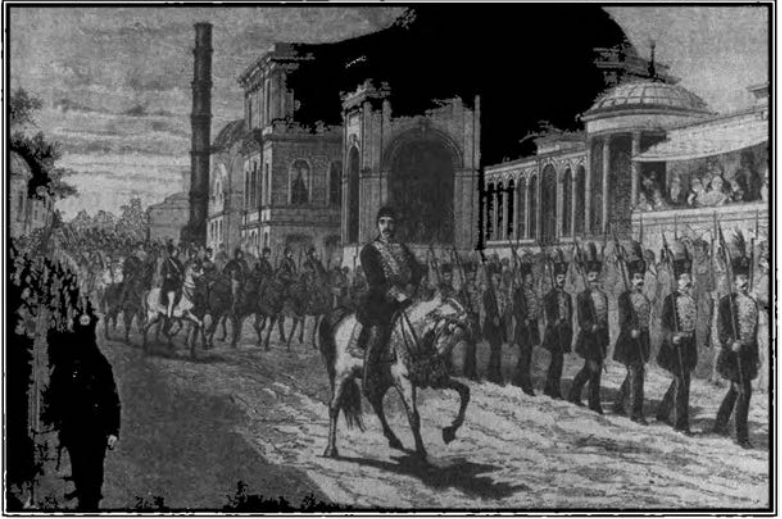
Sultan II. Abdülhamid Hân, Midhat Paşa ve ekibini talif ederek tahta çıkmış ve maalesef Meclis-i Mebusan'ın kapatıldığı Şubat 1878'e kadar da, idarede hep onların sözleri geçerli olmuştur. Neticede bu bir buçuk yıl kadar zaman, Devlet-i Aliyye'nin çöküş ve hatta yıkılış yılları olmuştur. Rus askerlerinin Yeşilköy'e kadar geldiği bu acılı günlerin faturasını Sultan II. Abdülhamid Hân'a yüklemek çok büyük hata olacaktır.

Sultan II. Abdülhamid Hân'ın İkinci Saltanat Devresi

30 yıl kadar süren bu devreye, Sultan II. Abdülhamid Hân'ın şahsî idare devri veya ona karşı çıkanların ve maalesef Cumhuriyet dönemi tarihçilerinden bir çoğunun ifadesiyle istibdâd devri (devr-i istibdâd) denmektedir. Bilançoları çok ağır olan 93 harbi felâketinin devle-

ti yok edeceğini gören basiretli devlet adamı II. Abdülhamid, Meclis-i Meb'ûsân'ın bağımsız Ermenistan, Pontus ve Kürdistan gibi devletlerin kurulmasını tartıştığını görünce, 13.2.1878'de Meclis'i fesh etti. Alman Devlet Adamı Bismark, "bir devlet millet-i vâhideden mürekkeble olmadıkça, meclisin faydadan ziyade zarar vereceğini" ifade ederek tasvip etti. Rus Çarı zaten memnundu. Durumdan rahatsız olan İngiltere, V. Murad'ı padişah ve Midhat Paşa'yı sadrazam yapmak için Genç Osmanlılardan Ali Suavi'yi tahrik ve teşvik ederek, tarihe Çırağan Baskını veya Ali Suavi Vak'ası olarak geçen korkunç olayın meydana gelmesine sebep olmuştur. Arkasında, İngiliz Büyükelçisi Lord Elliot ve yerine gelen Lord Layard ile Ali Suavi'nin İngiliz ajanı olan hanımı Mary vardı. 23 ihtilâlcinin ölümü ile sonuçlanan bu sonuçsuz darbe, Sultan II. Abdülhamid'i hafiye denilen gizli teşkilâtını kurarak daha sıkı idareyi ele almasına mecbur etti.

Sultan Abdülhamid Han 1876 yılında Osmanlı tahtına çıktığında Yapılan Merasim. Bu merasimden 42 Sene sonra Vefat eden Sultan Abdülhamid arkada görülen dedesi Sultan II. Mahmud'un Türbesine defnedilmiştir.

DEDEM SULTAN ABDÜLHAMİD'İN HUSUSİ HAYATI

Sultan II. Abdülhamid Hân Tahtta kaldığı 33 yıl boyunca gerek içten gerekse dıştan gelen her türlü sinsi oyunlara rağmen devleti dirayetli bir şekilde yönetmeyi başarmış bir sultandır. Ancak onun siyasi hayatının dışında gündelik bir hayatı, alışkanlıkları ve ilginç yönleri de vardı.

10 yaşındayken annesi vefat etmiş olduğundan, kendisini Sultan Abdülmecid'in çocuksuz eşi Perestu Kadın Efendi öz evladı gibi büyütmişti. Perestu Kadın Efendi'yi çok sevdiği ona olan duygu ve düşüncelerinden çok belli olsa da neticede o bir öksüzdü. Babası Sultan Abdülmecid'in oğlu Sultan Abdülhamid'i hisli olarak değerlendirmesi çok doğrudu. Duygularını pek belli etmese de çok hisli ve duyguluydu. Bütün bunların yanında kendi evlatlarından dördü de çok küçük sayılabilecek yaşlarda vefat edince ince ruhu çocuklara bilhassa öksüz ve yetim çocuklara karşı sonsuz bir şefkat ve merhamet duyar olmuştı. Açtığı pek çok çocuk hastanesi ve okulda pek çok vatan evladına anasız ve babasız olmanın tahammül edilemez yalnızlığını gidermek istemiş, sefalet ve

cehaletten uzak bir hayat sağlamaya çalışmış; yardım isteyen çocukları asla geri çevirmemiştir.

Saraydan çok nadir çıktığı ve halk ile fazla temas kurmadığı halde halkı tarafından çok sevilmesi halka karşı daima yardımsever müşfik bir baba olmasından kaynaklanıyordu. Halka dağıttığı hediyeler meşhurdur. Halka dağıttığı hediyelere “atiyye-i seniyye” adı verilirdi. Toplu sünnet törenleri düzenleyip çocuklara birer çeyrek altın gönderir, mezuniyet törenlerinde öğrencilere hediye kitaplar yollar, yoksul halka kömür dağıtır, her yıl çocukluğundan itibaren biriktirdiği şahsi hazinesinden bir miktar parayı borcunu ödeyemediği için hapse düşenleri kurtarmaya ayırırdı. Toplu yardımların yanında muhtaç gördüğü şahıslara yardımlarının da sayısı çoktur. Üsküdar’da itfaiyeci Mehmet Efendi’nin 7-8 yaşlarındaki sakat kızına protez bacak yaptırması, Ermeni Onnik’i takma bacağa kavuşturması bunlardan birkaç örnektir.

Bu özelliğidir ki Sultan Abdülhamid’in cenazesi İstanbul sokaklarında eller üzerinde halkına veda ederken kadınlar pencerelerden feryat figan ederek “Nereye gidiyorsun Sultan Babamız bizlere kim bakacak şimdi” diye feryatlar etmişlerdir.

Sarayın dışında katı, ve mesafeli bir kişiliğe sahip görünen Dedem aslında son derece latif, halim selim, nazik ve yumuşak huylu bir kimse idi. Onu yakından görmüş Yahu-

di asıllı casus-Türkolog Vambéry Sultan Abdülhamid ile ilgili olarak şunları söylemiştir: “Sultan Doğu’da rastlanan en kibar, en şefkatli, nazik ve değerbilir prenslerden biridir. Aşırı derecede mütevazı ve gösterişsiz davranışı, yumuşak sesi, uysal ve hatta yumuşak bir bakışı vardır.”

Yıldız Camii’nde Cuma Selamlığı

Sultan oldukça titiz birisiydi. Aynı zamanda temizliğe de son derece düşküncüydü sabah banyosunu yaz kış hiç ihmal etmezdi. Yanında taşıdığı Atkinson marka kolonya şişesini birkaç saat içinde sürerek ve çevresine sürdürerek bitirdiği rivayet edilir.

Çalışmaya ayırdığı süre 15-16 saati bulurdu. Erken yatar, acil bir iş çıktığında saat kaç olursa olsun uyandırılmasını emrederdi. Başkâtip Hasan Paşa, uykusunun ortasında ge-

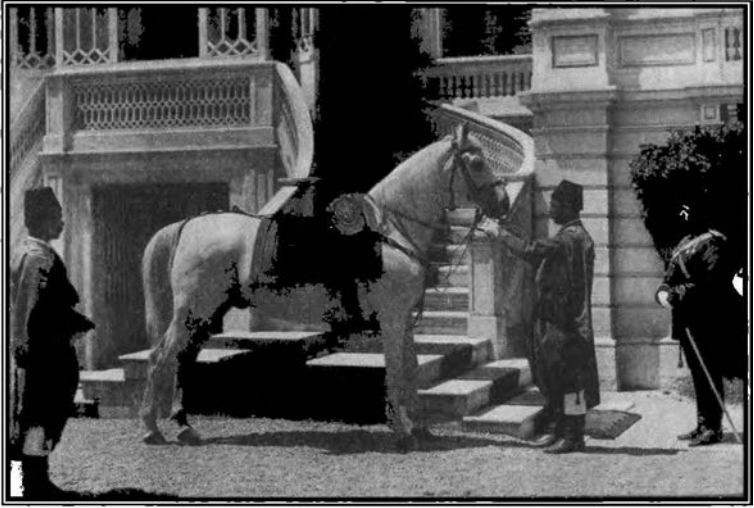
len bir tezkereye bazen 1-1,5 saat vakit ayırdığını, ertesi sabah hiç aksatmadan aynı saatte vazifesi başında olduğunu aktarır. Kızı Ayşe Osmanoglu'nun verdiği bilgiye göre erken kalkar, sabah namazından sonra kahvaltısını çok hafif yapar, kahvesini içer ve masasının başına geçip Başkâtibi çağırırdı. 11'e kadar resmî işlerle meşgul olur, 11.30'da öğle yemeğini yerdi. 15-20 dakika bir şezlongda istirahat ettikten sonra kâtip ve bakanlarını öğleden sonra kabul ederdi. İş yoğunsa gece yarısına kadar Mabeyn'de çalışırdı.

Hayvanları oldukça seven dedem Yıldız Sarayı'nda adeta küçük bir hayvanat bahçesi kurmuştu. Burada zürafa, zebra, devekuşu gibi çeşitli hayvanlar bulunurdu. Dünyanın değişik yerlerinden getirilen cins kuşları da içine alan bir kuşhanesi de vardı. Haremde ise Cherie isimli köpeğinin dışında beyaz bir papağanı ve Ankara kedisiyle gezerdi. Hediye olarak gönderilmiş bir kanarya "Hamidiye Marşı"nı söylerdi. Ancak maalesef dedemin gözü gibi baktığı bu hayvanlar 1909'daki Yıldız yağmasında saraya saldıran haydut sürüsü tarafından sokaklara bırakılarak telef edilmişlerdir.

Sultan Abdülhamid atları çok severdi eski ABD Başkanı Grant kendisini ziyarete geldiğinde ona iki adet cins atını hediye etmişti: Leopard ve Linden tree. Özel bir gemiyle götürüldükleri Amerika'da büyük ilgi görmüştü Sultan'ın atları. Gösterilere çıkarılmış, müsabakalarda birinci olmuşlar-

dı. Atlardan bahsetmişken Sultan Abdülhamid'in beyaz küheylanı Ferhan'dan bahsetmeden geçemeyiz. Bir Arap aşiret reisinin atıydı Ferhan. Yaralı sahibini dişleriyle savaş meydanından çekecek kadar vefalı bir dosttu. Arap atlarının en önemli huyu muradın binicisi olduğunu iyi bilirdi. Sultan Abdülhamid Ferhan'ın bu özelliğini duyduktan sonra bu atın kendisine hediye edilmesi için haber göndermiş ve nihayet at kendisine hediye edilmişti.

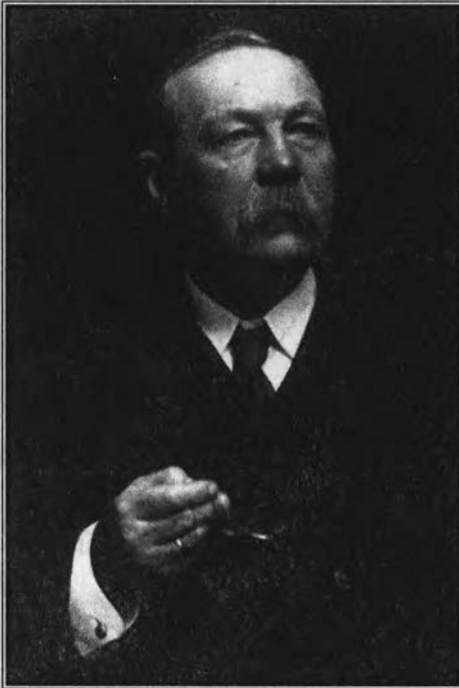
Sultan Abdülhamid'in Çok Sevdği Atı Ferhan

Sultan Abdülhamid haremın devlet işlerine karışmasına hiç müsaade etmemiştir. Gerek erkek gerekse kız evlatlarının en mükemmel şekilde yetişmesine çok gayret ederdi. Çocukları ile hiçbir zaman lakayt konuşmaz onlarla ilişkilerini belir-

li bir mesafede tutardı. Onlarda hoşuna gitmeyen bir hal, davranış veya söz duysa yüzlemez bu durumu annelerine söyleyerek bu türden davranışlarını düzeltmelerini beklerdi.

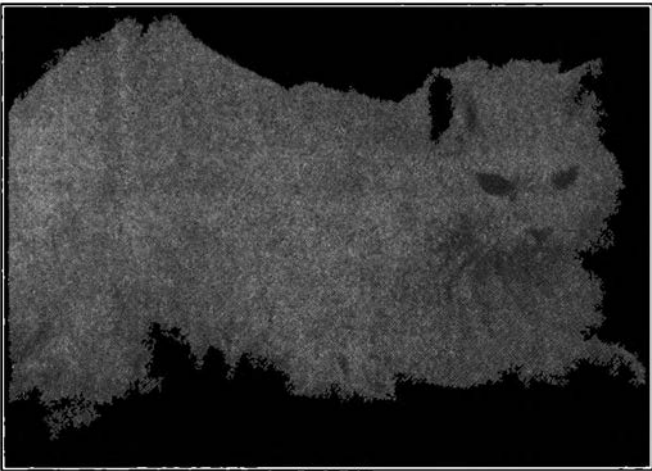
Polisiye romanları çok sever, özel olarak çevirttiği dahi olurdu. Bu romanları kendisine yatak odasında sevgili süt-kardeşi Esvapçıbaşı İsmet Bey'in okumasını isterdi. En sevdiği polisiye roman yazarı ise Sherlock Holmes'un maceraları idi. Sherlock Holmes'un yazarı Arthur Conan Doyle eşiy-le İstanbul'a geldiğinde Dedem Sultan Abdülhamid kendisine Mecidiye, eşine de Şefkat nişanı vermiştir.

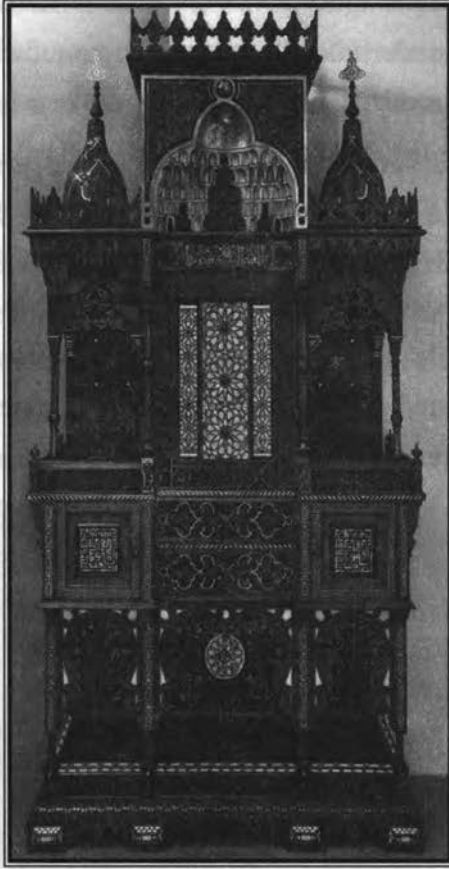
Arthur Conan Doyle

Marangozlukta oldukça mahir olan Dedem son derece sanatkârene eserler vücuda getirmiş bu konuda herkesin beğenisini kazanmıştır. Yıldız Sarayı'ndaki marangozhanesinde her türden alet edevat ile gününün belirli vakitlerini bu işe ayırırdı. Çok ince zevkinin mahsülü olan masalar, sehpa, dolaplar, paravanlar, sandalyeler yapardı. Bu iş onun için siyasetin ve devlet yönetmenin ağır yükünü biraz olsun hafifletmesine vesile olurdu. Bu konu bugünkü siyasetçilere de bir mesaj vermektedir. Hobi sahibi olmak bir siyasetçinin önem vermesi gereken bir meşgale olsa gerekir. Çünkü zihin devamlı surette aynı işle meşgul olursa bir müddet sonra keskinliğini kaybeder. Dedemin marangozluk işleri ile uğraşması onun alacağı önemli kararlar arefesinde zihnini boşaltmasına ve geniş bir açıdan olayları değerlendirmesine olanak sağlamıştır.

Sultan Abdülhamid'in Kedisi Ağa Efendi

Sultan Abdülhamid Hân'ın Yaptığı Bir Konsol

Dedem ateşli silahlara oldukça büyük ilgi duyardı. Aynı zamanda usta bir nişancıydı. Gençlik yıllarında nişan alarak tahtaya adını yazdığı, hatta havaya savrulan para ve maddiyatları ortasından deldiği bilinmektedir. Yıldız Sarayı'nda çoğu hediye olarak gelmiş olan kıymetli silahlardan bir silah müzesi dahi kurmuştu.

DARÜLACEZE

1895 yılında⁵ Sultan II. Abdülhamid Han tarafından kurulan, kurulduğu günden bu yana onbinlerce insana “Şefkat Yuvası” olan Darülaceze; din, dil, ırk, sınıf ve cinsiyet farkı gözetmeksizin bakıma muhtaç, yaşlı, sakat insanlara, sokağa terk edilmiş kimsesizlere hizmet vermektedir.

Dedem Sultan Abdülhamid Han, Darülaceze’nin kuruluş masraflarını karşılamak üzere 7.000 altın lira kıymetindeki eşyasını hediye etmiş, 10.000 altın lira da nakit olarak bağışlamıştır. Ayrıca yardım kampanyası düzenlenmiş, geniş bir katılım sağlanmış ve toplanan teberrularla 50.000 altın lira toplanmıştır.

Böylelikle temin edilen inşaat parası ile 6 Ekim 1892 tarihinde 21 koyun kesilerek Darülaceze’nin temeli atılmış ve Sultan Abdülhamid Han’ın cülusunun sene-i devriyesi olan 19 Ağustos 1895 tarihinde binaların inşaatı tamamlanarak fotoğraflardan oluşan iki albümle birlikte anahtarları Sultan Abdülhamid Han’a teslim edilmiştir.

5 Darülaceze’nin resmî açılışı 31 Ocak 1896 tarihidir.

Darülaceze binasında İstanbul'da Müslümanların yanı sıra Rum, Ermeni ve Yahudi gibi azınlıkların ihtiyaçları da düşünülerek yapılmış ibadethaneler, o günden beri kesintisiz hizmet vermektedirler. İstanbul her zaman değişik inançtan insanların yaşadığı bir yer olmuştur.

Şöyle söylenmektedir: Müslümanlar tarafından kurulan şehirlerde kilise ve havra yapılmasına İslam hukukçuların ittifak ile izin vermez iken İslam Halifesi nasıl olur da Camii yanında Kilise ve Havra yapar?

Unutmamak gerekir ki İslam ülkesinde yeni kilise inşaatı yasası en geç Harunürreşid (786-809) devrinde kural haline gelmiştir.

Kilise ve havraların İslam şehirlerindeki varlığı ve zimmi-lerin buralarda ibadet edebilmeleri İslam hukukunun gayrimüslimlere tanıdığı din ve vicdan hürriyeti ile ilgilidir.

Kur'an-ı Kerim'deki "Allah insanların bir kısmını diğerleriyle savmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın adı çokça zikredilen mescidler yıkılıp giderdi" (Hac 22/40) ayeti, mabetlerin korunmasını Müslümanlara yalnızca telkin etmemekte aynı zamanda bir hukuki vecibe olarak yüklemektedir.⁶

6 Mehmet Akman, Kilise Ve Havraların İslam-Osmanlı Hukuk Tarihinde ki Yeri, İlam Araştırma Dergisi c. 1, sy. 2 (Temmuz-Aralık 1996)

Sultan Abdülhamid Hân Darülacezeye sığınan ve ömürlerinin son günlerini burada geçiren gayr-i Müslim vatandaşlarının dinlerini değiştirmeleri için onlara baskı mı kuracaktı? Yoksa onlara o yaşlı ve hasta hallerinde Darülaceze'nin dışında bulunan Kilise ve Havralara gitmeleri için kapıyı mı gösterecekti. Hayır öyle yapmadı gayr-i Müslim de olsa onlar da Allah'ın kulu ve Osmanlı vatandaşlarıydılar. Onlarda diğer bütün Osmanlı vatandaşları gibi inanç hürriyetine sahiplerdi. Onların inandıkları gibi yaşamasına ve inandıkları gibi ömürlerini tamamlamalarına imkân tanımak maksadıyla oraya kendi inançlarının gereği olan ibadethanelerini yaptırdı.

SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN TALİHSİZLİĞİ “KAHT-I RİCAL”

Kaht-ı Rical, yani “Adam Kıtlığı” Sultan Abdülhamid Hân’ın en önemli meselelerinden birisidir. Kaht-ı rical, Osmanlı’nın bilhassa son döneminde dilimize yerleşmiş bir deyimdir. “Kaht”; kıtlık, kuraklık, kuraklıktan dolayı mahsulün yetişmesi anlamına gelen bir kelimedir. Kaht-ı Rical değerli devlet ve siyaset adamlarının yokluğu olarak anlaşılmalıdır.

Buradaki adam kıtlığı iki farklı şekilde düşünülmelidir. Birincisi “kifâyetsiz muhterisler”, bir diğeri de kapasiteleri ve zekâları çok fazla olmasına rağmen bu özelliklerini devletin selameti ve bekası için kullanmak yerine üç kuruşluk dünya menfaati için sefaretlerin hizmetine sunanlardır.

Hız. Mevlana ne güzel söylemiş: “Pâdişahın oğlu eğer babasına karşı hainlik ederse, şunu iyi bil ki, babası onun başını bedeninden ayırır. Fakat bir Hintli köle pâdişaha vefa gösterirse, devlet o köleyi “Çok yaşa!” diye alkışlar.”

Rus Sefiri geliyor Hüseyin Avni Paşa⁷ sadrazam olsun diye saraya baskıda bulunuyor! Bunu Osmanlının selameti

7 Hüseyin Avni Paşa, 30 Mayıs 1876 tarihinde yapılan ve Midhat Paşa’yla birlikte padişah Abdülaziz’in tahttan indirilmesi ve şehid edilmesi ile neticelenen darbenin liderlerinden biriydi. 15 Haziran 1876 gecesi Mithat Paşa’nın Beyazıt’taki evinde bir hükümet toplantısına katılırken devrik padişah Abdülaziz’in kayınbiraderi Çerkes Hasan’ın konağı basarak yaptığı katliam sırasında öldürülmüştür.

için istemiyor elbette kendi devlet çıkarlarını onun vasıtası ile koruyacağına inandığı için böyle yapıyor. Bir zaman Rus yanlısı Mahmud Nedim Paşa için de bu baskıyı kurdular.⁸

Sultan Abdülhamid bu şartlar altında kimseye güvenemediğinden Yıldız Sarayı'na Bâb-ı Âlî'ye alternatif bir yapı kurarak devleti yönetmeye başlamıştı. Ama işi kolay değildi, hiç kolay değildi. Bir yandan İngiliz, Fransız, Rus, Alman devletleri; bir yandan azınlıklar ve bir yandan da suret-i Haktan görünüp hainlik içinde olanlar, bir yanda da yalan yanlış propagandaların etkisinde kalıp Sultan Abdülhamid Hân'a sırt çevirenler. Velhasıl zordu çok zordu.

Sultan Abdülhamid'in bir hayali vardı: 600 yılı aşkın bir geçmişi olan imparatorluğu eski görkemli günlerine geri döndürmek istiyordu. Bu amaçla ıslahatlar ve yatırımlar yapıyor, İslam dünyasının ümidi olan Devlet-i Aliyye'nin büyük ve modern bir devlet olarak zalimlerin karşısına dikilmesi için iç ve dış mihraklara karşı amansız bir mücadele veriyordu. Ancak maalesef bu amacına ulaşamadı. Milyonlarca kilometrekarelik bir devleti idare etmek, onu modernleştirerek düvel-i

8 Devlet-i Aliyyenin batı Avrupa devletlerine dayanan politikasını tayin eden Sadrazam Mehmed Emin Âli Paşa 7 Eylül 1871'de öldüğünde Abdülaziz'in tercihi ile birinci kez sadrazamlığa getirilen Mahmud Nedim Paşa o dönemdeki Rusya büyükelçisi Nikolay Pavloviç Ignatyev'ye bağlılık gösterip Devlet-i Aliyye dış siyasetini Rusya dış siyasetini takip eder bir devlet şekline soktu. Bu Rusya sevgisi yüzünden İstanbul siyasi çevrelerinde lakabı "Nedimoff" a çıktı. Bu da Devlet-i Aliyyenin batıya karşı yürüttüğü siyasetin zayıflamasına sebep oldu. Hersek isyanlarını bastıramadığı için sürgüne gönderildi. Sultan Abdülhamid zamanında affedilerek İstanbul'a döndü. Dahiliye Nazırı olarak göreve getirildi ama sadrazam yapılmadı.

muazzamanın karşısında mazlumların koruyucusu yapmak elbette ki tek bir insanın kudretini çok aşan bir düşünceydi. O yüzden Sultan Abdülhamid'in en büyük talihsizliği kaht-i rical olmuştur. Onun bu hayalini paylaşacak kudret ve evsafa insanların etrafında yeterince olmaması sadece onun değil bir imparatorluğun kaderini de belirleyecekti.

Yıldız Sarayı

Yıldız Sarayı

Sultan Abdülhamid Zamanında Yıldız Sarayı Hümayûnu

HİLAFET VE DEVLET-İ ALİYYE

Devlet-i Aliyye'nin ilk kurulduğu zamanda Vefâiyye halifelerinden **Şeyh Edebalı**'nın Osman Bey'e Allah'tan gaza önderliği müjdesini verdiği çağdaş bir kaynak olan **Elvan Çelebi Menâkıbnâme**si açıklar. Osman Bey'in ve sonraki Osmanlı sultanlarının Vefâiyye şeyhlerine yakınlığı tarihi bir gerçektir.

II. Bayezid dönemin önemli yazarlarını kapsamlı bir Osmanlı tarihi yazmaya davet ettiği zaman Bunlar arasında Kemâl paşa-zâde İdrîs-i Bitlisî ve Ruhî vardı. Ruhî Devlet-i Aliyye ile ilgili olarak şunları yazmıştı: “**Osmanlı hanedanı, Oğuz Han'ın büyük oğlu Günhan'ın oğlu Kayı neslindedir. Hanlık Oğuz Han'ın vasiyeti mucibince âhir Kayı Han evladına düşse gerektir**”.⁹

Yavuz Sultan Selim 1517 yılında Mısır'daki “**El Devlet-ül Türkiye**” adı ile yaşayan Memlukluların himayesinde yaşayan Abbasi soyundan gelen halife III. Mütevekkil'den Ayasofya'da bir merasim ile halifeliği aldığına dair ne Os-

9 Yazıcızâde Ali, Tarih-i Âl-i Selçuk, Halil İnalçık ile söyleşi Cogito, sayı 19. Yıl 1999. S. 33.

manlı kaynaklarında ne de Arap kaynaklarında herhangi bir kayıt yoktur.

III. Mütevekkil'in İstanbul'a getirildiği doğrudur. Ancak bunun nedeni yolsuzlukları nedeniyle Yedikule zindanlarına hapsedilmesidir.

Yavuz "*Hadim-ü'l Haremeyni'ş Şerifeyn*" Yani Mekte ve Medine'nin hizmetkârı uvanını kullansa da Abbasi halifelerinin kullandığı "*Hilafet-i Kübra*" yani dünyadaki bütün Müslümanların meşru dini ve siyasi hâkimi olmak iddiasında bulunmamıştır.

Memlük devleti Halifeyi ve Mukaddes şehirleri (Mekte – Medine – Kudüs) bünyesinde bulundurmakla İslam dünyasında üstünlük kurmuştur. Bu üstünlük Hristiyan âlemi ve Hristiyan hacılar üzerinde de etkili oluyordu.

Yavuz Sultan Selim'in Fiilen Merc-i Dabık zaferi ile Suriye ve Filistin'i ele geçirmesi Ridaniye Savaşı'nın neticesinde Mekte ve Medine'nin Devlet-i Aliyye bünyesine katılması ile, Memlük uhdesindeki bu manevi üstünlük Osmanlılarına geçmiştir. Bu haliyle Yavuz fiili olarak halife olarak değerlendirilebilir.

Memlük devletinin düşmesinden sonra Mekte şerifi oğlunu Kahire'ye gönderdi. Mukaddes makamların (Kâbe, Ravza-i Mutahhara = Hz. Peygamber'in Türbesi) anahtarları , Mekte ve Medine'deki Mukaddes Emanetler Yavuz'a

sunuldu. Bu suretle 6 Temmuz 1517'de Hicaz'da Devlet-i Aliyye'ye dâhil oldu.

Yavuz'un vefatından sonra Kanuni Mütevekkil'in Kahire'ye dönmesine müsaade etmiştir. Ancak Osmanlı'nın Mısır valisi olan Hain Mehmet Paşa bir ara isyan ederek Mütevekkil'i halife kendisini de sultan ilan etmişse de yakalanarak idam edilmiş ama Mütevekkil'e yine de dokunulmamış o da bir köşeye çekilerek ömrünü tamamlamıştır.

Kanuni Sultan Süleyman'ın "Halife-i Müslimîn" ve "Halife-i Rûy-i Zemin / Yeryüzünün halifesi" unvanlarını açıkça kullanmıştır. Ancak o zaman içinde bu tartışma konusu olmuştur. Bunun için de "İmam Kureyş'tendir" hadisi kanıt gösterilmiştir.

İslam hukukuna göre, ümmeti yönetecek olan halifenin, kureyşli olması vasfının şartlılığı ve bu konuda gelen hadislerin bağlayıcı olup olmaması hususu, âlim ve araştırmacıları zamanımıza kadar meşgul ede gelmiştir.

Muhammed Hamidullah'da; bu hadisin bir emir değil de olacak şeyi önceden haber verme (tebşir)'den ibaret olduğu görüşündedir.

Nitekim Peygamberimiz; "Benden sonra hilafet otuz yıldır."¹⁰ buyurmuşlardır. hilâfetü'n-nübüvve tatbikatının

10 Ebu Davud, Sünnet, 8; Tirmizî, Fiten, 48; Ahmed b. Hanbel, 4/272; 5/220, 221.

otuz yıl süreceği ve daha sonra saltanata dönüşeceğini işaret etmişlerdir.

Hadiste bahsedilen ve otuz seneden sonra babadan oğula intikal etmeye başlayan hilafete, saltanat ve krallıklar hâkim olmuştur. Halifelik müddetine, Dört Halifenin ve Hz. Hasan'ın altı aylık hilafeti dâhildir.

Bir diğer hadis-i şerifte ise;

“Nübüvvet içinizde Allah'ın dilediği kadar devam eder; sonra dilediği zaman onu ortadan kaldırır. Sonra, nübüvvet sisteminde bir hilafet olacaktır. Bu da Allah'ın dilediği kadar devam eder; ardından Allah onu da –dilediği zaman- ortadan kaldırır. Sonra ısırıcı bir saltanat olur. O da Allah'ın dilediği kadar devam eder; sonra Allah dilediğinde onu ortadan kaldırır. Daha sonra ceberut bir saltanat olur; o da Allah'ın dilediği kadar devam eder, ardından Allah dilediği zaman onu ortadan kaldırır. Sonra, nübüvvet sisteminde bir hilafet olur.”¹¹

Hadisinde bu konu açıklığa kavuşturulmuştur.

Bu hadiste Sevgili Efendimiz Nübüvvet sistemindeki halifeliği Hulefâ-i Raşidîn dönemi olarak tarif buyurmuş, ısırıcı bir halifelik olarak Emevilerin Halifeliğini, ceberut bir halifelik olarak da Abbasilerin halifeliğini işaret etmişlerdir.

11 Ahmed b. Hanbel, 4/273.

Ancak ne kadar enteresandır ki Abbasoğullarından sonra ise halifeliği **“nübüvvet sisteminde bir hilafet”** olarak tarif ve tebşir buyurmuştur. Nübüvvet sisteminde bir hilafet, “otuz yıllık” hilafetin yani Raşid halifelerin yolunu izleyenlerin hilafetidir. Bu yoldan uzaklaşanların Hz. Muhammed’in tasdik ettiği hilafete layık olmadıkları da muhakkaktır.

Veda Hutbesi’nde

“Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah’tan korkmaktır. Allah yanında en kıymetli olanınız O’ndan en çok korkanınızdır.” Buyuran bir peygamberin yolundan gidenlerin hilafetin sadece belli bir kavme ait olduğunu iddia etmeleri doğru olmasa gerekir.

Bu konuda fetva verenler de Hz. Hüseyin’i şehid eden Yezid’i ve Ehl-i Beyt’in hakiki imamlarını şehid eden Emevi ve Abbasi halifelerini Kureyştendir diyerek meşru halife olarak görmekte ancak din-i İslam için mücadele eden Osmanlı halifelerini gayr-i meşru olarak tarif etmektedirler.

Osmanlılar kimlerdir? Peygamberimizin Konstantiyye’nin fatihine söylediği **“O ne güzel komutan ve Onun askerleri ne güzel askerlerdir”** övgüsüne mazhar olan bir neslin ev-

latlarıdır. Peygamberin övdüğü bir soyu gayr-i meşruluk ile suçlamak ne kadar doğrudur?

Osmanlı Sultanları Peygamberin övgüsüne mazhar olmak için İstanbul'u defalarca kuşatmış ve nihayet fethetmiş, dünyada Hıristiyanların saldırısına uğrayan Müslümanlar nereden yardım istemişse onların yardıma koşmuş, Portekizlilerin saldırısına uğrayan Sumatra Sultanı Alaeddin'e kale, top ve gemi yapması için uzmanlar göndermiş, Kazan ve Astrahan'ı işgal eden Rus Çarı'na karşı Müslümanların kendisine müracaat etmesi üzerine Asrtahan Seferi'ni (II. Selim/1559) düzenlemiş, Orta Asya hanlıklarına ateşli silahlarla donatılmış Yeniçeri müfrezeleri yollanmış, dünya Müslümanlarının güvenli bir şekilde Hacc vazifelerini yapmaları için her türlü tedbiri almıştır.

Hacc sûresi 22/26. âyetinde;

“Bir zamanlar Kâbe'nin yerini İbrahim'e şu şekilde hazırlamıştık: Sakın bana hiçbir şeyi ortak koşma; tavaf edenler, orada (kıyama) duranlar, ruku edenler ve secdeye varanlar için evimi tertemiz et.” düsturunca Beytullahı Mekke'yi Medine'yi tertemiz tutmuş hizmet etmiştir.

Dedem Sultan II. Abdülhamid'i ayrıca zikretmek icap eder. Peygamberimize ve Peygamberimizin sevdiklerine karşı vazifesini eksiksiz yerine getirmek için Mek-

ke ve Medine’de sayılamayacak kadar çok tamirat, tadilat ve tezyinat yapmış, hiçbir masraftan kaçınmayarak biz-zat kendi kesesinden harcama yaparak Peygamberimizi, Ehl-i Beyt’ine sahabe-i güzîn’e hizmeti kendisine zevk edinmiştir.

I.Ahmed’in Peygamberimizin kademini (ayak izini) pa-dişahlığının alametlerinden olan sorgucunun üzerine naksettirmişti.

Ve birde şiir yazmıştı bununla ilgili şöyle diyordu:

Nola tacım gibi başımda götürsem daim /

Kadem-i nakşını ol Hazret-i Şâh-ı Rusûlün /

Gül-i gülzâr-ı Nübüvvet o kadem sahibidir /

Ahmeda durma yüzün sür Kademine o Gülün /

Bu şiir Sultanahmed Camiinde Hünkâr mahfilinin önünde çok güzel bir Ali Toy hattı ile yazılıdır.

Ehl-i Beyt Aşığı Osmanlı Alevi Düşmanı mıdır?

Osmanlı’da Şehzadelerin kılıç kuşanma merasiminde okuduğu sözler şunlardır:

**ey muâvîler ümmeti vey düşmen-i muhammedî ;
siz küfrânî, biz şükrânî ; siz bir taraf, biz bir taraf.**

**sizler tugyânî milleti, bizler muhammed ümmeti,
siz mervanî, biz kur'anî ; siz bir taraf, biz bir taraf.**

**siz mervanî cehennemî, biz muhammedî cennetî,
siz seytânî, biz rahmânî ; siz bir taraf, biz bir taraf.**

**siz muavîler askeri, biz hayderî'ler leşkeri,
siz kahrânî, biz hakkânî ; siz bir taraf, biz bir taraf.**

**sizler düşmen-i mustafa, biz bende-yi âl-i âbâ,
siz hasmânî, biz rahmânî ; siz bir taraf, biz bir taraf....**

**siz katil-i âl-i zehrâ, biz matemdâr-ı mustafâ,
siz simrânî, biz hüznânî ; siz bir taraf, biz bir taraf.**

**siz haccacî siz leccacî, biz kamerî vü peygamberî,
siz nefsanî, biz rûhânî ; siz bir taraf, biz bir taraf.**

**siz seytanî, biz rahmanî, zıd ender zıddız elhâsıl,
siz zulmânî, biz nûrânî ; siz bir taraf. biz bir taraf.**

Sözleri Osmanlı'nın Kerbelâ'da kimin tarafında olduklarını açıkça beyan etmektedir. Osmanlı'ya Alevi düşmanı diyenleri de bir kere daha düşünmeye sevk eder. Hz. Hüseyin'i şehid eden zulmeti temsil eder. Hz. Hüseyin'in ve Ehl-i Beyt'in yanında olan nurani olandır. Hz. Hüseyin'i ve birçok peygamber evladını saltanat uğruna şehid eden ve asırlardır müslümanlara gözyaşı döktüren kimseleri hangi müslüman hoş karşılayabilir?

Kerbelâ kavgasının haberini kolay sanma ki;

Dünyanın vefasızlığını gösteren bir delil olarak tamdır.

Âl-i Abâ acısıyla saçılan her gözyaşı incisi,

Yüce makamlar göğünde bir yıldız gibi parlayandır.

Şâd olmasın bu vakıadan şâd olan gönül;

Bir an üzüntü ve kederden azad olan gönül!"¹²

Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v); "Size paha biçilmez iki emanet bırakıyorum. Birisi Allah'ın kitabı Kur'an diğeri de benim Ehl-i Beyt'imdir. Bunlara sarılırsanız asla sapmazsınız. Bu ikisinin hesabı kıyamet günü sizden sorulacaktır."¹³ buyurmuşlardır. Bu hadis-i şerif şu şekilde de intikal etmiştir:

12 Fuzuli, Mersiye-i İmam Hüseyin

13 Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 323

“Size iki şey bırakıyorum; onlara temessük etseniz necat bulursunuz: biri Kitabullah / Kur’an, biri Âl-i Beytim.”¹⁴

Peygamberimiz, Ehl-i Beyt’i ısrarla işaret etmiş ve ümmetine emanet etmiştir. Dikkat edilirse bu emanetlerden birisi Kur’an, diğeri de Ehl-i Beyt’tir.

Allah’ın Kitabına uyan her Müslüman, Ehl-i Beyt’i sevecek, Ehl-i Beyt’i seven her Müslüman da Allah’ın Kitabı’yla amel edecektir. Ehl-i Beyt’i seven bir mümin, Kur’ân-ı Kerim’in bütün inanç esaslarına iman eder. Devlet-i Aliyye Ehl-i Beyt aşığıdır. Bütün camilerine Hz. Ali’nin Hz. Hasan’ın ve Hz. Hüseyin’in ismini nakşetmiştir.

Peygamber Efendimizin Ehl-i Beyt’i, Müslümanların gönüllerinde her zaman hürmet ve muhabbet ile anılmışlardır. Bu muhabbet ve sevgi özellikle Osmanlı döneminde üst seviyeye ulaşmıştır.

Osmanlı sultanları Seyyidlere büyük hürmet etmiş, onların ihtiyaçlarını karşılamış, onları bazı vergilerden muaf tutmuş, ulûfeler vermişlerdir. Hatta Nakîbü’l-eşraf teşkilatı kurarak seyyid ve şeriflerin hizmetlerini en ince teferruatına kadar takip etmişlerdir.

Osmanlı’yı zaferden zafere koşturan Yeniçerilerin SANCAGI ZÜLFİKÂRDIR, gülbankı da Ehl-i Beyt sevgisinin Osmanlı’da ne kadar önemli olduğunu göstermektedir:

14 Tirmizî, Menâkıb: 31; Müsned, 3:14, 17, 26

Bismi şah! Allah Allah!

Derviş-i dervişan, makbul-ü makbulan

Baş üryan, sine püryan, dide al kan

Yezid'e kan kusturan

Göğüs kalkan, arslan pençesinden kelle kurtaran

Bu meydanda nice başlar kesilir, olmaz soran

Mucizat-ı fahr-i cihan

Kerem-i şah-ı merdan

Bi-hürmeti abdalan

Pirimiz, hünkarımız, tac-ül arifin, gavs-el-vasilin

Hacı Bektâş-ı Velî Şah-ı Horasan

Hınzırdır, mel'undur, münaфіktır Yezid'le Mervan

La en Allahü Yezid'e ve ala Kavm-i Yezid

Rahmed ber can-ı şehid!

Allah yoluna, Muhammed kavline, Ali uğruna

On iki imam katarın, pir gayretine!

Dem-i pir, kerem-i evliya, gerçeklerin demine

Hu diyelim!

Hu!

Sultan Abdülhamid Hân ve Ehl-i Beyt Sevgisi

Sultan Abdülhamid Hân emr-i hilafeti temsil eden bir padişah olarak atalarının yolunda Hz. Peygambere ve pâk nesline olan muhabbetini yapmış olduğu çalışmalar ile ispatlamıştır. Osmanlı coğrafyası içerisinde yer alan hatıraları muhafaza ve imardan geri durmamıştır.

Hz. Ali ile Hz. Fâtıma'nın evleri ilk önce Kânûnî tarafından inşâ edilmiş, Sultan 3. Mustafa da tâmir ettirmişti. 2. Mahmut ve 2. Abdülhamid de tekrar yenileyen pâdişahlardır.

Sultan II. Abdülhamid Hân'ın, altından ve gümüşten yaptırdığı Kâbe anahtarları şu an Mekke Müzesi'ndedir. Mekke'ye gelen misâfirleri ağırlamak maksadıyla yaptırdığı Haseki Misâfirhânelerinden bir kaç günümüze kadar ulaşmıştır. 4 katlı, saray görkemindeki muazzam kız mektebi hâlâ duruyor. Sultan Abdülhamid Hân, Kâbe'nin içini de tâmir ettirmiştir. Selefî gibi Mekke'deki ashâb-ı kirâma âit evleri ve neredeyse tüm mukaddes hâtırâları tâmir ettiren pâdişah, Safâ-Merve'yi, Zemzem Kuyusu'nu, Hamidiye Su Hattını ve Cennetü'l-Muallâ'daki sahâbe türbelerini dahi yenilemişti.

Halîlurrahmân'daki mescit ve türbeleri ise son olarak Osmanlı Sultânı İkinci Abdülhamîd Han tâmir ettirmiştir.

SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN İTTİHAD-I İSLAM POLİTİKASI NEDİR?

Başta **İngiltere** olmak üzere diğer batılı ülkeler, Hilafet'in tesirini ortadan kaldırmak için çeşitli yollara başvurmaya başladılar. Örneğin propaganda ile **Halife'nin Kureyş'ten olması gerektiği** tartışmalarını gündeme getirdiler. Böylece Hilafet silahının güçsüz Arap kabileleri elinde etkisiz duruma getirilmesini amaçlıyorlardı.

2. Abdülhamid Han, bu olumsuz propagandayı engellemek; Osmanlı Halifeliği'nin meşru olduğunu ispatlamak için çok sayıda **risale ve broşür** yazdırarak muhtelif İslam ülkelere dağıttırdı. Ayrıca İngiltere, Hindistan ve Mısır'daki bazı gazetelere halifeliğinin meşru olduğunu ispat etmek için mali imkânlar ayırdı.

İngiliz tarihçi Toynbee'nin de ifadesiyle;

"Bugün dahi uykuda olduğu, fakat uyanacak olursa İslam'ın birleştirici ve kaynaştırıcı özelliği nedeniyle hesaplanamayacak derecede psikolojik tesirler yapacağı bilinen 2. Abdülhamid'in Panislamist siyaseti, başta İngilte-

re olmak üzere diğer Avrupa Devletleri'ni ve Rusya'yı endişeye düşürmüştür. Zira o dönemde Avrupa Devletleri'nin ve Rusya'nın sömürgesi altında yaklaşık 250 milyon Müslüman yaşamaktaydı."

2. Abdülhamid Han, bu siyasetini yürütebilmek için, 1876 yılında ilan edilen 1.Meşrutiyet ile hazırlanan Kanuni Esasi'ye 4.Madde olarak:

"Zatı Hazreti Padişahi Hasbel Hilafe Dini İslam'ın hamisidir."

Yani **"Padişah, Halifeliği sebebiyle İslam Dini'nin koruyucusudur"** maddesini yazdırmıştır

1. Tarikat şeyhlerini ve dervişlerini İstanbul'da ağırladı ve her bölgeye gönderdiği tarikat temsilcileri o bölgede yaygın olan tarikatın üyeleri idi. Tarikatlar vasıtasıyla İslam Birliği siyasetini her tarafa yaymış, bu amaçla **Uzakdoğu'ya, Afrika'ya, Kafkasya'ya, Hindistan'a** tarikat temsilcilerini göndermiştir. Böylece, o bölgedeki Müslümanların Hilafet makamına olan bağlılığını sağlamayı başarmıştır.
2. HİCAZ DEMİRYOLU nun bütün Müslüman ülkelerden toplanan yardımlarla yapılması

Dedem Sultan Abdülhamid Hân, Çok sayıda Kur'an-ı Kerim bastırmış, basılan bu Kur'an-ı Kerim'leri bilhassa sömürge durumuna düşmüş İslam ülkelerine göndermiştir.

Bunun önemini o dönemin İngiliz Büyükelçisi Lord Nicholsen açıklamaktadır:

“Biz Mısır’da, bilhassa Hindistan’da İslam ülkelerini idaremiz altına alabilmek için milyonlarca altın harcadık ama başarılı olamadık. Halbuki Sultan 2.Abdülhamid Han, her yıl Selam-ı şahane, bir de Hafız Osman Hattı Kur’an-ı Kerim göndererek bütün İslam ümmetini sınırsız bir hürmet duygusu içinde emrinde tutuyordu..”

Sultan II. Abdülhamid Hân, İslam birliği siyaseti için Hacc ibadetini büyük bir fırsat bilmiştir. Şöyle ki; Hacc ibadeti boyunca birbirlerinin durumları hakkında bilgi alan, birbirleriyle yakınlaşıp kaynaşan Müslümanlara hitap için en uygun yer ve zaman olarak Hacc yapılan mahalleri seçmiştir. Dünya Müslümanlarının desteğini alabilmek için broşürler hazırlanıp dağıtılmış, Dünya İslam Birliği ve Hilafet’e bağlılık konusunda kamuoyu oluşturulmaya çalışılmıştır. Bunka ki amaç ise dünya Müslümanlarıyla diyalog ve ilişkilerini sıcak tutarak onların desteğini alma düşüncesidir. Sultan Abdülhamid Han, Hicaz’da hastaneler yaptırmış ve bu hastanelerde, hasta hacılar tedavi edilmiştir. Parasız kalan hacıların masrafları karşılanarak memleketlerine gönderilmeleri sağlanmıştır. Ayrıca hacılar için suyuolları, konaklama tesisleri ve misafirhaneler yaptırmıştır. Sultan Abdülhamid Han bu masrafların büyük bir kısmını kendi cebinden karşılamıştır.

Tunus, Cezayir, Türkistan, Sumatra, Java ve Malezya Müslümanları; açılan yardım kampanyalarına katılmışlardır. Bilhassa **Afganistan Sultanı Amir Han**, en büyük yardımı yapan şahıs olmuştur. Bu kampanya Müslümanlarda İslam birliği şuurunun gelişmesine de hizmet etmiştir. Müslümanların birliği siyasetinde oynadığı mühim rolü bilen İngiltere, bu demiryolunu; 1.Dünya Savaşı'nda çeşitli hile ve desiselerle kandırdığı bazı gafil Araplara dinamitlettirerek tahrip ettirmiştir.

Basın ve yayının önemini çok iyi kavrayan 2.Abdülhamid Han, İslam birliği siyaseti ve Hilafet müessesesinin önemini geniş kitlelere duyurabilmek için basın-yayının gücünden de yararlanmıştır. İslam ülkelerinde çıkan gazete ve dergilere yardım ederken, içteki azınlık ve emperyalist batılı güçlerin yaptıkları olumsuz yayınları susturmak için mücadele etmiştir. Doğu Hindistanlı Abdürresul'ün çabasıyla, **Londra'da El Gayret gazetesi** çıkarılmış, yine **Londra'da** 1903'te, Abdullah Sühreverdi **Pan-İslam dergisini** çıkarmış, Muhammed Webb adlı Müslüman 2.Abdülhamid Han'ın da yardımıyla 1893'te **Newyork'ta, Moslem World** adlı aylık bir **dergi** çıkarmaya başlamıştır. Ayrıca İstanbul'daki **Vakit** ve **Tercüman-ı hakikat** adlı gazetelerinde de, Hilafet müessesesinin ve Müslümanların birliği siyasetinin önemi konusu ağırlıklı olarak yazılıp çiziliyordu.

OSMANLILAR HACC YOLUNDA TÜRKMEN AŞİRETLERİNİ YERLEŞTİRMİŞLERDİR.

Yavuz Sultan Selim'in gayretleri neticesinde Hicaz'ın Osmanlı hâkimiyeti altına girmesi ile Devlet-i Aliyye Müslümanların güvenli bir şekilde hacc vazifelerini yerine getirmeleri için büyük bir sorumluluk yüklenmiştir. Bu mesele sadece iç mesele değil bütün İslam dünyasını ilgilendiren bir meseleydi. Eğer bu vazife layıkıyla yerine getirilmezse Devlet-i Aliyye hem içte hem de dışta itibar kaybına uğrayabilirdi. ¹⁵ Osmanlının organizasyon mahareti burada da kendisini göstermiş ve uzun asırlar boyunca bu görevi layıkıyla yerine getirmeyi başarmışlardı.

Uzak diyarlardan Hicaz'a gidenler için en önemli meselelerden biri yollarda eşkıya saldırılarına uğramamak idi. Bir halife için hac yolunu güvenli tutamamak ise büyük bir başarısızlık idi. Bundan dolayı her sene Şam ve Kahire'den Hicaz'a gidiş - dönüş yolu üzerindeki hac karvanlarının ihtiyaçlarını karşılamak ve on binlerce hacının güvenliğini sağlamak, bu eyaletlerdeki Osmanlı görevli-

15 Abdullah Saydam, "Sultanın Özel Statüsü Sahip Tebaası: Konar-Göçerler", SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Aralık 2009, Sayı:20, s. 27.

lerinin başlıca uğraşısı oldu. Öte yandan kervanların korunması yalnızca dini bir vazife değildi. Hac bütün İslam dünyasından gelen malların alınıp satıldığı bir ekonomik olaydı. Benzer durum üç büyük dinin hacıları tarafından sürekli ziyaret edilen Kudüs için de geçerliydi. Hatta eşkıyalıklar yüzünden Müslümanlar, XVI. yüzyıl başlarında on yıl boyunca Kudüs'ten hacca gidememişlerdi. ¹⁶

Hacc vazifesinin Müslümanlar nazarındaki önemi ve devlet otoritesinin hacca giden her memleketten Müslüman nezdindeki durumu dolayısıyla, eşkıyalıkları önleyebilmek için Osmanlı sultanları, bedevî şeyhlerinin gönüllerini hoş tutmayı en mühim bir iş saymış ve onlarla işbirliğine büyük bir önem vermişti. Hacc kervanlarına rehberlik yapmak, zahire nakli ve stoku gibi bir takım hizmetleri yürütmek için bedevîlerden cömertçe ödemeler yapılarak, hil'atler giydirilerek istifade edilmiştir.

Geleneksel Şam - Kahire hac yolu üzerindeki istihkâm ağının onarımına ve güçlendirilmesine önem verildi ve buralara yeniçeri birlikleri konularak güvenlik artırıldı.

Osmanlı döneminde bazı aşiret mensupları hac ve ticaret kervanlarında rehberlik yapmak, hacc yolunun güvenliğini sağlamak vazifeleri almıştır. Bu görevi kötüye kullananlar da olmuştur. Mesela Hac yolu üzerinde bulunan Payas ve

16 Saydam, s. 27.

çevresini muhafaza eden Küçükaliogulları, bu güzergâhtan geçen tüm yolcu ve hatta hacı kabilelerinden vergi alırlardı ve devlet otoritesine baş kaldırıp emirlerine itaat etmezlerdi. Bunlar Gâvur Dağı ve Adanadan Halep'e giden hac ve tüccar kervanlarını soyması, haraca bağlaması, köylülerin vergisini mütesellim olarak toplamalarıyla şöhret sağlamışlardı. Bu gibi aşiretlerin önde gelenleri 1865 yılında sürgüne gönderilerek güçleri kırılmıştır.

2. Abdülhamid Han, İslam birliği siyaseti için Hacc ibadetini çok iyi değerlendirmiştir. Şöyle ki; Hacc ibadeti boyunca birbirlerinin durumları hakkında bilgi alan, birbirleriyle yakınlaşıp kaynaşan Müslümanlara hitap için en uygun yer ve zaman olarak Hacc yapılan mahalleri seçmiştir. Dünya Müslümanlarının desteğini alabilmek için broşürler hazırlanıp dağıtılmış, Dünya İslam Birliği ve Hilafet'e bağlılık konusunda kamuoyu oluşturulmaya çalışılmıştır. Bundaki amaç ise dünya Müslümanlarıyla diyalog ve ilişkilerini sıcak tutarak onların desteğini alma düşüncesidir. 2. Abdülhamid Han, Hicaz'da hastaneler yaptırmış ve bu hastanelerde, hasta hacılar tedavi edilmiştir. Parasız kalan hacıların masrafları karşılanarak memleketlerine gönderilmeleri sağlanmıştır. Ayrıca hacılar için su yolları, konaklama tesisleri ve misafirhaneler yaptırmıştır. 2. Abdülhamid Han bu masrafların büyük bir kısmını kendi cebinden karşılamıştır.

Hacc ibadetini yapmak isteyen hacıların kolay ve güvenli bir şekilde yolculuk yapmalarını sağlamak, Haçlıların kutsal beldelere muhtemel tecavüzlerini önlemek, kolay askeri birlik ve ikmal maddelerini ulaştırmak için Hicaz Demiryolu inşa edilmiştir. 1901'de Şam'da inşasına başlanılan demiryolu, 1908'de Medine'ye ulaştırılarak tamamlanmıştır. Hicaz Demiryolu, tamamen bir Osmanlı eseri olup, Osmanlı mühendisleri ve teknisyenleri tarafından yapılmıştır. Masrafları ise başta 2.Abdülhamid olmak üzere, tamamen İslam dünyasından toplanan yardımlarla karşılanmıştır. Hindistan, İran, Fas, Tunus, Cezayir, Türkistan, Sumatra, Java ve Malezya Müslümanları; açılan yardım kampanyalarına katılmışlardır. Bilhassa Afganistan Sultanı Amir Han, en büyük yardımı yapan şahıs olmuştur. Bu kampanya Müslümanlarda İslam birliği şuurunun gelişmesine de hizmet etmiştir. Müslümanların birliği siyasetinde oynadığı mühim rolü bilen İngiltere, bu demiryolunu; 1.Dünya Savaşı'nda çeşitli hile ile kandırdığı bazı gafil Araplar'a dinamitlettirerek maalesef tahrip ettirmiştir.

SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN ÇİN SİYASETİ

Sultan II. Abdülhamid Hân'ın yürüttüğü İslam Birliği politikası, 1890 senesinden itibaren Çin'deki Müslümanlar arasında etkisini göstermeye başlamıştı. Bu dönem-

de, özellikle Pekin'deki Müslümanlar başta olmak üzere, ülkedeki Müslümanlar Cuma namazlarındaki hutbe-yi II. Abdülhamid adına okumaya başlamışlardı. Bununla ilgili olarak Sultana sunulan bir arizada da şöyle ifade edilmiştir:

“Pekin'deki câmilerde dört beş seneye gelinceye kadar hutbe-i şerîfekırâ'ati esnasında Hulefâ-i Abbasiyye'nin ismi yâd idilür iken el-yevmnâm-ı akdes-i hümayunlarının her Cum'a günü yâd ve tezkâr ve ömrü şevket-i hümayunlarına du'â edilmekte olduğuna ve din-i mübîn-i İslâmın an-karîb Afrika'yı ihâtâ edeceği gibi Çin'de dahi fevkalâde mühim bir mevki tuttuğuna ve garbiyyûnun bu hâli begayet nazar-ı dikkate alması lâzım geleceğine dâ'ir ehemmiyetli bir bend-i mahsûsun her gün altı yüz bin nüshası satılmakta olan “Peti Jurnal” [Petit Journal]den hülâsaten bi'tterceme matviyyen arzına mûsâra'at kılındığı ma'rûzdur. Kâtibe-i ahvâlde emr u fermân velî-ni'met-i bi-imtinân Halife-i zî-şân-ı kerâmet beyânşehinşâh-ı hakâyıktan efendimiz hazretlerininindir”¹⁷

Hicri: 1310 (Miladi 1893)

17 Özyurt V.D. 2005, S.113'den akt. Çetin Aykurt, Bir Büyük Düşünce: Pekin Hamidiyye Üniversitesi, Tarih İncelemeleri Dergisi XXVIII / 1, 2013, 37-49, S.39.

SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'IN İNGİLİZ SİYASETİ

1877-78 Osmanlı Rus Savaşı sırasında İngilizlerin tutum ve davranışları Abdülhamid'in İngilizleri daha saltanatının ilk yıllarında iyice tanımasına sebep olmuştur.

İttihatçılar İngilizlere, 3 kere Fransa ile, hatta Rusya'yı, araya sokarak tekrar İngiltere ile ittifak kurmak istedilerse de İngiltere asla Devlet-i Aliyye ile ittifak kurmak istemedi.

Kasım 1908'de Ahmed Arif Bey ve Nazım Bey'in İngiltere ve Fransa ziyareti İngiliz dış işleri bakanı Sir Edward Grey ve Fransa hariciyesi tarafından pek hoş karşılanmamış ve Osmanlı delegelerinin tüm istekleri reddedilmiştir.

1914 Mayıs'ında Talat Paşa Çar Nikola ile Kırım'ın Livadia'daki yazlık sarayında görüşme yapmaya gitmişti. Bu görüşmede Rus Dışişleri bakanı Sazanov "Rusya'nın Türkiye ile ilgili siyaseti İngiltere ve Fransa ile varılan antlaşma çerçevesinde oluşmuştur, bu iki müttefikin onayı olmadan Rusya'nın Türkiye ile teke tek bir antlaşmaya varması mümkün değildir." demiştir.

1914 yazında bu sefer Cemal Paşa Fransa'ya giderek dış işleri bakanı Rene Viviani ile görüştü. Cevap aynıydı.

İngiliz Dış İşleri Bakanı Edward Grey

Bu sefer Enver Paşa önderliğindeki Alman taraftarları biraz da mecburiyetten Almanya'ya yanaştılar. Alman elçisi Wangenheim bu teklife olumsuz cevap verdi. Osmanlı ile ittifak yapmakla pek ilgilenmiyorlardı. Ancak Avusturya-Macaristan veliahtının suikaste uğramasından sonra fikrini değiştirdi. O eğer Rusya, Almanya arasında savaş çıkmazsa Osmanlı ve Almanya arasında yapılacak olan ittifakın kendiliğinden düşmesi teklif edildi. Said Halim paşa bu teklifi reddetti. Nihayet Berlin Osmanlı'nın tekliflerini kabul etti ve 2 Ağustos 1914 'te Almanya Rusya'ya savaş ilan ettikten bir gün sonra imzalandı.

Rusya'da Bolşevik ihtilali çıktıktan sonra Brest Litowsk antlaşması ile savaştan çekildi. Bakü petrollerini almak ümi-

dimiz belirdi. Ancak bu konuda Almanya Devlet-i Aliyye'yi arkadan vurarak Ruslarla antlaşma yaptı ve “elde edilen petrolün %25 i kendisine satılması koşulu ile Kafkasyada hareket yapan hiçbir üçüncü güce yardım etmeyeceğini ve bu güce bizzat kendisi karşı çıkacağını beyan ediyordu.

Ahmet Emin Yalman 2 Eylül 1918 'de Vakit Gazetesinde çıkan yazısında **“Hayatımda gördüğüm en büyük dolandırıcılık. Almanya'nın sadık müttefikini arkadan vuracağına asla inanmazdım”** diye yazmıştır.

Sultan İkinci Abdülhamid Han Kimin Cenazesine Türklerin Katılmasını Yasaklamıştır?

Devlet-i Aliyye'ye "hasta adam" sıfatı takılmasından itibaren parçalanma planları yapan ve Osmanlı sonrasındaki siyasi coğrafyanın istikbalini belirleyen en önemli devlet adamlarından biri Gladstone'dur.

Osmanlı yönetimindeki Bulgarlar hakkında 5 Eylül 1876 tarihinde basılan, *Bulgarian Horrors and the Question of the East*, başlıklı 64 sayfalık bir broşür kaleme alan ve Osmanlıların bağımsızlık isteyen Bulgarlara yaptıklarını alçakça ve eşi görülmemiş bir zulüm olarak sayan Gladstone, Türklerin dünyadan tasfiye edilmesi gerekliliğini anlattı. Gladstone'a göre Türkler, "*insanlığın dev bir insanlık dışı örneği*"dir. "*Türk hükümeti*" olarak adlandırdığı Osmanlı hükümeti için ise "*hiçbir hükümetin işlemediği kadar günah işlemiş, hiçbir hükümet onun kadar günahkârlığa saplanmamış, hiçbiri onun kadar değişime kapalı olmamıştır*" der.

"**Türkler insan değil**" diyerek öldürölmelerini, ellerinden Kur'an-ı Kerim'in alınarak yeryüzünden silinmesini isteyen İngiliz Başbakan Gladstone'un ölene kadar nefret edercesine bir Türk düşmanı olan bu zatın fa-

aliyetlerini engellemek için Sultan Abdülhamid zamanında bazı karşı hamlelerde bulunsak da maalesef “zor tedbiri bozmuş” ve tasavvurları gerçekleşmiştir. **Sultan İkinci Abdülhamid bu adamın cenazesine Türklerin katılmasını yasaklamıştır.** William Ewart Gladstone (29 Aralık 1809–19 Mayıs 1898) yılları arasında yaşayan ve hayatını Türklerin yok edilmesi uğruna adayan birisidir. Osmanlı Ermenilerini örgütlemiş ve isyana kalkışmalarında en önemli aktör olmuştur. Ölüp gitse bile kurucusu olduğu **Exeter Üniversitesi’nin** bazı mezunları Güneybatı Asya üzerindeki Gladstone emelleri doğrultusunda halen faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Sultan II. Abdülhamid Hân döneminde Osmanlı ülkesinde yaşanan iç isyanlar, dış tehditler Sultan Abdülhamid iktidarının uğraşmak zorunda kaldığı meseleler arasındadır. Askeri, ekonomik alanlardaki mevcut yetersizlikler güçlü bir siyaset izlendiği zaman devletin toparlanabileceğine olan inancı artırmıştır. Padişah büyük siyasi sorunlarla uğraşırken ülkenin kalkınması ve modernleşmesi için de büyük bir çaba harcamıştır. Ancak özellikle dış politikanın baskısı ve iç dinamiklerin etkisi bu toparlanmaya izin vermemiştir.

SULTAN ABDÜLHAMİD HAN ZAMANINDA OSMANLI- RUS MÜNASEBETLERİ

Sultan II. Abdülhamid Hân'ın tahta çıktığı sene olan 1876'da, Bulgaristan, Bosna-Hersek, Karadağ ve Sırbistan'da milliyetçi Slavlar çoluk çocuk, kadın, yaşlı demeden pek çok Müslüman'ı acımasızca şehit ederken sanki suçlu Osmanlıymış gibi Avrupa kamuoyu Osmanlı Devleti aleyhine tek taraflı olarak propaganda yapmaya başlamış ve bunun üzerine kendilerine 'Büyük Devletler' diyen bir takım devletler hemen olaya müdahil olarak İngiltere'nin teklifiyle İstanbul'da bir konferans düzenlenmesini istemişlerdi. İstanbul'da Haliç Tersanesi'nde Bahriye Nezareti'nde toplanan Tersane Konferansı'nda Osmanlı Devleti'ne kabul edemeyeceği teklifler sunmuşlardı.

1877-78 Osmanlı-Rus Harbi başlamadan önce, Bab-ı Ali'de toplanan Büyük Konsey'de Katolik Ermenilerin Patrik Naibi Kirikor Enfiyecian "...devletimizin ebedi düşmanı-na karşı hepimiz kanımızın son damlasına kadar akıtmaya hazırız. Netice itibariyle harp istiyoruz" demiş ve bu sözleri alkışlarla karşılanmıştır.

Uzun yılların savaş yorgunu olan **Devlet-i Aliyye'**yi savaşa sokmak istemeyen Sultan Abdülhamid, Hân vükelayı saraya davet eder. Konferans kararları hakkında onların görüşlerini sorar. Osmanlı hazinesi böyle bir savaşı karşılayacak durumda değildir. Balkan isyanlarını yeni bastıran ordu yorgundur. Rusya tehdidi kapıdadır.

Sadrazam Mithat Paşa kabinesinin kararını padişaha şöyle bildirir: **“Böyle tekliflerde harp etmek için askerin kuvvetine bakılmaz; biz Anadolu’ya dört yüz atlı ile geldik, yine dört yüz kişi kalıncaya kadar harp etmek lazımdır!”** Mithat Paşa’nın bu harp sevdası memleketi muazzam bir uçurumun kenarına getirecektir.

Mithat Paşa, Redif Paşa ve Damat Mahmud Celalettin Paşa, savaş isteyenlerin başını çekmektedir. **Sultan Abdülhamid Han** onlara ordunun durumu hakkında soru sorduğunda ordunun mevcudu hakkında bile yeterli bilgileri olmadığı ortaya çıkar. Paşalar Sultan Abdülhamid Hân’ın savaş istememesine karşılık olarak onu harekete geçirmek için Talebe-i Ulum, saray civarında **“Harp isteriz!”** diyerek gösteri yapmaya başlarlar. Padişaha Sultan Abdülaziz’in tahttan indirilmesi hadisesi hatırlatılır. Hatta Sultan Abdülhamid Hân’ın savaşı istememesini **‘Moskof yanlışlığı’** olduğuna ilişkin yalan rivayetler üretilir.

Sonuçta Tersane Konferansı kararları reddedilir. Rusya, bunun üzerine Osmanlı Devleti’ne savaş ilan eder.

O günlerde Eğinli Said Paşa anlarına şöyle yazacaktır; **“Vay gidi humk-u belahet (kalınkafalı ahmaklar) Rumeli’nin bütün bütün gitmesine sebep olacaklar!”**

Sonuç neredeyse facia olur Kars, Ardahan, Batum, Erzurum Rusların eline geçer. Rumeli’den elde kalanlar ise ancak İngiltere’nin sözde müdahalesi ve Kıbrıs’ın hediye edilmesiyle korunabilir. Doğu cephesinde Gazi Ahmet Muhtar Paşa’nın bir dizi başarısı, Batı Cephesi’nde Gazi Osman Paşa’nın Plevne Savunması dışında, Osmanlı ordusu adeta dağılır. Üstelik pek çok bakımdan teknik olarak Rus ordusuna üstün olmasına rağmen sonuç, büyük bir bozgun olur. Rus Ordusu, İstanbul Yeşilköy’e kadar gelir. Sonunda ‘Büyük Devletler!’ ve özellikle İngiltere’nin müdahalesi ve Rus Ordusu’nun da perişan hali İstanbul’u kurtarır.

Harpten Osmanlı mağlup çıktı. Rus orduları Ayastefanos’a kadar geldiğinde Ermeni Patriği Nerses Varjabedyan Rus komutanı Grandük Nikola’nın karargâhına kadar giderek, ondan Doğu Anadolu’daki Ermeniler için muhtariyet (otonomi) talep etmiş ve nihayet ateşkes anlaşmasına, bölgede Ermeniler lehine reformlar yapılmasını öngören bir madde koydurmayı başardı. Fakat İngiltere’nin Osmanlı Devleti’ni zayıflatırken Rusya’nın fazla güçlenmesini istememesi yüzünden Ayastefanos Anlaşması iptal edilir. Yerine Berlin Antlaşması imzalanır ama onun da şartları çok ağırdır. Rusya’ya pek güvenemeyen Patrik Nerses, bu defa İngiliz El-

çisi H.Layard'la temasa geçerek, İngiltere'den muhtar Ermenistan sözünü alır.

1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nin acı neticesi ve getirdiği yıkım Sultan Abdülhamid Hân'ın uzun saltanatı boyunca öncelikli hedefinin Osmanlı Devleti'ni olabildiğince savaş-
tan uzak tutmak politikasının temelini oluşturur.

Harbin ne olduğu hakkında en ufak bir fikri olmayanların savaş çıkırtkanlığının koca imparatorluğu ne hale getirdiğini tarihten biliyoruz. Düvel-i Muazzama denilen yapı, tarih boyunca zayıflatmak istediği devletleri birbirlerine düşürerek amacına ulaşmaya çalışmıştır. Bunlarla başa çıkmanın tek yolu Allah'a iltica ederek akl-ı selim sahibi olmak, duygularla hareket etmek yerine kolektif akıl ile hareket etmektir.

ERMENİ MESELESİ

1461 yılında Fatih Sultan Mehmet'in ilk fermanı ve onu izleyen buyrukları ile Ermenilere; diledikleri gibi tapınma, kendi öz dillerini kullanma, yeni kuşakları o dilde eğitme, kendi yöneticilerini seçme, geniş topraklarının diledikleri yerlerinde yaşama iş edinme ve daha sonra isterlerse devlet görevinin herhangi bir basamağında görev alma hakları tanınmıştır.

Fatih'in 1461 yılında tanıdığı hak ve imtiyazlardan sonra, 1863'teki "Nizamname-i Millet-i Ermeniyan" adıyla Ermenilere yeni imtiyazlar veriliyordu. Bunlardan en önemlileri patriklerini seçme hakkı ile Ermeni okulları açarak, Ermenice eğitim ve öğretim yapmak hakkıydı.

Ermeniler, Osmanlı'nın ticaret ve altın piyasasını da ellerinde tutmuşlardır.

Dedem Sultan Abdülhamid Han için Ermeni düşmanı denilmekte ve haksızca suçlamalara maruz bırakılmaktadır. Ancak Sultan Abdülhamid padişah olduğu süre içerisinde pek çok Ermeni üst düzey yöneticiyi devletin çeşitli kademelerinde görevlendirmiştir.

Ermeni Patriği Nerses 1876 yılında Vatandaşlık Meclisi Şurası'na sunduğu mektubunda, “Şayet günümüze kadar Ermeni milleti, millet olarak korunduysa ve inancını, kilisesini, dilini, tarihi ve kültürel değerlerini koruyorsa, tüm bunlar Türk hükümetinin Ermeni milletine gösterdiği koruma, yardım ve hayırseverlik sayesinde. Kader, Ermenileri Türklere bağlamıştır. Bundan dolayı Ermeniler, devletin savaş ve ağır sınav günlerinde buna kayıtsızca davranamaz. Aksine her zaman oldukları gibi ona yardım etmek zorundadırlar. Vatanını seven Ermeni, devlete yardım ederek, Ermeni milletinin hizmet ve yardımının en iyisini görecektir.” demektedir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Hazine-i Hassa Nazırı olarak görev almış Ermeni devlet adamlarından bir diğeri de **Mika-el Portakalyan Paşa**'dır. (1841-1897)

Mika-el Portakalyan Paşa'nın vefatından sonra ise 1897'de Hazine-i Hassa'nın başına **Hovhannes Sakızyan Paşa** atanmıştır.

Bakan seviyesine çıkmış Ermeniler de Osmanlı hükümetinde görev yapmışlardır. Bunlar

1. **Agop Kazazyan** (PTT Bakanı)
2. **Mareşal Garabet Artin Davut Paşa** (PTT Bakanı)
3. **Andon Tıngır Yaver Paşa** (PTT Bakanı)
4. **Oskan Mardikyan** (PTT Bakanı)

5. **Berdos Hallacyan** (Bayındırlık Bakanı)
6. **Mareşal Garebet Artin Davut Paşa** (Bayındırlık Bakanı)
7. **Avukat Krikor Sinapyan** (Bayındırlık Bakanı)
8. **Krikor Agaton** (Bayındırlık Bakanı)
9. **Gabriel Noradunkyan** (Bayındırlık Bakanı) (Dışişleri Bakanı) (1912 - 1913)

1893'te ABD Büyükelçisi Terrell'i kabul eden Sultan Abdülhamid, Saray'daki Ermeniler ve Ermeni meselesiyle ilgili konuşurken Osmanlı Hükümeti için çalışan sivil Ermenilerin listesini kendisine vermiştir. Bu listede toplam 106 Ermeni vardır. Hangi işi yaptıklarından ne kadar maaş aldıklarına kadar bilgiler bu listede vardır.

Bu tablo ortada iken hâlâ Emperyalist devletlerin siyasetlerinin bir gereği olarak ortaya konulan Ermeni Meslesi ve Sultan Abdülhamid'e yönelik "Kızıl Sultan" suçlamasının ne kadar büyük bir haksızlık olduğu görülmektedir. Ancak hakikatler sağduyu sahibi vicdanlı insanları aydınlatır. Sağduyudan ve vicdandan yoksun olan kimselere binlerce belge de gösterilse onlar bildiklerini okumaya devam edeceklerdir. Sadece kendi düşüncelerinin mahsulü olan ve sadece kendi gerçekliklerinin ispatı için yaşayan insanlara hakikatler bir şey ifade etmez, ancak samimi olarak doğru bilgi almak isteyen insanlar için hakikati söylemek ve yazmak da bir borçtur hiç şüphesiz.

Hamidiye Alayları

Ermeniler kurmak istedikleri devletin sınırları içerisinde Kürtlerin nüfus yoğunluğunun fazla olmasından dolayı onları vahşice katlederek göçe zorlamak istemişlerdi. Ancak sanki Kürtler suçluymuş gibi Osmanlı hükümetine dilekçeler yazıyorlar ve Kürtleri şikâyet ediyorlardı. Bu durum 1890'larla birlikte değişmeye başladı. Zira Sultan II. Abdülhamid Hân, Doğu Vilayetleri'nin güvenliğini sağlamak halkın can, mal ve ırz güvenliğini Ermeni çetelerine karşı savunmak maksadıyla Hamidiye Alayları adıyla Kürtleri silahlandırmıştı. Ermeniler ve uluslar arası kamuoyu bu hamle ile şaşırmıştı Sultan'dan böyle bir hareket beklemiyorlardı.

1893-1896 arasında ABD Büyükelçisi olarak İstanbul'da görev yapan Alexander Watkins Terrell'e (1827-1912) İstanbul'da bulunduğu sırada 1890'larda Sultan II. Abdülhamid'le görüşmüştür. Eşiyile birlikte Yıldız Sarayı'na kabul edilen Büyükelçi Terrell, o dönemde sınırlı sayıda yabancıya nasip olan bu olayın tüm ayrıntılarını Century Magazine isimli dergide makale olarak kaleme almıştır. Sultan II. Abdülhamid Hân Terrell'e bu görüşmede devletin azınlıklara bakış açısından siyasi özgürlüklere, hatta Ermenilerin hayat standartlarına kadar çok yön-

lû bir değerlendirmeye yapmıştır. Bu değerlendirmelerini somut örnekler ile izah eden Sultan Abdülhamid Hân karşısındaki kişinin gerçekçi bakış açısını fark ettiğinden her şeyi bütün açıklığı ile anlatmıştır. Görüşme sona erdiğinde Sultan Abdülhamid Hân ABD’li Büyükelçi’den görüşmenin içeriğini Amerikalılara aktarmasını talep etmiştir. Bu isteğini daha sonra İstanbul’dan ayrılırken görüştüğü Terrell’e ikinci kez tekrarlar: “Türk hükümetinin Ermeni ırkına yönelik uygulamalarını Amerikan halkı da bilsin.”

Ermeni meselesinin Batı’da kasıtlı olarak yanlış yansıtıldığı düşüncesini savunan Terrell Türkleri ‘Ermeni düşmanı’ gösteren değerlendirmelere karşı yazılar kaleme almıştır. Mesela 26 Nisan 1900’de New York Times’ta çıkan bir değerlendirmesinde Tanzimat’tan dolayı Sultan’ı eleştirenlere şöyle sesleniyor: **“Onu dürüst bir insan olarak görüyorum. Kendisini gayet iyi tanıyorum ve inanıyorum ki Avrupa’da iken karşılaştığım en entelektüel insan.”**

‘Soykırım’ İddialarının Arkasındaki Gerçek

Dedem Sultan Abdülhamid Hân’a 21 Temmuz 1905 Cuma günü Yıldız Camii önünde gerçekleştirilen ve 23 kişinin ölmesine, 58 kişinin de yaralanmasına sebep olan su-

ikast Türkleri ve Ermeniler birbirine düşürmek maksadıyla yapılan uluslar arası bir operasyondur.

Ortaya çıkacak olan panik havası ve iktidar boşluğu dünya kamuoyunun dikkatini Ermenilerin ayaklanmasına çekmek ve bağımsız Ermenistan için uluslararası destek sağlamaktır.

Suikastın kimler tarafından nasıl planlandığı ve hangi yöntemlerle gerçekleştirildiği üzerine Osmanlı Zaptiye Nezareti tarafından başlatılan araştırma neticesinde Sultan II. Abdülhamid Hân'ın bizzat emirleriyle kurulan tahkikat komisyonu tarafından hazırlanan raporla bu eylem bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarılmıştır.

Sultan Abdülhamid Hân'ın cuma namazını kılmak üzere gideceği Yıldız Camisi'nde yapılması planlanan suikast, 3 Ermeni ve 1 Belçikalı terörist tarafından hazırlanmıştır.

Suikast öncesinde günlerce yapılan keşif çalışmaları sırasında teröristler, Sultan Abdülhamid Hân'ın Yıldız Sarayından birkaç yüz metre mesafedeki Yıldız Camisi'nde namaz kıldıktan sonra dışarı çıkıp, caminin dış kapısına ulaşmasının yaklaşık 1 dakika 50 saniye civarında olduğunu hesaplamışlardı. Ama onların bir hesabı varsa Rabbimin de bir hesabı vardı.

Suikast neredeyse mükemmel tasarlanmıştı. Viyana'da faaliyet gösteren Wagenbefcu Fabriks Gesellschaft şirketine bir fayton siparişi verilmişti. Bu araba dikkat çekmemek için parçalar halinde İstanbul'a getirildi. Jorris adlı Belçikalı te-

rörist faytona 80 kilo patlayıcı madde ve daha fazla ses getirmesi ve daha çok insanın ölmesi için 20 kilo demir parçası koymuştu. Böylece parça tesirli ve ölümcül bir bomba imal edilmişti. Bombanın zaman ayarlı saatine “Machine Infernale-Cehennem Makinesi” adı verildi. Bu aygıt Fransa’dan özel olarak getirtilmişti.

21 Temmuz günü de diğer Cuma günlerinden farklı görünmüyordu, ancak bu sefer çok farklı bir şey oldu. Şeyhülislâm Cemalettin Efendi, Dedem Sultan Abdülhamid Hân’a bazı konuları arz etmek için yaklaştı ve konuşmaya başladı. Görüşme biraz uzadı. İşte tam o sırada bomba büyük bir gürültü ile patladı. Sultan Abdülhamid Hân soğukkanlılığını hiç bozmadı, kılı bile kıpırdamadı. Herkesi yatıştırdı, arabasına bindi ve hatta arabayı kendi idare ederek, sükûnet içinde saraya gitti.

Suikastın ardından Sultan Abdülhamid’ Hân’ın emri ile kurulan soruşturma komisyonu, hemen çalışmalarına başladı. Bombalı arabayı tasarlayan Edvard Jorris, Belçika sefaretî baş tercümanı Margetiç huzurunda suçunu itiraf etti ve arkadaşlarını ihbar etti. Muhbir olmayı kabul ettiği için Sultan Abdülhamid Hân tarafından affedildi. 500 altın verilerek Belçika’ya gitmesine izin verildi. O artık Osmanlı ajanı olarak Avrupa’da görev yapacaktı. Diğer suikastçılardan Mıgırdıç Serkis Garibyan, Silviyoriçi, Karabet Ohanesyan, Vahram Sabun Kendiryan, Sari Torkom, Trase Yuvanoviç suçla-

rı sabit görülmüş ve idam cezasına çarptırılmışlardır. Ancak idam cezası alanların cezalarını Dedem Sultan Abdülhamid Han bir derece hafifletti ve müebbet hapse çevirdi.

Batı dünyası kendi utancına yeni ortaklar arayışı içerisinde siyaseten Türkleri soykırım yapmakla suçlamakta ve asla masum olmayan amaçlar ile Ermeni meselesi konusunda ezilenin yanında zalime karşı duran bir tarafmış gibi görünmekte ancak vicdanen bakıldığında batının tarih boyunca ezilenlerin yanında olmak gibi bir misyon yüklendiği hiç görülmemiştir.

1915 Ermeni Tehciri kararı, fiilen ortaya çıkan bir isyana ve düşman orduyla işbirliğine karşı alman bir karardır. Tehciri 'soykırım' gibi göstermek, Nazizm'in soykırım suçunu dünyaya yayıp hafifletmek anlamına gelir.

Tarih şuurundan ve bilgisinden yoksun ve ne dediğini bilmeyen bazı kişiler; "Pekâlâ Ermenileri kesmişiz, şu soykırımı kabul edelim kurtulalım, bu sayede Avrupa'ya da bizi alırlar," diyorlar.

Ama bunun ne anlama geldiği hakkında en ufak bir bilgileri olsaydı bu sözleri söylerken iki kere düşünürlerdi. Soykırım, zaman aşımına bağlı olmayan bir suçtur. Asırlar da geçse, kovuşturulur. Bunun tarihsel-kültürel açıdan anlamı şudur; soykırımın suçlusu bir millet alınına çalman bu kararı ilelebet taşır. Hem de bütün fertleriyle.

Buna göre, Türklerin geçmişi, yani dedelerimiz, Ermenilere karşı kin tohumları atan ve onları yok etmeyi planlayan adamlar ise eğer bu suçtan, torunlarımız ve onların torunları da suçlu olacaktır. Çünkü Ermenileri öldürenlerin torunları olarak gösterileceklerdir.

Gerçi bazıları, soykırımı kabul etmemizin geriye yürüyen tazminat yükümlülüğü getirmeyeceğini söylüyorlarsa da; her zaman ve zeminde bu gibi talepler ileri sürülebilir ve kabul de ettirilebilir.

Kaldı ki, bir toplum için, ağır bir suç ve suçlama teşkil eden soykırımın parayla ölçülmesi de mümkün değildir. Böyle bir suç kabul edersek, geleceğin Türk nesillerine de haksız bir yafta yapıştırmış oluruz.

Gelecek nesillerimizi ipotek altına koyacak suçlamaları kabul edemeyiz. Çünkü suçlamaların mahiyeti çok değişiktir. Devlette devamlılık esastır. Bu olaylar Tehcir Kanunu her ne kadar İttihat ve Terakki döneminde çıkarılmış olsa da bizler bu olaya devleti esas alarak bakmak ve ona göre davranmak durumundayız. Siyasi gerekçelerle hasmını kötü göstermek adına devleti töhmet altına atan sözler söylenmesi siyasi bilinçten yoksun olduğunu gösterir. Devleti ve milleti ilgilendiren konularda şuurlu hareket etmek herkesin görevidir.

SULTAN ABDÜLHAMİD HAN VE İSTİHBARAT

Târih boyunca her devlet kendi çıkarları açısından bu tür istihbârat faaliyetlerinde bulunmuş ve bu amaç uğruna geniş bir istihbârat ağı kurmuştur. Ülkelerarası karşılıklı yürütülen istihbârat hareketlerinin, ülke içerisinde düzen veya âsâyiş ve düzen karşıtı faaliyetler için de devletin yine aynı istihbârat yöntemini kullanması en doğal hak olarak görülürken Sultan Abdülhamid Hân'ın bu çalışmalarını eleştirenler acaba Osmanlı'nın selametini düşünen insanlar mıdır? Diye düşünmek gerekir.

9/TEVBE-36

“Ve müşrikler ile, onların sizinle topyekün savaştığı gibi, siz de topyekün savaşın. Ve bilin ki Allah müttakiler ile beraberdir”

“Bizde şöyle bir algı var istihbarat ile ilgili çalışmalarda Sultan Abdülhamid'i tahttan indiren İttihat ve Terakki'nin kurmuş olduğu **Teşkilat-ı Mahsusa**” sanki bizim ilk istihbarat teşkilatımız gibi anlatılıyor. Veya daha insafılı olanlar şöyle söylüyor: **“Elbette Yıldız İstihbarat Teşkilatı da var**

ama o doğrudan doğruya Sultan'a bağlı olarak faaliyet gösteriyor. O yüzden kurumsal bir kimlik çatısı altında ilk istihbarat kurumunun Teşkilat-ı Mahsusa olarak kabul edilmesi gerekir"

Burada verilen bilgi doğru ama kurulan mantık yanlıştır. Çünkü Sultan Abdülhamid Hân'ın kurmuş olduğu **Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nı** doğrudan doğruya kendisine bağlamasının bir gerekçesi vardır: Sultan Abdülhamid'den çok önce devletin üst yapısına çöreklenen ve maaş aldıkları devlete ve mensup oldukları millete hizmet etmek yerine üç kuruş dünya menfaati, makam hevesi ve ikbal hırsı yüzünden devletine, dinine, milletine ihanet eden vezirlik ve hatta sadrazamlık makamına kadar çıkmış olan üst düzey yöneticileri bertaraf etmek içindir.

İstihbârat devlet için, düşman veya düşman olması muhtemel kişi, kurum-kuruluş, devletler ve diğer organizasyonlar hakkında açık veya kapalı kaynaklardan bilgi toplayıp, analiz ve değerlendirmelere tâbi tutarak sonuca ulaşılması anlamına gelmektedir. Ancak bu organizasyonun işlemesi için bu işleyişteki kişilerin güvenilir olması birinci şarttır. Eğer zayıf bir halka olursa bu istihbarattan gelen bilgilerin faydadan çok zarar getireceği muhakkaktır. Sultan Abdülhamid Hân'ın **Doğrudan doğruya kendi şahsına bağlı bir İstihbarat Teşkilâtı kurmasının gerekçesi budur.**

İstihbarat için öncelikle pek çok farklı kaynaktan gelen ve ham halde bulunan bilgilerin işlenmesi, tasnif edilmesi yorumlanması ve bütün bu bilgilerden bir neticeye varılması ve en sonunda da harekete geçilerek tedbirler alınması gerekir. Dikkat edilirse istihbaratta çok ileride olan İngiltere’de bu işleri için muazzam bir ekip ve finansman söz konusudur. Sultan Abdülhamid ise neredeyse bu işleri tek başına üstlenmiş ve başarılı bir şekilde 28 yıl yürütmüştür.

Nisa suresi 83. Âyetinde şöyle buyuruyor Rabbimiz:

“Kendilerine güvenlik (barış) veya korku (savaş) ile ilgili bir haber geldiğinde onu yayarlar. Halbuki onu peygambere ve içlerinden yetki sahibi kimselere götürselerdi, elbette bunlardan, onu değerlendirip sonuç (hüküm) çıkarabilecek nitelikte olanları onu anlayıp bilirlerdi. Allah’ın size lütfu ve merhameti olmasaydı, pek azınız hariç, muhakkak şeytana uyardınız.”

Âyette bir haber geldiğinde bu haberin **“yetki sahibi kimselere”** götürülmesi arzu buyruluyor. Bunun gerekçesi ise ancak o yetkili kimselerin hüküm çıkarabilecek nitelikte olanlarının onu anlayıp değerlendirebileceği belirtiliyor.

YILDIZ İSTİHBARAT TEŞKİLATI 1880 yılında II. Abdülhamid Han tarafından kurulmuş istihbarat teşkilatıdır. **TEŞKİLÂT-I MAHSUSA**, ise İttihat ve Terakki Cemiye-

ti bünyesinde Enver Paşa'ya bağlı olarak kurulan gizli teşkilattır. İttihatçılar madem o kadar şikayet ediyordu neden bu sistemin aynısını kurma gereği duydu?

Jurnalcilik ya da ispiyonculuk olarak küçümsenen Sultan Abdülhamid Hân'ın istihbarat faaliyetleri ülke içinde Ermeni komitacılarının faaliyetlerini diğer azınlık faaliyetlerini, yabancı devletlerin faaliyetlerini izlerken bir yandan da yurt dışında da oldukça iyi organize olmuştu. Londra, Paris, Roma başkentleri başta olmak üzere, dünyanın pek çok yerinde istihbari faaliyetlerde bulunuluyordu Çok kısa sürede geniş bir coğrafyaya yayılan hafiyeleri sayesinde saraya, ayda 3000'den fazla jurnal geldiği söylenmektedir. Teşkilat, 1908 yılında Abdülhamid Han'ın tahttan indirilişine kadar faaliyetlerine devam etmiştir.

Her devri kendi zamanı içerisindeki şartlara göre değerlendirmek icap eder. İstihbarat çalışmaları her devlette olmazsa olmaz şartlardan biridir. Asya Hun devleti zamanında Çin sarayında Türk casusları yok muydu? İlk Türk destanlarından Dedem Korkut'ta câsus ve câsusluk kelimelerinin birçok defa geçtiği görülmektedir. Bunun dışında Türklerde câsusluk, değişik dönem ve coğrafyalarda değişik şekillerde adlandırılmışlardır. Sözelimi "**münhi** ve **münhiyan**", "**dil almak**", "**sâhib-i haber**" veya "**sâhib-i berid**" gibi isimler câsusluk için kullanılan sözcükler arasında yer alır.

MÖ. 125 yılına kadar bütün Hun ülkesini gezen ve Hunların durumlarını, göçlerini, savaş tutumlarını, yaşayışlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini bir rapor hâlinde Çin Hükümdârı'na sunan gezgin *Chang-Chien*'in aslında bir çâşıt yani casus olduğu kabul edilmektedir.

Göktürk ve Uygur devletleri zamanında da Çinlilerin ve İranlıların Türk ülkelerine casus yolladığı bilinmektedir.

Diğer taraftan Avrupa içlerine kadar giden Türklerin aralarına sızan câsuslar da vardı ve bunlar Papa'nın emrinde görev yapıyorlardı.

IX. yüzyıldan itibaren İslam coğrafyası sınırları içine giren Türkler, burada da istihbârat faaliyetlerine önem vermeye ve câsuslar kullanmaya devam ettiler. Selçuklu Devleti'nin en ileri devlet adamlarından olan Vezir Nizâmülmülk devlet yönetimi ile ilgili kaleme aldığı eseri *Siyâsetnâme*'de bu konu hakkında etraflıca bilgi vermektedir.

Vezir Nizâmülmülk pâdişahların bütün şehirlerde olup bitenden haberleri olması gerektiğini şöyle anlatıyor:

“O böyle yapmazsa ayıp olur gaflet, tembellik ve zulme hamlederler ve memlekette olup biten fesadı ve zulmü biliyor veya bilmiyor. Eğer biliyor da meselenin çâresine bakmıyorsa tıpkı onlar gibi zâlimdir ve zulme rızâ göster-

miştir ve eğer bilmiyorsa gaflete düşürülmüştür. Tembel ve câhildir. Bu her iki hususta iyi değildir. Mutlakâ haberciye (sâhib-i berid) ihtiyâcı vardır.”

Hucurat (49)/6. Âyetinde;

“Ey iman edenler bir fasık size bir haber ile geldiğinde açıklığa kavuşturun ki bilmeden bir kavme musibet olursunuz da sonra yaptığınıza pişman olarak sabahlarsınız.”

Kur'an'ın bize vermiş olduğu bu düstur Sultan Abdülhamid Hân'ın de benimsediği en önemli prensip olmuştur. Sultan Abdülhamid çapraz istihbarat yaparak kendisine haber getirenleri de başkalarına izletiyordu. Böylelikle haber kaynaklarını da kontrol altında tutuyordu.

MUSUL MESELESİ

Musul neden İngiltere için önemli sorusuna hep petrol diye cevap veriliyor. Ancak orta doğuda petrol sadece Musul'da mı var?

Mesele Çanakkale'de uğradığı yenilgi Kuttu'l Amare'de Türkler karşısında uğradığı bozgun muydu? evet bunlar da var. Ancak şu var İngiltere'nin geleneksel Ortadoğu politikası içerisinde Türklerin asla kendi ayakları üzerinde durmamları elzemdir. Türklerin imparatorluk geleneğinden gelen bir millet olması İngilizleri tedirgin ediyordu ve İngilizler günübirlik siyaset değil asırları ihtiva eden uzun vadeli stratejiler yaparlar. Türklerin sağı solu belli olmaz ne olur ne olmaz kontrol altında tutulmaları gerekir.

KANIT: Eğer Musul Türkiye'ye bağlanmış olsaydı acaba o günden bu güne geçen 90 senede oluşturduğu katma değerle ülke ekonomisine nasıl bir etki yapardı? Veya biz acaba bugün nasıl bir ekonomik ve siyasi seviyede bir ülkede yaşıyor olurduk? Bunu düşünmek bile İngiltere'nin Musul meselesinde Türkiye'nin burnunu sürtmek ve ayağa kalkmasını engellemeye çalıştığını kanıtlamaktadır.

Petrolümüz olmadığı halde 1976 yılında 72 milyar dolar milli geliri olan Türkiye bugün 2013 verilerine göre 822 milyar dolara yükseldi. Artık birkaç sene içinde 1 Trilyon doları geçmesi bekleniyor. Petrolümüz olmadığı halde bu ivmeyi yakaladıysak eğer petrolümüz olsaydı şu anda nasıl bir ekonomik gücü temsil ediyorduk bunu düşünmek lazım. Tabi devletlerin ekonomik güçlerinin siyasî güçleri ile paralellik taşıdığı da bir hakikat olduğuna göre İngiltere neden Musul'u bize vermedi sorusunun cevabı böylece ortaya çıkıyor.

İngiltere bu kadar uğraştığı Musul'dan 1932 senesinde manda yönetimini kaldırarak vazgeçiyor... Neden uğruna savaşı bile göze aldığı ve senelerdir bu kadar diplomatik yollarla uğraştığı bir yerden 6 senede vazgeçiyor? Bunu düşünmek icap eder.

Musul Petrolü Üzerindeki Rekabet

Dedem Cennetmekân Sultan Abdülhamid Hân, İngiliz ve Alman arkeologların yaptıkları kazılarda ortaya çıkardıkları Musul petrollerinin bulunduğu bölgeyi, 1890'da çıkardığı "İrade-i Seniye" ile "Padişah Hazinesi" ilan etmiştir. Musul petrolü Lozan'da ve başka görüşmelerde pazarlık konusu olmuş, bu da İngilizleri çok rahatsız etmiştir. Çün-

kü İngiliz işgalindeki Musul petrollerinin neredeyse tamamını Padişah hazinesi içindedir. İngilizlerin Musul petrollerine ilişkin düzenlemelerinden ABD rahatsız olmuş ve bu rahatsızlığını İngiltere'ye verdiği sert notalarla ifade etmiştir. Amerikan petrol şirketleri bununla da yetinmeyerek II. Abdülhamid'in varislerini bularak onlar sayesinde petrol çıkarılan alanlar üzerinde söz sahibi olmak istemişler ve Abdülhamid'in söz konusu Padişah hazinesini II. Meşrutiyet'in tarihi olan 1908'den sonra maliye hazinesine devretmesinin yasal olmadığını, ittihatçilerin baskılarıyla böyle bir şeye mecbur kaldığını ispat etmeye çalışmışlardır. Amerikalıların bu girişimi, İngiliz petrol şirketlerini telaşlandırmış ve konunun hukukî boyutunu araştırmaya başlamışlar ve Osmanlı'nın o dönemdeki resmî gazetesi olan "Takvim-i Veka-yi"den Padişah hazinesinin artık padişahın şahsına ait olmadığı ve maliyeye devredildiğini tespit etmişlerdir.¹⁸

Bu konuda karşılıklı iddialar devam etmiş ve Türk tezi ni Lozan'da ABD'nin desteklemesinden telaşa kapılan İngiliz başbakanı, Amerikan oyununu bozmak için Türklere Lozan'da Turkish Petrolün payından (Irak hükûmetine geçen payından) %20'sini teklif etmek istemişse de Curzon, buna gerek olmadığını söylemiştir. Çünkü ona göre Türk-

18 M. Kemal Öke, Belgelerle Türk-İngiliz ilişkilerinde Musul ve Kürdistan Sorunu, 1918-1926, İstanbul, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1992, s. 23-46;

ler çok daha az paya razı olacaktıdır. Türk heyeti, petrol-den Abdülhamid'in varislerine pay verilmesinin Devlet-i Aliyye'nin varlığının devam ettiği anlamına geleceği için İngiliz tezine yaklaşmıştır. Sonuçta İngiltere, Amerikalıların baskılarına dayanamayıp 31 Temmuz 1928'de yapılan nihaî anlaşma ile Musul petrolünden Fransız ve Amerikalılara da pay vermek zorunda kalmıştır.¹⁹

İngiltere Türkler karşısında büyük bir yenilgi aldığı Kuttu'l 'Amare yenilgisinden 17 gün sonra Fransızlarla imzaladığı Sykes Picot antlaşması ile petrol bölgelerini paylaşmışlardı. Hatta bu antlaşmada Musul'dan Şam'a kadar olan bölge ile birlikte Fransa'ya bırakılmıştı. Daha sonra ise Fransa Musul'u İngilizlere bırakmıştır.

30 Ekim 1918'de Mondros'un imzalanmasından sonra Bağdat civarında olan Hint asıllı İngiliz askerleri ateşkes olmasına rağmen iki hafta daha yürütülerek Musul'u ele geçirmişlerdir. Devlet-i Aliyye bunu protesto ettiğini belirtmiş ancak İngiltere yaptığı açıklamada "Mütarekenin imzalandığını bilmeden askeri birliklerimiz devam etti" diye lakayt bir açıklama yapmıştı.

19 Baskın Oran, Türk Dış Politikası, Cilt II, İletişim Yayınları, İstanbul 2001. , s. 260-263.

SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN HZ. PEYGAMBERİMİZE HAKARET ETTİRMEMİŞTİ.

Dedem cennetmekân Sultan Abdülhamid Hân kuru bir İslam davası gütmemiştir. Bunu hayatının, hükümdarlığının her aşamasında filliyatla ispatlamıştır. Gerek velilere gösterdiği sevgi ve hürmet ve gerekse İslam büyüklerinin kabir makam ve hatıralarına gösterdiği büyük saygı ile bunu ispatlamıştır.

Fransız Henri de Bornier yazdığı “Muhammed” adlı piyes ile Sevgili Peygamberimize hakaret etmek gayesini güdüyordu. O zaman İslam dünyasının siyasi otoritesini Sultan II. Abdülhamid Hân temsil ediyordu. Fransa’nın tanınmış simalarından Bourneir’in Paris tiyatrolarında sahneye koydurmak istediği piyes, Sultan Abdulhamid’in büyük tepkisiyle karşılaştı. Konu, Fransa ve Devlet-i Aliyye arasında ciddi bir krize dönüştü.

Paris Büyükelçisi Esad Paşa derhal Fransız Hariciyesi ve Eğitim Bakanlığı’na başvurdu.

Fransızların verdiği karar Fransa Sefiri Montebello tarafından 22 Mart 1890’da Osmanlı Dışişleri Bakanlığı’na bildi-

riliyordu. Fransa Cumhurbaşkanı Sadi Carnot'ya bir nişan vererek karardan duyduğu memnuniyeti ifade ediyordu.

Bugün dünyada ve özellikle Avrupa da “düşünce özgürlüğü/ hoşgörü” gibi sözlerin arkasına saklanarak müslümanların şuuruları uyuşturulmaya çalışılmaktadır. Peygamberimize İslam'a ve Türklüğe sistematik saldırılar yapılmaktadır. Bir müslümanın bu saldırılara karşı dikkatli olması icap eder. Çünkü bu mesele bir fikir meselesi değil iman meselesidir.

2007 senesinde Hz. Muhammed'i (s.a.v) yaptığı karikatürlerde burada zikredilmeyecek bir şekilde resmederek İslam âlemini ayağa kaldıran İsveçli karikatürist Lars Vilks, “Batıdaki Müslümanlar dinlerine yönelik saygısızlığa alışmalı” demişti.

Peki değerli kardeşlerim Müslümanlar buna neden alışmalıdır?

Elbette ki bu hakaretler herkesin kendi makamını göstermektedir. Hz. Mevlana ne güzel buyurmuş:

“Mehtaplı bir gecede, köpeklerden ve onların havlamasından ayın ne korkusu olur? Köpek kendi vazifesini yapar, ay da yüzündeki nûru yerlere yayar. Köpeğin havlaması, hiç ayın kulağına değer mi? Hele o ay, Allah'ın has ayı olursa... Yani Allah'ın has kullarından olursa...” (Mesnevî)

Peygamber Efendimiz; **“Bir kötülüğü gördüğünüz zaman onu elinizle düzeltin. Şayet buna güç yetiremiyor-**

sanız dilinizle düzeltin. Şayet buna da gücünüz yetmiyorsa kalben buğz edin. Bu ise imanın en zayıf noktasıdır.” buyurmaktadır.

Hiz. Muhammed'e yapılan hakaretlere sessiz kalması bir Müslüman için en büyük felakettir. Peygamber muhabbetinin kalplerden silinmesi O'nun ümmeti olduğunu iddia edenleri imansız bir güruh yapar.

İman eden bir Müslüman için Hiz. Muhammed her şeyden daha değerlidir. Düşünce özgürlüğü palavrası ile bir insanın en değer verdiği peygamberine saldırmasına sessiz kalan başka hangi konuda sesini yükseltecektir?

Bugün Müslüman canı Batılıların nezdinde neden değersiz?

Her gün binlerce Müslüman ölürken haber olmuyor da batıda birkaç kişi ölünce neden daha çok önemseniyor?

Ebü Süfyan, Zeyd İbn'ud-Desinne'yi esir aldığında ona şöyle söylemişti: **“Sana Allah' ın adını vererek söylüyorum Ya Zeyd, söyle, şimdi senin yerine Muhammed'in elimizde olup O'nun boynunun vurulmasını ve sende ailenin yanına dönmeyi istemez miydin?”**

Zeyd ona şöyle cevap verdi:

– **“Vallahi ben ailemin yanındayken Muhammed Aleyhisselâtü Vesselâm'm ayağına bir diken batmasma bile razı olamam!”** dedi.

Ebû Süfyan, beyninden vurulmuşçasına haykırdı:

– **“Muhammed’in ashabının Muhammed’i sevdikleri kadar arkadaşları tarafından sevilen bir kimse görmedim.”**

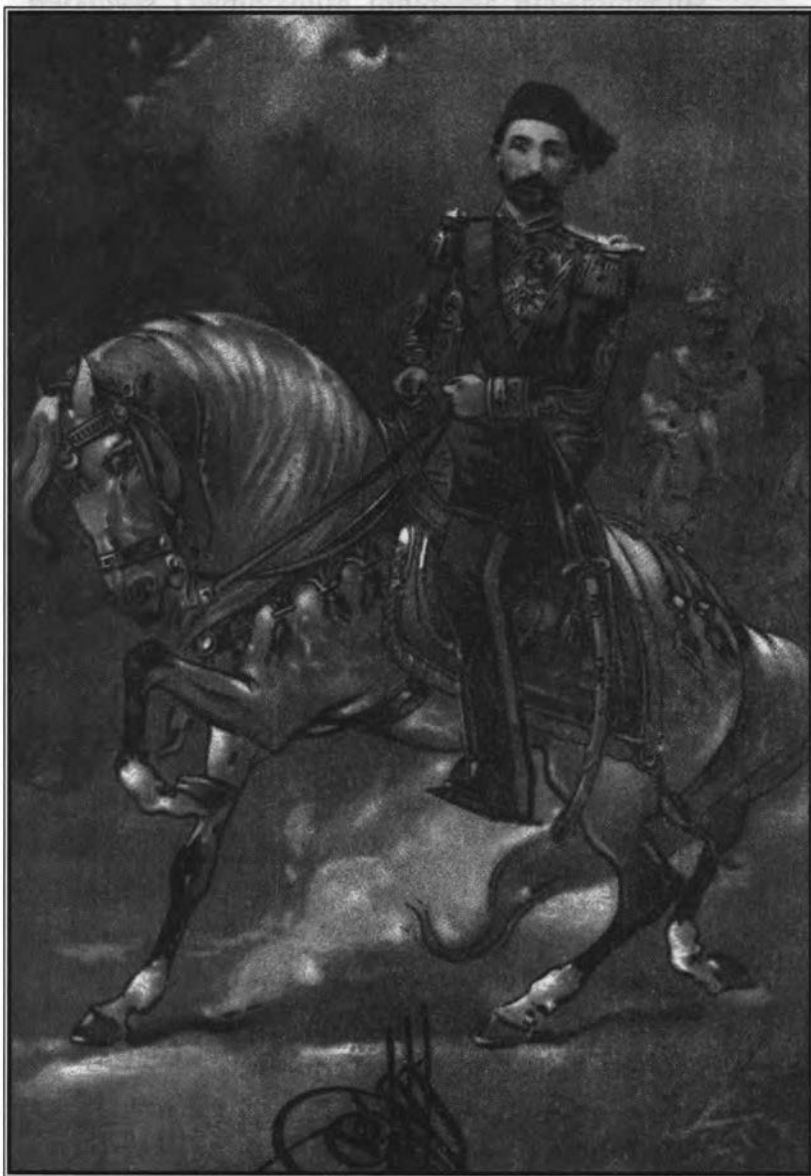
Ashabının “anam babam sana feda olsun Ya Resûlullah” sözünden bir Müslüman ne anlıyor?

Kur’an-ı Kerîm’de; “Peygamber, müminlere kendînefisle-rinden önce gelir.” (Ahzab 33/6) ilâhî hitabı kime sesleniyor?

O peygamber ki; **“And olsun size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız O’ na çok ağır gelir. O size çok düşkün, mü’minlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir.”** (Tevbe: 128) Ümmetine bu de-rece düşkün olan bir peygambere ümmetinin de düşkün ol-ması gerekmez mi?

Peygamberlere yapılan haksızlıklara karşı Allah’ın geç-miş ümmetlerin başına neler getirdiğini merak edenler Kur’an’dan bunu öğrenebilirler.

“Kim Allah’ı, Resûlünü ve iman edenleri dost edinirse (bilsin ki) üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah’ın tarafını tutanlardır” (Maide, 5/56).

İSMİNİ SULTAN ABDÜLHAMİD'DEN ALAN KENYA'NIN “SULTAN HAMUD” ŞEHİRİ

1959'da gazeteci **Hikmet Feridun Es**, Hayat Mecmuası'nda Kenya'da yaşadığı ilginç bir olaydan bahseder. Ünlü gazeteci, başkent Nairobi'den kıyı kenti Mombasa'ya giden tren yolu güzergahındaki duraklardan birinde indiği yerin **Sultan Hamud** olduğunu öğrenince bu ismin kime ait olduğunu sorar.. Osmanlı Padişahı Sultan Abdülhamid dediklerinde “Osmanlı buralara gelmedi ki, onun ismi burada ne arasın..” der.. Bunun üzerine oradakiler Türk gazeteciyi bir müftüye götürürler.. Müftü anlatılanın doğru olduğunu söyler ve başlar anlatmaya: “Bu şehir yeni kurulurken yapılan tren yolunda çalışan müslüman işçi ve köleler burda bir cami yapmaya karar vermişler fakat paraları yetmeyince İstanbul'dan istemişler.. Ve İstanbul'dan gönderilen para ve malzemelerle camiyi inşa edip adını da Sultan Abdülhamid koymuşlar.. Zamanla cami etrafında oluşan kasabanın adı da Sultan Hamud olarak kalmış..”

45-50'li yıllarda Sultan Hamud şehrine yolu düşenlerden biri de Sultan Abdülhamid Hân'ın ablası Mediha Sultan'ın to-

runu Osmanlı Hanedan'ından Bahaddin Sami Bey'dir. Kenya'ya dışişleri bakanlığı mensubu olarak tayin edildikten sonra Sultan Hamud'a gelir.. Kasabanın adının nereden geldiğini sorunca aynı şeyler ona da anlatılır.. Kendisinin de hanedandan olduğunu ve Sultan Abdülhamid Hân'ın de dedesi sayıldığını söyleyince bunu duyan ve Halifenin torununu görmek isteyen müslümanlar oraya akın eder. Bahaddin Sami Bey'in anlattığına göre, sadece el sıkışma faslı saatlerce sürmüştür.

Şeyh Abdullah ve Kayser II. Wilhelm

Kayser II. Wilhelm Şama'a gittiğinde vilayet merkezinde bir akşam yemeğine iştirak ediyor. Yemekte protokolden olmayan birisi yaveranın içinde oturuyor. Bu kişinin **adı Şeyh Abdullah...** Hacca gidiyor bu toplantı ile bir ilgisi yok gibi görünüyor.

Yemeğin ortasında ayağa kalkarak çok fasih ve belîğ bir konuşma yapıyor. Kayser II. Wilhelm bu konuşmadan o kadar çok etkileniyor ki Şeyh Abdullah'ın konuşması biter bitmez heyecanla ayağa kalkıyor ve kendisinin 300 milyon müslümanın kardeşi olduğunu ilan ediyor.

Bütün Avrupa basını bu hadiseyi bir gün sonra haber yapıyor. İngiltere kamuoyu ve hükümeti bu hadiseden çok etkileniyor. Peki acaba bu Abdullah efendi bu masaya tesadüfen mi oturdu acaba?

Kayser II. Wilhelm iki kere Devlet-i Aliyye'ye ziyaret yapmak istediğini söylüyor. Sultan Abdülhamid şu cevabı veriyor: **"Eğer iade-i ziyaret talebi yoksa gelebilir"**

Alman protokol heyeti Kayser II. Wilhelm'in İstanbul ziyaretinde Kayser'in Sultan Abdülhamid ile baş başa kalmaması için çok uğraşıyor. Sebebi ise Kayser'in çok geveze Sultan Abdülhamid Han'ın ise çok zeki olmasıdır. Almanlar Abdülhamid'in zekasını kullanarak Kayzer'in Almanya'yı bağlayacak bir söz vermesinden çekinmektedirler.

Almanlar çok uğraşıyor ancak Sultan Abdülhamid bir yolunu bulup Kayzer'i Yıldız Sarayı'ndaki Şale köşküne götürüyor. Orada Alman ve Türk basınında Almanya ve Osmanlı İmparatorluğu hakkında gazetelerde çıkan haber küpürlerini gösteriyor.

Abdülhamid Kayzer'e şunları söylüyor: **"Haşmetmeap bu haberlere göre Almanya'yı zât-ı âliniz değil Bismarc yönetiyor."**

Bazı Alman tarihçileri bu sözlerin Bismarc'ın siyasi geleceği üzerinde tesirleri olduğunu yazmışlardır.

Şimdi iyi de bu sözün yani Abdülhamid'in sözlerinin anlamı nedir bu sözleri söylemesinin gerekçesi nedir diye sorulabilir.

Biraz ilerilere bakarsak bunu anlayabiliriz.

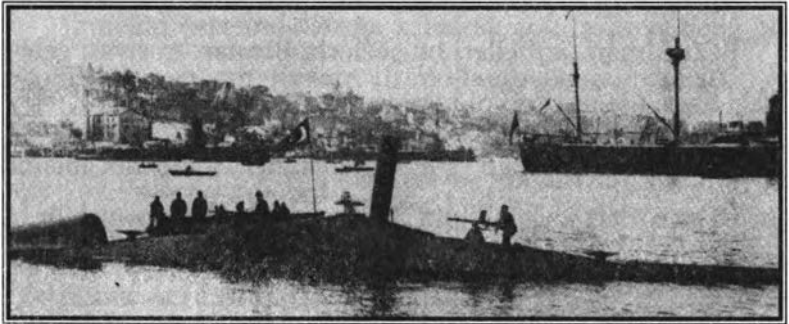
I. Dünya Savaşı'nın ayak sesleri belirmeye başladığında II. Abdülhamid'i tahttan indiren İttihatçılar yana yakıla müttefik arayışına girmişlerdi.

SULTAN ABDÜLHAMİD HAN ZAMANINDA OSMANLI BAHİRİYESİ

Devlet-i Aliyye’de Orhan Bey zamanında başlayan denizcilik faaliyetleri Kanuni zamanında zirveye çıkmış ancak daha sonra bir duraklama ve gerileme devri yaşanmıştır. Osmanlının son zamanlarında ise bir silah olarak denizaltıya ilk defa Sultan II Abdülhamid devrinde sahip olduk.

1886 yılında Nordenfelt şirketinden sipariş edilen iki adet denizaltı, Sultan II. Abdülhamid tarafından Hazine-i Hassa’dan ödenmek üzere satın alınarak, “**Abdülhamid**” ve “**Abdülmecid**” isimleriyle donanmaya katılmışlardır.

**Sultan Abdülhamid Döneminde Donanmaya Katılan
Denizaltımız 1887**

Osmanlı Bahriyesi, bir silah olarak denizaltı gemisine ilk defa Sultan II. Abdülhamid devrinde sahip olmuştur. Başta İngiltere olmak üzere dönemin kudretli devletlerinin denizlerdeki büyük güçlerin denizaltılara gösterdiği sınırlı ilgiye rağmen Osmanlı Bahriyesi çağın en yüksek teknolojisine sahip iki denizaltıyı Nordenfelt şirketinden ısmarlamıştır.²⁰

George William Garrett adındaki İngiliz mühendis maddi imkân sağlayarak denizaltı geliştirme çalışmalarına devam edebilmek için 1867'de İsveç'ten İngiltere'ye göç etmiş ve Nordenfelt Gun and Ammunition Company Limited adlı bir şirket kurmuş olan silah dizayneri, milyoner Thorsten Nordenfelt ile ortaklık kurarak çalışmalarını sürdürmüştür.

Garrett, '*Resurgam*' adını verdiği bir denizaltı icat etmiş ancak İngiliz Kraliyet Donanması için yapılan tanıtım gösterisi sırasında yapmış olduğu denizaltı batmıştır. Bu başarısızlıktan sonra sıkıntıya giren ve çalışmalarını devam ettirebilmek için parasal destek arayan Garrett, en sonunda İsveçli bir silah fabrikatörü olan Thorsten Wilhelm Nordenfelt ile anlaşmıştır. Nordenfelt, denizaltıların gelecekteki askeri önemini fark ederek bu denizaltıların büyük bir ticari po-

20 Serhat Güvenç, "Turkey's Submarine Pionners", Warship International Fleet Review, AUG/SEPT 2001, s.49. Evren Mercan, "Osmanlı Bahriyesi'nde İlk Denizaltılar: Abdülhamid ve Abdülmecid" Güvenlik Stratejileri Yıl: 8 Sayı: 15. S. 168.

tansiyeye sahip olacağını öngörmüş ve bu işe para yatırmaya karar vermiştir, 1885 yılında Stockholm'de Garrett'in tasarladığı Nordenfelt-I denizaltısını inşa ettirmiştir. Nordenfelt serisi denizaltılardan toplamda dört adet üretilmiştir.

Bu denizaltıların üreticisi Thorsten Nordenfelt, 1885 yılında dünyada oldukça ilgiyle karşılanan yeni icat Nordenfelt'in ticari alanda tanıtımı ve satılması maksadıyla İsveç Landskrona'da bir deneme seyri tertiplemiş ve bu denemeye 39 ülkeden temsilci çağırmıştır. Çağırdığı temsilciler içerisinde Devlet-i Aliyye de vardı. Devlet-i Aliyye'yi burada Binbaşı Halil Efendi temsil etmiştir.

Binbaşı Halil Efendi 25 Kasım 1885 tarihli raporunu ve Nordenfelt-I denizaltısının elle çizilmiş resmini Sultan II. Abdülhamid'e takdim etmiştir. Raporda, tecrübe edilen denizaltı gemisinin eksik ve kusurlarından bahsedilmektedir. Ancak bir süre sonra ünlü silah tüccarı ve Sir Basil Zaharoff'un aracılığı ile Nordenfelt-I denizaltısı Yunan Kraliyet Bahriyesi tarafından 1886 yılında satın alınmıştır. Yunanistan'a bu denizaltının ilk modelinin satılması Devlet-i Aliyye'yi tedirgin etmiş yanı başındaki bu tehlikeye karşı durabilmek adına Sir Zaharoff aracılığıyla Nordenfelt'den iki adet denizaltı alınmıştır.²¹ 1886 başında çıkan bir irade-i seniye'de de, İngiltere'nin teşviki ile Yunanlılar'ın pek yakında Osmanlılar aleyhine hareke-

21 Mercan, s. 170-171.

te geçeceği, bu sebepten iki denizaltı gemisi sipariş edildiği yazılıdır. Kontrat Nordenfelt'in şirketi ile 23 Ocak 1886 tarihinde imzalandı. 22 Mart 1888 tarihinde de Padişahın irade-i seniyesi üzerine gemilerin resmi işlem ve kabulleri ile Binbaşı Garrett tarafından iki denizaltıya Türk bayrağı çekilerek Osmanlı Donanmasına katılışları yapılmış, Nordenfelt II'ye **Abdülhamid** ve Nordenfelt III'e de **Ábdülme-cid** isimleri verilmiştir.

Gemi personeli 5 kişidir. Bunlar:

Yüzbaşı Halil Develioğlu (Komutan)

Makine Önyüzbaşı (Sağ Kolağası)

Ali Makine Teğmen (Mülazım)

Mehmet Salim Çavuş Musa (Ateşçi) dır.

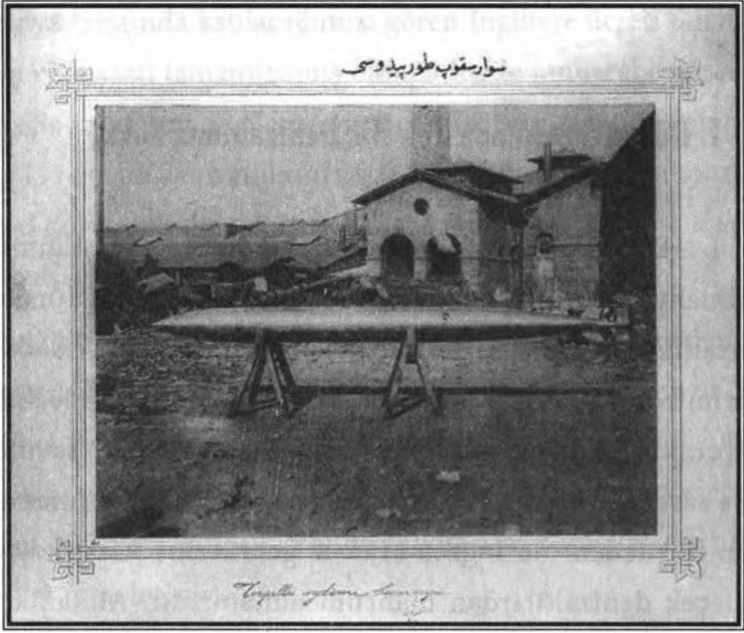

Dünyada Hedefe Torpido Atan İlk Donanma Sultan Abdülhamid Hân Zamanında Yapılmıştır.

Nordenfelt denizaltıları her ne kadar emniyetli su altı seyri yapabilecek teknik vasıflara sahip olmadıkları tespit edilmişse de, su altından hedefe torpido atan ilk denizaltılar olarak dünya denizaltıcılık tarihinde yer almışlardır. 1888 yılında, Sarayburnu önlerinden dalarak akıntıya karşı ilerlemiş ve Üsküdar önlerinde demirlemiş boş bir gemiyi torpidosunu atıp batırarak yabancı devlet temsilcilerine gösteride bulunmuştur. Böylece Osmanlı Donanması; **“Hedefe torpido atan ilk donanma”** olarak tarihe geçmiştir.

Ancak şu da bir hakikattir ki dünyanın pek çok denizci ülkesinden çok daha erken bir tarihte donanmasına denizaltı katan Devlet-i Aliyye bu silaha gereken önemi verememiştir. Elbette bu devrin Devlet-i Aliyye'nin zor zamanları olduğu teknolojik olarak denizaltıları geliştirecek donamına sahip olmadığı da bir gerçektir.

Denizaltılar alındığı torpidolar takıldığı halde araştırma ve geliştirmeye çalışmalarının devam ettirilmemesi yüzünden Haliç'te (Sütlüce'de) kızaklara çekilerek çürümeye terk edildi. II Meşrutiyetin ilânından sonra da 1910 yılında hurda demir fiyatına hurdacılara satıldı.

**Sultan Abdülhamid Zamanında Yapılan Abdülhamid ve
Abdülmecid Denizaltılarında Kullanılan Torpido.**

I. Dünya Savaşı'nda Tek Bir Denizaltımız Yoktu

I. Dünya Savaşı'nda aynı cephede savaştığımız Almanya'nın ve düşmanlarımız İngiltere ve Fransa'nın denizaltıları bizim denizlerimizde, boğazlarımızda ve sahillerimizde cirit atarken onları sadece seyretmek mecburiyetinde kaldık. Çanakkale Savaşı bizim için bir savunma savaşı olmasına rağmen bu kadar çok şehid vermemizin bir nedeni de İngiliz-Fransız gemilerine karşı koyabilecek denizaltılardan mahrum olmamızdır. Almanlara yalvararak denizaltı göndermesi için ricalarda bulunmamız da Çanakkale Savaşı'nın acı hatıraları olarak belleklerimizde yer tutmaktadır. savaş devam ederken Fransızlardan ele geçirdiğimiz 'Turquoise' (Müstecip Onbaşı) denizaltısı hariç tek bir denizaltımızın olmaması büyük bir utanç vesilesidir.

Aslında I. Dünya Savaşı başlamadan 29 Nisan 1914'te İngiltere'ye²² 31 Mayıs ve 30 Haziran 1915'te teslim edilmek üzere 2 adet ve 30 Nisan 1914'te de Fransa'ya²³ 30 Nisan ve 31 Temmuz 1916'da Toulon'da teslim edilmek üzere 2 adet olmak üzere 4 denizaltı sipariş edilmişti. Ancak savaşa Al-

22 Vickers Ltd.'in Newcastle-upon -Tyne'daki tersanesine

23 Schneider&Cie şirketinin Chalons-sur-Soane tersanesine

manya tarafında katılacağımızı gören İngiltere ücreti ödenmiş ve inşaatı tamamlanmış olduğu halde muharabe gemimiz Sultan Osman'a el koymasından bir gün sonra, 3 Ağustos 1914'te bu denizatlıların inşaatını durdurmuş daha sonra da el koyarak İngiliz donanmasına katmışlardır. Fransa da 5 Kasım 1914'te Denizaltı siparişlerini iptal etmiştir.

Eğitilmiş insanların büyük bir kısmını Çanakkale Savaşı'nda yitiren Devlet-i Aliyye'nin karşılaştığı bu feci akıbet yeni kurulacak olan cumhuriyet kadrolarının da niteliksiz olmasına sebep olmuştur. Kısacası bu konu sadece basit bir gemi konusu değildir. etkileri ve sonuçları ile bir millet meselesidir.

Her sene Çanakkale Savaşları'nın sadece 'zafer' yönüyle ele alınması bu gibi konulara hiç değinilmemesi tarihten ders çıkarmak ve geleceğe hazırlanmak noktasında topluma doğru mesajın verilmediğini göstermektedir. Çanakkale Savaşları'nda veya bir bütün olarak I. Dünya Savaşı'nda yapılan hatalar konusunda yapılacak çalışmalar aynı hatalara düşülmemesi konusunda topluma yol gösterici ve aydınlatıcı olacaktır.

Kur'an'da "...müşrikler ile, onların sizinle topyekün savaştığı gibi, siz de topyekün savaşın." emri her Müslüman devletin izlemesi gereken bir düstur vermektedir. Kur'an düsturundan uzaklaşmak her devirde Müslümanların zahmet çekmelerine neden olmuştur.

MODERN EĞİTİM SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN DÖNEMİNDE YERLEŞMİŞTİR.

Tabiri caizse eğitim köylere kadar Sultan Abdülhamid Hân döneminde girmiştir. Sultan Abdülhamid Hân pek çok farklı konuda olduğu gibi eğitimle de yakından ilgilenen bir padişah'tır. Yönetimde kaldığı süre içinde eğitimin her alanında yenilikler yaptığı bilinmektedir.²⁴

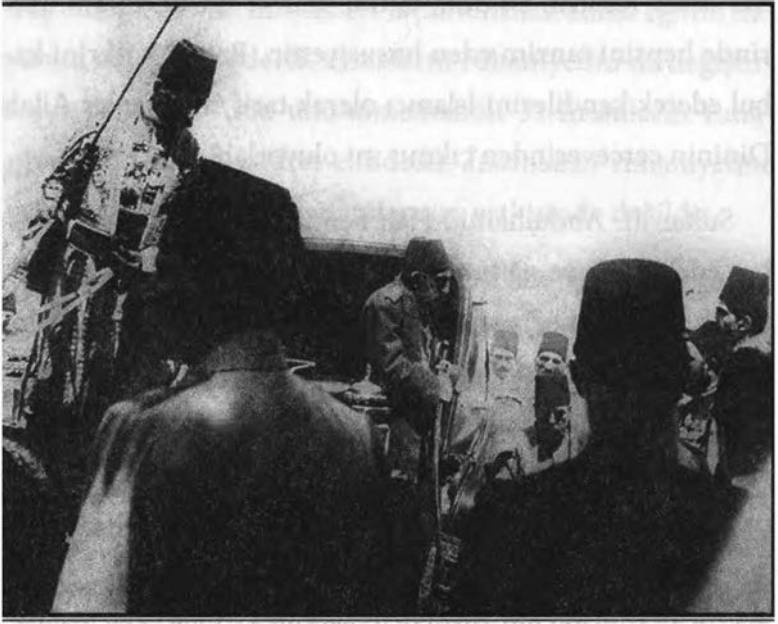
Tanzimat döneminden 1877 yılına kadar Devlet-i Aliyye'de sadece 9 idadi var iken II. Abdülhamid döneminden 1907 yılına kadar bu sayı 88'e çıkmıştır. Aynı şekilde 1877 yılına kadar 400 rüştiye var iken 1907 yılında bu sayı 458 olmuştur. Bunun yanında meslek okulları ve yüksek okullar da açılmıştır. Bu okullardan Mekteb-i Fünun-ı Maliye (1878), Hukuk Mektebi (1878), Sanayi-i Nefise Mektebi (1879), Dar-ül Ameliyat (1881), Ticaret Mektebi (1882), Hendese-i Mülkiye (1883), Mülkiye Baytar Mektebi (1887), Numune Bağı ve Aşı Ameliyat Mektebi (1887), Polis Dershanesi (1889) açılmıştır.²⁵

24 Yıldız, s. 3273.

25 Yıldız, s. 3275.

Sultan Abdülhamid Hân zamanında mekteplere devlet tarafından mali yardım yapılması, mekteplerin giderlerinin karşılanması için vergi konulması, yeni mektepler yapılması ve bu mekteplere devlet tarafından öğretmen tayin edilmesi Dârülfünûn'un açılması gibi çalışmalar yoğunluk kazanmıştır.²⁶ Eğitim çalışmalarının özellikle Anadolu'ya yönelik yapılması eğitimde şuurlanmanın başladığının açık bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Yapılan bu çalışmaların neticesinde eğitim köylere kadar girmiştir. Öte yandan azınlık okullarına ve yabancı okullar kontrol altına alınmaya çalışılmış, bu mekteplere Türk öğretmenler tayin edilerek zararlı faaliyetlerinin en aza indirilmesine çalışılmıştır. Çünkü emperyalist devletler Devlet-i Aliyye üzerindeki emellerini gerçekleştirmede ve uzun vadedeki planlarını uygulamada bu okulların faaliyetlerine çok güveniyorlardı. Sultan Abdülhamid Hân'ın yaptığı eğitim çalışmaları 1924'te kabul edilen "Tevhîd-i Tedrisat" kanunundan çok önce eğitimde atılan önemli bir temel kabul edilebilir.

Eğitimden murat nedir? İnsana ilim vermektir. Peki, bu ilim nasıl olacaktır? İktidarı elinde bulunduranlar kendi ideolojilerini hâkim kılmak adına kendi düşünceleri paralelinde bir eğitimin ülkede egemen olması için gayret gösterir. Eğitim, ülkenin geleceğini inşa edecek yeni nesilleri donanımlı hale getirmek amacı taşımalıdır.

Sultan Abdülhamid kimileri tarafından “İslamcı” olarak tarif edilmektedir. Ancak o kendisini hiçbir zaman böyle tanımlamadı. O sadece MÜSLÜMAN olduğunu ifade etti. İslamcılık kavramını ortaya atanlar İslam’ı hâşâ “Osmanlıcılık” “Batıcılık” vb. gibi fikir akımlarından bir akım olarak lanse etmek isteyenlerdir. Ancak İSLAM bir Fikir(!) akımı değil-

dir. İslam Allah'ın Dinidir, bütün fikir ve düşüncelerin üzerinde hepsini tanzim eden hususiyettir. Batıcılık fikrini kabul ederek kendilerini İslamcı olarak tarif etmeyenler Allah Dininin çerçevesinden çıkmış mı oluyorlar?

Sultan II. Abdülhamid Hân kendi devrinde batıyla rekabet edebilmek ve eğitimin, donanımlı bir nesil yetiştirebilmek gayesiyle medreselerde verilen eğitim yetersiz kaldığını görünce pek çok modern mektep açmıştır. Çünkü memlekette uzun zamandır açılmış olan yabancı okullar müfredatları ve yabancı dile vermiş oldukları önemle Türklerin bile kendi çocuklarını göndermek istedikleri okullar haline gelmişlerdi. Ancak onların maksadı hayır değildi, ülkemizi sömürge yapmanın alt yapısını oluşturmak ve azınlıkları bize karşı kışkırtmak ve donanımlı olarak karşımıza dikmek gibi misyonları vardı. Sultan Abdülhamid bu tehlikenin farkına vardı. Pek çok askeri okuldan Galatasaray lisesine, Kabataş Lisesine, İstanbul Erkek Lisesi'ne kadar pek çok modern okul onun döneminde açıldı. Okullaşmaya ve eğitime tüm Osmanlı döneminde II. Abdülhamid' den daha fazla önem veren bir padişah bulmak çok zordur. Ülkenin her yerine, her çeşit (sivil, askeri, tıbbi vs) eğitim kurumu açmıştır. Bu okullar seneler boyunca talebe yetiştirmiş ve bu bunlar başta ordu olmak üzere devletin, toplumun her alanında görev almışlardır.

Bir kısım devlet adamı iktidar sarhoşluğuna girdiği ve kendisini vazgeçilmez olarak görmeye başladığı zaman yap-

miş olduğu maddi hizmetleri taçlandırmak adına eğitim hayatına müdahale ederek insanların ruhaniyetini de değiştirmeyi düşünür. Ama unutulmamalıdır ki insanların ruhaniyeti ALLAH'ın kudret elindedir. İnsanların ruhaniyetine müdahale hakkı devlet adamlarının yetkisinde değildir.

Hayırda olmak hayır düşünmek ve bu maksatla gayret göstermek ayrı bir şeydir. İnsanları kendi düşüncesine uygun insanlar haline dönüştürmek ise ayrı bir düşüncedir.

Dikkat edilirse Sultan Abdülhamid mademki ben iktidardayım o halde herkes benim düşünceme ve anlayışıma göre yetiştirilsin diyerek okullar açmamıştır. O memleketinin daha ileriye gitmesi, Batı karşısında milletin boynu bükük kalmaması için eğitim olarak ne gerekiyorsa o doğrultuda hareket etmiştir. Onun bu hareketi iki cihan serveri âlemlere rahmet Peygamberimiz Hz. Muhammed'in **"İlim Çin'de bile olsa arayınız"**²⁷ nebevî sözünün düsturuna uygundur.

Devlet-i Aliyye'ye 17. asırda musallat olan bir zihniyet neticesinde bize dini bilimler yeter diyerek medreselerden aklî bilimler okutulmamaya başlamıştır. Bu durum büyük bir kırılma noktasıdır. Hâlbuki yüce Kur'an'da Rabbimiz; **"Allah'ın sana verdiği servet ile ahiret yurdunu ara; dünyadan da nasibini unutma; Allah sana nasıl iyilik ettiyse sen de öyle iyilik et."**²⁸ Buyurduğu ve Sevgili Peygamberimizin; **"Kendi-**

27 Câmîü's-Sağîr, 1/310

28 Kasas, 28/77

ni hiç ölmeyecek zanneden kişinin çalışması gibi (dünya için) çalış, yarın öleceğini zanneden kişinin korkması gibi (günahlardan) kork.”²⁹ emirlerine uymak icap ederdi.

Osmanlı idaresinde eğitim faaliyetleri başlangıçta Allah'ın tasdikinde olan gönül erleri tarafından ve onlara büyük bir hürmet duyan medrese hocaları tarafından yürütülmüştür. Osmanlı sultanları her işlerinde olduğu gibi eğitim işinde de işi ehil olanlara bırakmışlardır. Manevi gönülleri kendilerine rakip görmek yerine; toplumda huzur ve sükûnu sağlayan, asayiş ihlal etmeyen insanları ahlak ve fazilet üzerine yetiştiren kimseler olarak görmüş onları koruyup kollamışlardır. Ancak beşik ulemalığının ortaya çıkması ile birlikte eğitimde bir yozlaşma başladığı da hakikattir.

Sultan Abdülhamid'i müstebit, gerici ve terakkiye engel olmakla suçlayanlar onun sadece eğitim alanında çağının çok ilerisinde yaptığı yatırımlara dikkat ederlerse bu sözlerinden mahcup duruma düşeceklerdir.

Sahih-i Buhari'nin Mısır'da bulunan en sağlıklı yazma nüshasını İstanbul'da Matbaa'da bastırıp İslam âlemine ücretsiz dağıtırken Yıldız Sarayında günümüze ulaşabilen tek saray tiyatrosunu kuran bir padişaktır. Burada hem tiyatro hem opera sahnelenirdi. Sultan'ın en sevdiği operalar La Traviata, Aida, Karmen, Faust ve Maskot'tu. Ayrıca meşhur komik Abdi'nin riyasetinde bir tulûat tiyatrosu da, Med-

dah Salih'in oynattığı Karagöz de mevcuttu. İtalya'nın ünlü oyuncularından Ernesto Rossi (1827-96) de 12 Mart 1889'da İstanbul'a gelmiş, Shakespeare'in Othello ve Venedik Taciri adlı eserlerini oynamıştı. Sultan Abdülhamid Hân, oyunları dikkatle izlemiş, Rossi ve arkadaşlarını nişanla taltif etmişti.

Çocukluğunda Paul Dussap'tan musıkî, Guatelli'den piyano dersleri alan Sultan Abdülhamid, Hân, şehzadelüğünde: "...Aleksan'dan piano, Guatelli Paşa ile Miralay Lombardi Bey'den de Batı musıkisi öğrenmişti... Hatta keman çalırdı. Şehzadelüğünde Batı tarzında bir kaç parça bestelemiştir.

Şehzadeliği zamanında Sultan Abdülaziz ile Avrupa seyahatinde iken Paris'te izlediği "Giselle" balesini çok beğendiğinden, Padişahlığında bu balenin Saray'da sergilenmesini ister. Yine Sultan II. Abdülhamid Han'ın teşvikiyle Türkiye' de operet oldukça yaygınlaşır.

Sultan Abdülhamid bu sanat etkinlikleri Yıldız Sarayı'nda izlerken, yanında kızları Ulviye, Zekiye, Ayşe ve Naile Sultanlar ile, saray protokolünün bütün isimleri de bulunurdu. Şehzade ve sultan olarak toplam 17 çocuğunun tamamına mükemmel müzik eğitimi aldırılmış olup, onlar da zaman zaman bir araya gelip babalarına konserler de vermiştir. Bunlardan Şadiye Sultan piyanist, Ayşe Sultan ise piyanist, arpist, viyolenselist ve kompozitör olup, her ikisinin de hocaları o dönemde Saray' da görevli Macar piyanist Geza Hegyel'dir.

Ancak Sultan Abdülhamid Hân geleneksel musikimize karşı da hiçbir zaman ilgisiz kalmamıştır. Hacı Arif Bey'i korumuş ve gözetmiş modern Türk müziğinin oluşmasına alt yapı teşkil edecek büyük adımlar atmıştır. Yılmaz Öztuna'nın ifadesi ile, Türk musikisini ciddi şekilde himaye eden sonuncu hükümdardır.

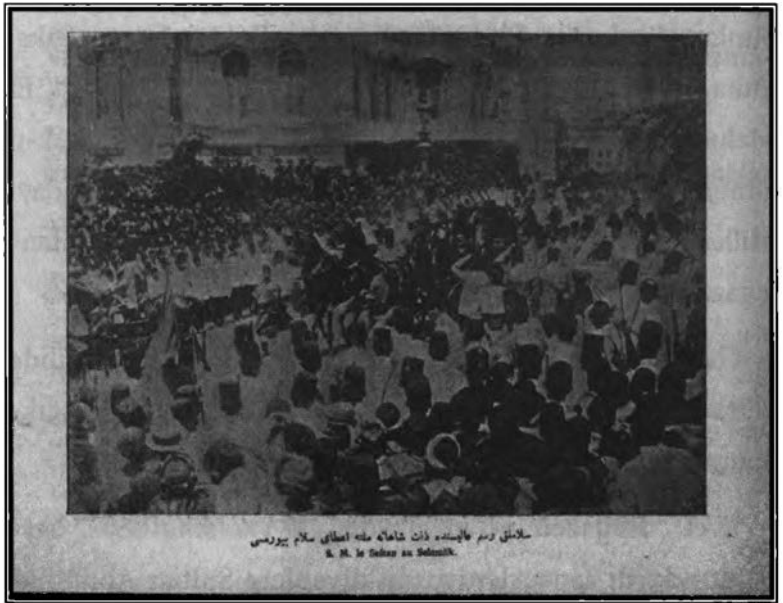
Sultan Abdülhamid Hân İslam geleneklerinden taviz verilmeden modernleşmenin mümkün olacağını uygulamaları ile gösteren müstesna bir Sultan idi. Evet Sultan Abdülhamid'i anlamak her şeyi anlamaktır... Peki Sultan Abdülhamid'i anlamak kolay mıdır?

Batı karşısında asırlardır gerileyen Osmanlının Batının ilmini almaktan başka çaresi yoktu. Ancak Tanzimat döneminde İslâmî ve kültürel özelliklerimiz bir kenara bırakılarak yapılmaya çalışılan modernleşme çabaları Sultan Abdülhamid devrinde farklı bir perspektif kazanmıştır. Sultan Abdülhamid uzun saltanatı boyunca modernleşme anlamında pek çok alanda çok büyük adımlar atmış ancak bunu yaparken İslâmî/geleneksel değerleri de en yukarıda tutmayı bilmiştir. Sultan Abdülhamid Han Batılılaşmayı Batıya karşı koymanın bir yolu olarak benimsemiştir ki bu Kur'an'da işaret edilen; **“Müşrikler size karşı topyekün savaştıkları gibi siz de onlara karşı topyekün savaş açın. Ve iyi bilin ki, Allah müttakilerle beraberdir.”** ³⁰ Âyetinin İslam halifesi tarafından uygulama safhasına geçirilmesidir.

30 Tevbe 36.

Sultan Abdülhamid Döneminde ilköğretimden üniversiteye kadar hemen her düzeyde toplumun eğitim seviyesinin artması için büyük yatırımlar yapılmıştır. Sultan Abdülhamid'in devleti olabildiğince savaştan geri tutarak savaş bütçesini eğitim, sağlık ve sosyal alanlar başta olmak üzere toplumun hizmetine aktarması Osmanlı ülkesinin görünüşünü adamakullu değiştirmişti. Ancak kaderin garip bir cilvesi olarak bu okullardan yetişen ve devlete millete hizmet etmesi beklenen kadrolar ilk iş olarak Sultan Abdülhamid'in karşısına dikilmiş ve mesailerinin çoğunu onu tahttan indirmenin yollarını arayarak harcamaya başlamışlardı.

Sultan Abdülhamid Hân Cuma Selamlığında

SULTAN ABDÜLHAMİD HAN DÖNEMİNDE GAZETECİLİK

Sultan Abdülhamid'i sansürcü olarak gösterirler. Meşrutiyetin ilk günlerinde İstanbul'da çıkan gazetelere baktığımızda İkdam, Sabah, Tercüman-ı Hakikat ve Saadet olmak üzere dört tanedir.

Daha sonra hızla mizah gazeteleri de çıkmaya başlamıştır bunları: Boşboğaz, Elüfürük, Karagöz, Kalem, Davul, Şaka, Yuha, Eşek, Laklak, Hacıvat, Cingöz, Zevzek, Curcuna, El Malum gibi gazeteler izlemiştir. Tanin gazetesi, Hukuk-u Umumiye gazetesi, Serbesti gazetesi, Mizan gazetesi, Sadayı Millet gazetesi, Yeni gazete , Şurayı Ümmet gazetesi, Osmanlı gazetesi, Volkan gazetesi... vs.

Gazetelerin bolluğu şaşırtıcıdır. Cumhuriyet döneminde bile bu kadar çok gazete ve mizah dergisi aynı zamanda çıkmamıştır.

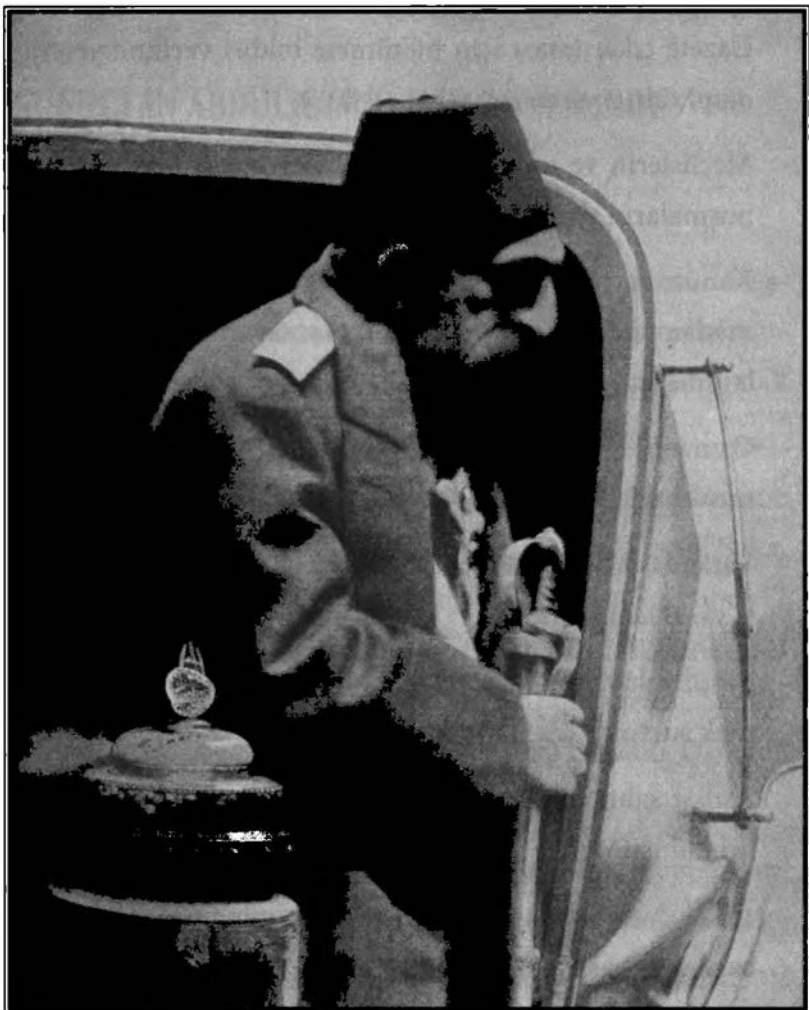
Evet çok gazete ve mizah dergisi var ama hepsi baskı altındaydı sansürleniyordu diyenlere Sultan Abdülhamid Han dönemindeki Meclis tarafından da kabul edilen

basın kanununun başlıca maddelerini hatırlatmakta yarar vardır:

- Gazete çıkarılması için hükümete bildiri verilme yeterli olup, ruhsat alma zorunluğu yoktur.
- Meclislerin ve mahkemelerin gizli oturumlarındaki konuşmaların yayınlanması yasaklanmıştır
- Kanun ve yönetmeliklerin hükümetçe resmen açıklanmadan önce gazetelerde yayınlanamayacağı hükme bağlanmıştır.
- Osmanlı ülkesinde tanınmış dinlerden, mezheplerden ve unsurlardan herhangi birine yazı ile hakaret suçtur.
- Vatandaşları suç işlemeye kışkırtan yazıların yayınlanması yasaklanmıştır.
- Basın yoluyla şantaj yapmak veya başka türlü çıkar sağlamak suçtur.
- Asılsız sahte bilgilerle başkalarının suçlanamayacağı belirlenmiştir.
- Ahlak kurallarına uymayan yazı yayınlanması ve resim basılması yasaklanmıştır.

Peki, bu maddelerden hangisine itiraz edilebilir?

İSTANBUL'DA BUGÜN AYAKTA OLAN PEK ÇOK TARİHİ YAPI SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN DÖNEMİNDEN KALAN YAPILARDIR

Sultan Abdülhamid dağınık halde bulunan pek çok değerli kitabı Yıldız Sarayı kütüphanesinde toplayarak Modern kütüphaneciliğin temellerini atmış, devlet eliyle kurulan ilk kütüphane sayılan Beyazıt Devlet kütüphanesini kurmuştur. Batılı anlamda halka açık ilk genel kütüphane olan Kütüphane-i Umumi-yi Osmani (Beyazıt Devlet Kütüphanesi) önemli bir kültür atılımıdır ki halen faaliyetlerine devam etmektedir. Kataloglama, neşriyatın, matbaa açmanın ve kitap telifinin devletçe teşviki yine onun zamanında yapılmıştır. İstanbul'daki bütün vakıf kütüphanelerinde bulunan el yazmalarının katologları hazırlanmış muazzam bir arşiv bırakmış, İmparatorluk içerisindeki cami, mescid, medrese, köprü, devlet binaları, fabrikalar ve yurtdışında önemli şahsiyetlerin fotoğraflarını çektirerek devasa bir fotoğraf arşivi vücuda getirmiştir. Bu muazzam bir hazinedir.

Sultan Abdülhamid zamanında elbette ki sadece İstanbul'da değil Osmanlı ülkesinin pek çok yerinde önemli mimari yatı-

rımlar yapılmaya başlanmıştır. Ne gariptir ki bu yatırımların arkasında pek çok kez eleştirilen Duyun-u Umumiye idaresinden tahsil edilen paraların önemli bir etkisi vardır.

Özellikle 19. asırda vakıf sisteminin iyiden iyiye çözülmesi ve gelirlerinin azalmasının sonucu şehirde anıtsal külliye ve cami inşasında ciddi bir azalma olduğu dikkati çekmekteydi bu finansman sorunu bu konuda

Devlet-i Aliyye bozulan devlet düzeninden dolayı uzun bir süredir vergi toplamada sıkıntılar yaşamaktaydı. Osmanlı sınırları içerisinde devletin merkezi otoritesinin azalmasına bağlı olarak vergi toplamada yaşanan sıkıntılar Düyûn-u Umûmiye idaresinin kurulmasına bağlı olarak azalmış ve toplanan paralar bu yatırımların finansmanını sağlamada da kullanılmıştır.

İstanbul' un 19. yüzyıldan itibaren değişen çehresinde artık büyük anıtsal camiler yerine kışla binaları, boğazın kıyısında yükselen sahil saraylar, okul binaları, saat kuleleri ve yeni yönetim binaları mimari üslubu ile kendini göstermeye başlamıştır.

İstanbul'da bugün ayakta olan pek çok yapının Sultan Abdülhamid döneminden kalan yapılar olduğu ve bu yapıların pek çoğunun hâlâ işlevselliğini koruduğu da bir gerçektir. Bir misal olması açısından bugün hâlâ hizmet veren Şişli Etfal Hastanesi, Darülaceze binası, Haydarpaşa Liman ve

Garı, İstanbul'un ve Türkiye'nin ilk modern rıhtımı olan ve 1895 yılında bitirilen Galata Rıhtımı ve 1898 yılında kurulmuş olan Gülhane Askeri Tıp Akademisi, de Sultan II. Abdülhamid tarafından açılmış ve hâlâ ilk günkü gibi hizmet veren eserlerden bazılarıdır. Bu liste çok uzun olduğu için bunlardan sadece birkaç tanesi zikredilmiştir.

Ancak burada şu konuyu da zikretmek yerinde olacaktır. Yapılan bu binalar cumhuriyet döneminde alışık olduğumuz kamu binaları gibi estetik zevkten uzak soğuk ve halka mesafeli duran yapılar değildir. Aradan bu kadar zaman geçmesine rağmen her zevke hitap eden ve belirli bir üslup ile yapılmış çok zevkli ve estetik değeri yüksek yapılar-
dır. Dönemin tanınmış ve en yetkin mimarları İstanbul'un yeni çehresine mimari üslupları ile derin izler bırakmıştır. Bu mimarlar arasında Levanten Alexandre Vallaury ve İtalyan Raimondo D'Aronco dikkat çekmektedir.

Bu dönemde inşa edilen Düyun-ı Umumiye binası, Müze-i Hümayun binaları, Sanayi-i Nefise Mektebi, Osmanlı Bankası binası, Pera Palas, Tokatlıyan Oteli mimar Vallaury'in önemli eserleri arasındadır. 1897 yılında inşa edilen Tokatlıyan oteli hizmete girdiği dönemde Pera Palas'tan sonra İstanbul'un en büyük oteliydi. 1950'lerde işhanı haline dönüştürülmek üzere maalesef tahrip edilmiştir. Günümüzde de bu özelliği ile devam etmektedir.

SULTAN II. ABDÜLHAMİD HAN DÖNEMİNDE OSMANLI ÜLKESİ SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK GELİŞMELER İLE ÇAĞ ATLAMIŞTI

Devlet-i Aliyye-i Osmanîyye'nin tarihindeki ilk anayasasının ortaya çıkmasından parlamento tecrübesine, düzenli iktisat ve bütçe uygulamalarından devlet gelirlerinin artmasına, demiryolu, tramvay ve telgraf gibi yeniliklerle ulaşımdan iletişime, eğitimden sağlığa tüm devlet kurumlarında tüm tarihinden daha yüksek bir yapılanma ve kurumsallaşma³¹ dedem Sultan Abdülhamid Hân devrinin eserleri arasındadır.

Ekonomi, kültür, sanat ve mimari vs gibi alanlara büyük önem veren Sultan II. Abdülhamid Han döneminde hemen hemen her alanda ülkenin kalkınması için pek çok faaliyet yapılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

31 Yazıcı, 2014.

Eski Eserler Müzesi açıldı

Mülkiye (Siyasal Bilgiler), Fakülte düzeyine getirilerek açıldı

Memurlara sicil tutulmaya başlandı

Muhasebat Divanı(Sayıştay) kuruldu

Yüksek Mühendislik Fakültesi açıldı

Hukuk Fakültesi açıldı

Dârülmuallimât (Kız Öğretmen Okulu) açıldı

Güzel Sanatlar Fakültesi açıldı

Ticaret Fakültesi açıldı

Terkos Suyu hizmete girdi

Ziraat Bankası kuruldu

Bütün yurtta İdadiler (Lise) açılmaya başlandı

Bursa'da İpekhane açıldı

Bursa Demiryolu hizmete girdi

Halkalı Ziraat ve Veterinerlik Fakülteleri açıldı

Bütün yurtta Rüşdiyeler (Ortaokul) açılmaya başlandı

Aşiret Okulu açıldı

Kudüs Demiryolu hizmete girdi

Ankara Demiryolu hizmete girdi

Kağıt Fabrikası kuruldu

Beyrut'ta liman ve rıhtım inşa edildi

Kadıköy Gazhanesi kuruldu

Osmanlı Sigorta Şirketi kuruldu

Kadıköy Su Tesisatı hizmete girdi

Selanik-Manastır Demiryolu hizmete girdi

Eskişehir-Kütahya Demiryolu hizmete girdi

Şam Demiryolu hizmete girdi

Galata Rıhtımı inşa edildi

Mum Fabrikası kuruldu

Beyrut Demiryolu hizmete girdi

Darülaceze(Kimsesizler yurdu) hizmete girdi

Afyon-Konya Demiryolu hizmete girdi

İstanbul-Selanik Demiryolu hizmete girdi

Sakız Adası'nda Liman ve Rıhtım inşa edildi

Tuna Nehri'nde Demirkapı Kanalı açıldı

Şişli Etfal Hastanesi hizmete girdi

Şam-Halep Demiryolu hizmete girdi

Hama Demiryolu hizmete girdi

Hicaz Telgraf hattı kuruldu

Hamidiye Suyu hizmete girdi

Basra-Hindistan Telgraf hattı Beyoğlu'na bağlandı

Selanik'te Liman ve Rıhtım inşa edildi

Haydarpaşa Liman ve Rıhtımı inşa edildi

Maden Fakültesi açıldı

Konya Ereğlisi'nde demiryolu hizmete girdi

Bütün yurttaki Telsiz İstasyonları kuruldu

Şam Tıp Fakültesi açıldı

Haydarpaşa Askeri Tıp Fakültesi açıldı

Trablus-Bingazi Telgraf hattı kuruldu

Şam'da Elektrikli tramvay hizmete girdi

Trablus Telsiz İstasyonu kuruldu

Medine Telgraf Hattı kuruldu

Hicaz Demiryolu hizmete girdi. 27 Ağustos'ta İstanbul'dan
kalkan tren, 3 gün sonra Medine'ye ulaşmayı başardı.

SULTAN ABDÜLHAMİD VE ÇANAKKALE

Dedem Sultan Abdülhamid Han, tahttan haksız bir darbe ile indirildikten sonra Beylerbeyi Sarayı'nda beş buçuk yıl hapis hayatı yaşadı. Bu süre içerisinde, otuz üç yıl dahiyane bir denge siyaseti ile savaş riskine sokmadan ayakta tutmaya çalıştığı devletin siyasetten anlamaz bir güruhun elinde savaşa sürüklenmesine şahit oldu. Bu elbette onun için çok büyük bir üzüntü kaynağıdır.

Çanakkale'de yaşanan kıyametin hemen öncesinde dünyanın bir büyük savaşa doğru sürüklendiğini gören Sultan II. Abdülhamid. Devletin başkentinin muhafazası için Çanakkale Boğazı'ndaki savunma tertibatını savaşa hazır hale getirmeyi öncelikli iş edinir.

İttihatçılar onu tahttan indirmek için harıl harıl çalışırken o İttihatçıların ileride ülkeyi ateşe attığı I. Dünya Savaşı'na hazırlanmakla meşguldü. Ne acıdır ki Çanakkale zaferi denilince Enver Paşa'nın ismini zikredenler Abdülhamid Han'dan hiç bahsetmemektedirler.

1890 senesinde dönemin komutanlarından Mareşal Asaf Paşa'yı Çanakkale Boğazı'ndaki top ve bataryaları yenilemek

ve boğazı geçilemeyecek derecede tahkim etmek üzere Sultan Abdülhamid tarafından görevlendirir.

Çanakkale Boğazı'nı askerî bakımdan güçlendirmek üzere bina edilmiş KALE, KIŞLA, TABYA gibi istihkâm yapıları ve Ayrıca lojistik destek vermek üzere civardaki yerlere inşa edilmiş veya tamir edilmiş hastane, cami çeşme kuyu yaptırmış ve daha da ilginç bunların hepsinin fotoğraflarını çektiyerek kayıt altına almıştır.

Selahaddin Adil Paşa bu çalışmalar ile ilgili şunları söyler **“Hakikaten büyük kısmı II. Abdülhamid döneminde yapılan yenileme ve güçlendirme çabaları hem düşmana büyük zarar verdimiş, hem de siperlerdeki asker kaybını en aza indirmiştir.”**

Çanakkale'nin düşmesinden korkan İttihatçılar Talat Paşa'nın başkanlığında Beylerbeyi sarayına gidip II. Abdülhamid'e İstanbul'dan Konya'ya gitmesi gerektiğini teklif ettiklerinde Sultan

‘Şevketli biraderimin bastığı yerlere dahi bağlılığımı arz ederim. Ancak endişeleri tamamen yersizdir. Eğer dokunulmamış ise, ben zamanında Çanakkale'yi fevkalade tahkim etmişim. Oradan hiçbir donanmanın geçmesi mümkün değildir. Amma farz edelim ki öyle bir felaket başa geldi. O halde hükümdarın yapacağı şey tacını tebaasını terk ederek kaçma zilleti de-

ğil, sarayındaki payitahtının taşları altında canını feda etmektir. Hazreti Fatih, bu beldeyi küffar elinden fethettiği zaman, Bizans İmparatoru Konstantin kaçmayıp, harp ede ede yıkılan kalelerin altında can vermek kahramanlığını göstermiştir. Biz Fatih'in soyu, Konstantin'den aşağı kalamayız. Zat-ı Şahane'ye böylece arz edin. Müsterih olsunlar ve ezeli iradeye boyun eğsinler. Şuradan şuraya kımıldamasınlar, düşman buraya giremez. Bana gelince, ben artık hiçbir yere gitmem. Yegâne arzum burada ölmektir. Biraderimden ve hükümet-i seniyyeden bu arzuma yardımcı olmalarını dilerim!' demiştir.

Bu sözler o kadar tesirli olmuştur ki Padişah Mehmed Reşad ve İttihatçılar bu düşüncelerinden vaz geçmek zorunda kalmışlardı. Böylelikle ordumuzun maneviyatı sarsılmamış ve zafer müyesser olmuştu. Sultan Abdülhamid padişah olmadığı halde gösterdiği bu kararlı tutum ile Çanakkale savaşının üzerinde belirleyici olmuştur.

Sultan II. Abdülhamid, Düşman Saldırısına Karşı Çanakkale'ye Torpil Döşetmiştir

Çanakkale savunması ile ilgili hazırlıklar, Sultan II. Abdülhamid Han'ın emriyle başlatılmış. Çanakkale Boğazı'nın devletin savunmasındaki öneminin farkında olan Sultan Abdülhamid, çeşitli çalışmalar için girişimlerde bulunmuş, düşman saldırısı ihtimaline karşı Çanakkale'ye torpil döşetmiştir.

Padişahın baş kimyageri olan Polonya asıllı Bonkowski Paşa, 1897 yılında deniz savunmasıyla ilgili bir rapor hazırlayarak, Sultan Abdülhamid'e sunmuştur. Raporu Osmanlı arşivlerinde bulan tarihçi Ahmet Temiz, Bonkowski'nin savaştan 18 yıl önce hazırladığı bu raporun savunmayla ilgili önemli bilgiler verdiğini belirtiyor. Abdülhamid Han'ın ileri görüşlülüğünün bu belgede de ortaya çıktığını kaydeden Temiz, şöyle konuşuyor: "Başkimyager, hazırlamış olduğu raporunda düşman devletler tarafından İstanbul ve Çanakkale Boğazı'na karşı vuku bulacak bir saldırı esnasında buraların savunulması için denize döşenebilecek ve düşman gemilerinin geçişlerine engel olabilecek torpilleri ele almıştır."

Padişaha sunulan raporda şu bilgiler yer alıyor: “İstanbul ve Çanakkale boğazlarının muhtemel bir düşman saldırısına karşı muhafaza altına alınmasından bahsediliyor. Ben de Halife Hazretleri’ne verdiğim vatanın muhafazası sözü gereği, sadık tebaanın mesailerine gücüm yettiğince katılmak üzere fenne müracaat ettim. Biraz fikir yürüttükten sonra, bir nevi hareketli bir torpil icat ettim. Bu usul Çanakkale Boğazı sularında münasip bir şekilde kullanıldığında Akdeniz adalarından zorla girmek isteyen bir düşman filosunun girişini tamamen imkânsız kılmazsa bile oldukça zorlaştırır.”

SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN GEREK İÇ GEREKSE DIŞ SİYASETİ YÜRÜTÜRKEN İSLAMLIK VE TÜRKLÜĞÜ ÖN PLANDA TUTMUŞTUR.

Sultan Abdülhamid Hân'ın manevi yönden yapmış olduğu değerlendirmeler devleti ve milleti derleyen toparlayan bir özelliğe sahiptir. Ondan sonra böyle bir siyaset izleyen olmamıştır. Toplumu bir bütün olarak kucaklayan bu siyaset toplumda gereken karşılığı bulmuştur.

Sultan Abdülhamid Hân “Türk” kavramını nasıl değerlendirmektedir? Tahsin Paşa, Padişahın Osmanlı toplumdaki Müslüman unsurlar içinde “Türk’e nasıl baktığını şu ifadelerle net bir şekilde ortaya koymuştur: “**Sultan Hamit devrini yaşamış ve Hünkârı yakından tanımış olanların malumudur ki Sultan Hamit iki şeyden pek korkardı. Bunlardan biri borç, diğeri de unsur-ı asliye halel gelmek idi. Onun nazarında asli Müslüman Türkler idi. Umur-ı siyasiyede nokta-i nazarı bu idi.**”

Yine Said Paşa'nın 7. defa sadarete getirilişi sırasında (22 Temmuz 1908) mührün Avlonyalı Ferid Paşa'dan alınıp Said Paşa'ya verildiği sırada II. Abdülhamid'in Tahsin Paşa'ya

söylediği şu sözlerde “Türk”e bakışı manidardır: “Neme lazım benim Ferit Paşa, Sait Paşa; bunların biri gitmiş ötekisi gelmiş bunun hiç ehemmiyeti yok; bir hükümdar için lazım olan şey memleketin menfaatidir. Eğer bu menfaat Kanun-ı Esasi’nin ilanında ise o da yapılıyor; fakat iyi tatbik olunur mu, Türkün menfaati mahfuz kalır mı burasını kestiremiyorum.”

İbnülemin Mahmud Kemal İnal’ın Son Sadrazamlardan Reşad Fuad Bey’den naklettiğine göre, Sultan Abdülhamid Hân, bir vesileyle Sadrazam Tunuslu Hayreddin Paşa’ya ‘PAŞA, PAŞA’, ‘BEN TÛRKÛM, TÛRK OLARAK KALACAGIM!’ demişti.

Devlet-i Aliyye’nin doğduğu topraklara, özellikle Söğüt’e, Bursa’ya ve Karakeçili aşiretine gösterilen ilgi, şehzadelere verilen Ertuğrul, Osman ve Orhan gibi isimler de bu hassasiyetin bir ifadesidir.

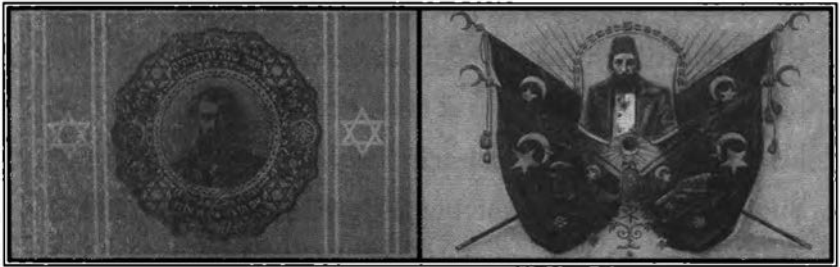

SULTAN ABDÜLHAMİD HAN SİYONİSTLERİN ÖNÜNDEKİ EN BÜYÜK ENGELDİ

Siyonistler, Arz-ı mev'ud (vadedilen topraklar) üzerinde devlet kurma emellerini gerçekleştirmek için yaptıkları çalışmalarda karşılarında en büyük engel olarak Cennetmekan Sultan Abdülhamid Han'ı buldular. Yahûdiler 1870 senesinden itibaren Filistin toprakları üzerinde zirai yerleşme merkezleri kurarak sinsice buraları ele geçirme niyetlerini gerçekleştirmeye koyulmuşlardır. Bu çalışmaları hızlandırmak için Siyonistlerin lideri Teoder Herzl, Sultan Abdülhamid'e bir teklif iletti. Ondan toprak talebinde bulunarak, Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak için müsaade etmesini istediler. Buna mukabil de Osmanlı bütçesinin üç misli para teklif ettiler ve devletin bütün borçlarını ödeyeceklerini arz ettiler. Bu hadsiz isteğe karşılık olarak Sultan Abdülhamid Han tarihimize altın harflerle geçen şu cevabı verdi: **"Ben bir karış dahi olsa toprak satmam. Zira bu vatan bana değil, millette aittir. Milletim, bu devleti kanlarını dökerek kazanmış ve yine kanıyla mahsuldar kılmıştır. Ecdadımın kanıyla alınan yer parayla satılamaz."**

Sultan Abdülhamid Han ayrıca Yahudilerin gizli faaliyetlerine karşı da boş durmayarak hemen harekete geçti. Filistin topraklarının tamamını arazi-i şahane ilan ederek satışını yasakladı. Bizzat şahsına bağlı bir orduyu Filistin’de görevlendirdi. Kafkas ve Balkanlardaki bir kısım Müslümanları Filistin’e yerleştirdi. Padişahın bu faaliyetleri üzerine Yahûdiler, bütün güçlerini Sultan Abdülhamid Han’ı tahttan indirmek için seferber ettiler. Bunun içinde içeride işbirlikçi bulmakta gecikmediler. Mason yaptıkları yerli hainlerle işbirliğine giderek bu niyetlerini gerçekleştirdiler.

İÇİMİZDE BİR YARA: FİLİSTİN

Geçen yıllarda Gazze’ye gittiğimde değişik duygulara kapıldım. Bunları anlatmam çok zor, çünkü Gazze demek “Abdülhamid” demek. İttihatçıların peşkeş çektiği topraklara, 110 sene sonra ilk defa Osmanlı ailesinden birisinin girmesi bizim için çok anlamlı idi. Benim Sultan Abdülhamid Hân’ın torunu olduğumu duyanlar hem sevince hem de hüzne boğuldu. Bizim orada olmamız gerektiğini düşündükleri için üzgündüler. ‘Bizi yalnız bırakmayın’ dediler. İsrail’in yaptığı saldırıları gördük, aileleri ziyaret ettik, camilerin bombalandığını gördük. Sahipsiz bırakılan Filistinli kardeşlerimizin acısı yüreğimizi dağladı.

İşte Mescid-i Aksa’mız

İlk KIBLEMİZ

İkinci evimiz

Üçüncü mescidimiz

Efendimiz’in (s.a.v) miraca yükseldiği mukaddes mekan

Haremimize na mahrem eli değdi.

Kudüsümüz yaralıdır.

Kudüsümüz çalınmıştır.

Kudüsümüz tecavüze uğramıştır.

Kudüs ihanetlerin kurbanıdır

Sebepler her ne olursa olsun:

**Müslümanlar Mescid-i Aksaya uzanacak her ele karşı
topyekün haykırmak zorundadırlar.**

Bu bir şeref ve haysiyet meselesidir.

Zira Kudüs, Müslümanların mukaddesidir.

Kudüs'ümüze tecavüz, kutsalımıza tecavüzdür.

ALLAH'ım Zalimleri kahreyle!

Bizlere cesaret ver.

Kardeşlerimizi Muzaffer kıl.

Onlar ile bedenen olamadık lakin

**Madden Manen Fikren Amelen her yönü ile mücahit ve
murabıt Filistinli kardeşlerimiz ile olmayı nasib eyle.**

Bizleri ÖZGÜR MESCİD-İ AKSA'DA TOPLA YA RABBİ.

SULTAN ABDÜLHAMİD'İN TAHTTAN İNDİRİLMESİ

Dedem Sultan Abdülhamid Han-ı sâni, 27 Nisan 1909 tarihinin bir akşam saatine cebren tahttan indirilerek Selanik vilayetine sürgüne gönderilmiştir.

Türk İslam halifesini görevden almak için gelen heyet şunlardan oluşuyordu:

Yahudi **Emanuel Karasso**, Arnavut **Esat Toptani**, Ermeni **Aram Efendi** ve Padişah'ın uzun seneler yaverliğini yapmış olan katışık soydan **Arif Hikmet Paşa**...

Sultan Abdülhamid'e isnat edilen bir yazıda şöyle söylediği rivayet edilmiştir.

“33 sene boyunca mücadele ettim. Yalnız bu milletin iflah olamayacağını anladım. Gelen Hareket Ordusu'na manevi göz ile nazar ettiğimde, aralarında Hızır Aleyhisselam'ın da olduğunu gördüm. Bunu görmemle birlikte, Allah'ın yeni bir zuhuratı var edebilmesi için, çekilmem yönünde bir ilahi emir geldiğine kanaat getirdim.”

Sultan Abdülhamid'e isnat edilen bu yazının onunla hiçbir ilgisi yoktur. Bu yazı onu medh edeyim derken zemmetme durumuna düşürmektedir. Zaten yazının genel karakteri bunu ele vermektedir. Şöyle ki; Sultan Abdülhamid gibi milleti seven ve mücadele eden bir padişahın **"bu milletin iflah olamayacağını anladım"** demesi mümkün değildir. Gelen Hareket ordusunun içinde Hızır âleyhisselam'ın olması demek hareket Ordusu'nun Hak, Sultan Abdülhamid Hân'ın batıl olması anlamına gelmektedir. Elbette ki bütün program Hakka aittir bunda hüçbir şüphe yok. Ancak Hz. Hızır gibi Hz. Musa gibi ululazm bir peygambere ledün ilmi verecek kadar ileri bir makam sahibi olan müstesna bir gönlün Hareket Ordusu gibi batılı devletlerin maşası olan ve İslam Halifesini ve Osmanlı Padişahını tahttan indiren İstanbul'da haklı haksız demeden pek çok kişiyi sokakta katleden, darağaçları kurarak pek çok masumun kanına giren Sultan Abdülhamid Hân'ın en yakın adamlarını asan, Yıldız Sarayını yağmalayarak hazineleri çalan bir ordunun neferi göstermek büyük bir iftiradır.

Hurafelere dayalı bir tarih anlayışını dayatmak isteyen bir güruh da bugün Sultan Abdülhamid'i medhedeyim derken zemmetme durumuna düşürmektedir ki asıl tehlike budur.

Tarih bilimi insana hakikati öğretmek içindir. Uydurulan bir tarih ise insanları gerçeklerden koparır. Bugün Yahudi

zihniyeti ile anlatılan bir tarih anlayışı bizi böyle büyük bir tehlikenin içerisine çekmektedir. Müslümanlar biraz uyanık olmalı ve böyle tuzaklara düşmemelidir.

Hızır aleyhisselam'ı insanlar kendi kafalarından ürettiği bir senaryoda yaşatmaya devam ediyorlar. Hz. Hızır Allah'ın ulul'azm bir peygamberi olan Hz. Musa'ya "ledün" ilmi öğretmek için gönderdiği has kullarından bir kuldur. Yahudilerin Sabetaycılarının Masonların ordusuna komutanlık yaptığını iddia etmek onu anlamamak demektir.

Bu hadisenin gerçekten yaşandığını düşünenlerin yapması gereken tek bir şey vardır: O da Hz. Hızır'ın (dolayısıyla Hareket ordusu çapulcularının) yanında olmak ve Sultan Abdülhamid Hân'ın tahttan indirilmesini tasdik etmektir. Madem ki Allah'ın arzusu Hızır da ve onun yanında olanlardan yanadır o halde Sultan Abdülhamid Hân'ın tahttan indirilmesi meşrudur. İsrailoğulları ile ilgili olarak "Muhakkak siz yeryüzünde iki defa bozgunculuk çıkaracaksınız ve muhakkak büyük bir kibir ile yükseleceksiniz" ayeti bizlere sizde bu yükselişte onların yanında olun ve onlara ses çıkarmayın çünkü benim emrim böyle bu takdirin önüne geçemezsiniz anlamına mı geliyor?

Bir müslümanın düsturu bir kötülük gördüğünde onu eliyle, diliyle, kalbiyle düzeltmeye bakmalıdır. Ben Hareket

ordusunu şerrin vücud bulmuş hali olarak görüyorum ve bu yazdıklarımı da en azından dilim ile bu azgınların yanlarında olmadığımı Sultan Abdülhamid Han'ın yanında olduğumu göstermek adına yazıyorum.

Evliya Allah'ın arzusunu ve emrini kalbinde alır. Bir yerlere bakarak birilerini görerek çıkarımlar yapmakla değil. Çünkü kalb tecelligâh-ı Rahman'dır. Evliyalık Allah yakınlığıdır.

Kur'an-ı Kerîm'de Hz. Hızır'ın ismi bile zikredilmez. Peygamberimiz bildirmeseydi o şahsın Hz. Hızır olduğunu bilemezdik. O kadar yüksek bir ilim noktasını temsil eder ki eğer Kur'an'da onun yaptıkları anlatılmamış olsaydı bizler bu ilâhî sırlardan haberdar olamazdık.

Her şeyi Allah bilir deyip kendi kafasındaki senaryoları hakikatmiş gibi millete anlatmak da pek doğru olmasa gerek. Hz. Hızır aleyhisselam ilim noktasında tebarüz etmiş bir şahsiyettir onun ölümsüz birisi olduğu ve her devirde yaşadığını iddia etmek Allah'ın nizamına uymamaktadır. Çünkü Kur'an'da **“her nefis ölümü tadacaktır.”** buyrulmaktadır.

Sultan Abdülhamid Hân tahttan indirildikten sonra yaklaşık 9 sene daha yaşadı. Hz. Hızır ile ilgili hiçbir şey ne yazdı ne söyledi. Böyle bir şey olsaydı ona buna mektup yazacağına kendi yakınlarına söylediler Ona isnat edilen ve ne idüğü belirsiz bir mektubu çarşaf yapıp tarihi belge diye insanların zihinlerini bulandırmanın maksadı nedir?

Unutulmamalıdır ki **“doğru bilgi hayattır.”** bir başka açıdan bakarsak **“yanlış bilgi de ölümdür.”**

İnsanlar şu da yazmış bu da yazmış diyerek kendi akıllarını başkalarına rehin bırakacaklarına Allah'ın verdiği akılla düşünürlerse hakikate ulaşabilirler.

Takdir elbette ki Allah'a aittir.

Rıza Tevfik'in, “Abdülhamid-i Sani'nin Ruhaniyetinden İstimdad adlı uzunca manzumesinin bir kısmı dahi onun hakkında neler söylendiği ve ona karşı bazı kesimlerin nasıl davrandığını ortaya koymaktadır.”

**“Tarihler adını andığı zaman
Sanahak verecek ey koca Sultan
Bizdik utanmadan iftira atan
Asrın en siyasi Padişahına**

**Padişah hem zalim, hem deli dedik
İhtilale kıyam etmeli dedik
Şeytan ne dediye “beli” dedik
Çalıştık fitnenin intihabında**

**Divane sen değil meğer bizmişiz
Bir çürük ipliğiyle hülya dizmişiz
Sade deli değil, edepsizmişiz
Tükürdük atalar kiblegahına.”**

Manifestants criant « Vive la liberté, vive la patrie, vive l'armée,
vivent la justice et la fraternité ! »

**ÇOĞUNLUĞUNU, ELLERİNDE TÜRK BAYRAKLARIYLA
İSTANBUL'UN ERMENİ, YAHUDİ VE RUM AZINLIKLARININ
OLUŞTURDUĞU, SULTAN ABDÜLHAMİD HÂN'A KARŞI
DÜZENLENEN KÜRESEL MEDYA DESTEKLİ TEMMUZ 1908 TAKSİM
PROTESTOLARININ FRANSIZ BASININDAKİ YAYINLANIŞ ŞEKLİ:**

**“Göstericiler Bağırıyor: Yaşasın Özgürlük, Yaşasın Vatan..
Yaşasın Ordu.. Yaşasın Adalet ve Kardeşlik..”**

Dedem Sultan Abdülhamid Selanik'e sürgüne gönderilmeden evvel şunları söylemişti: **"Beni komisyon mu, mahkeme mi, ne istiyorsanız onun önüne çıkarınız, kendimi ve yaptıklarımı savunacağım"** ancak hürriyet ve meşrutiyet peşinde olduğunu ileri sürenler buna cesaret edemediler. Korktukları neydi? Madem yönetimde şeffaflık ve açıklık isteniyordu neden Sultan'ın bu isteği kabul edilmedi? O günden bugüne Sultan Abdülhamid'e savunmasını yaptır-

mamak için büyük bir mücadele içerisinde girenler ve onların takipçileri neyi saklıyorlardı?

Eğer Sultan Abdülhamid gereği gibi anlaşılabilmiş ve hakkı teslim edilmiş olsaydı aradan geçen bu kadar zamana yazık edilmemiş olurdu. Ancak hakikatin er ya da geç ortaya çıkması ve kendisini gizleyenleri mahcup etmesi gibi bir huyu vardır.

Sultan Abdülhamid Nisan 1909'da tahttan indirilip Selanik'e sürgüne gönderildi. Alatini Köşkü'ne hapsedildi. Tahttan indirilmesi İslam Kanunlarına uygun değildi. Bu açıdan bakıldığında **MEŞRU SON İSLAM HALİFESİDİR**. Bu yüzden Osmanlı tahtı ve hilafet için kendi oğlu **ŞEHZADE SELİM'İ** atamıştır.

Osmanlı Döneminde Selanik

Sultan Abdülhamid'in 8 Adamının İdam Edilmesi

Abdülhamid'in 8 adamı da idam edilir; Abdülhamid'den parasal yardım alan ve şehzade Vahdettin ile de sık sık görüşen Volkan gazetesi sahibi Derviş Vahdeti, Abdülhamid'in Başmuhasibi Cevher Ağa, İttihadi Muhammedi Cemiyet kurucusu ve Volkan gazetesi yazarlarından Enderunlu Lütfü, Gümrük İdaresi İstatistik Kalemî Müdür Muavini Tevfik Bey, Abdülhamid'in hususi Tütün Kısıyıcısı Hacı Mustafa, Danıştay üyelerinden Tayyar Bey, Maarif Vekaleti Teftiş ve Muayene Encümeni eski üyelerinden El Adl ve Protesto gazeteleri yazarı Nadir Fevzi, Tüfekçilerden Albay Halil.

İTTİHATÇILARIN KİFAYETSİZLİĞİ VE DEVLETİN TASFİYESİ

Sultan Abdülhamid gibi 33 sene boyunca devleti büyük bir dikkatle yöneten ve her türlü siyasi oyunlara karşı uyanık bir padişahın İttihatçı siyasi kadro tarafından pasifize edildiğini iddia etmek pek akla yatkın gelmemektedir.

Hürriyet taraftarı olan İttihatçılar Sultan Abdülhamid Han'ı tahttan uzaklaştırmışlardır sözü o dönemde meydana gelen olayları tam manası ile idrak edemeyenlerin sözüdür. İçteki dinamikler ve yabancı devletlerin içerideki işbirlikçileri ile olan ilişkiler tam olarak açığa çıkarılmadıkça bu konu çok da iyi anlaşılmayacaktır.

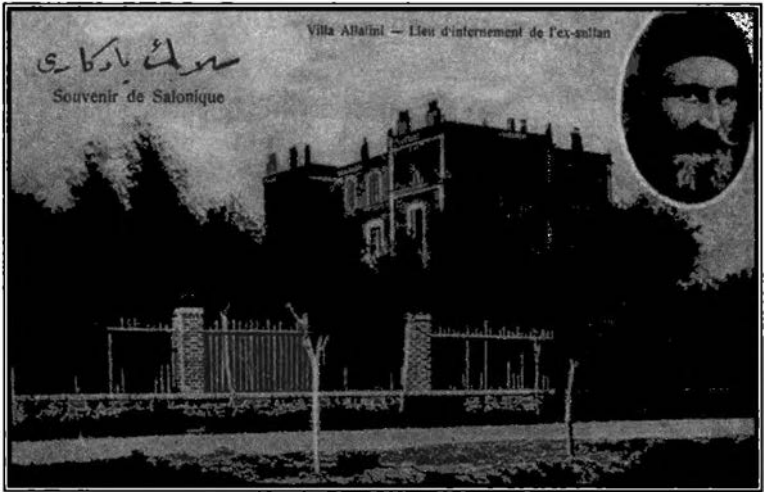
İttihatçıların kifayetsizliği Sultan Abdülhamid Hân'ın tahttan uzaklaştırılmasından sonraki eylemlerinde açıkça görülmektedir. Koca imparatorluğu yabancı işbirlikçilerinin yönlendirmesiyle tasfiye etmiş olmaları onların bu kifayetsizliğine en büyük kanıttır. Ayrıntıları ise herkes tarafından gayet iyi bilinmektedir.

*Sakiya mey sun ki bir gün laleazar elden gider
Erişir fasl-ı hazan bağ-u bahar elden gider.
Her nice Zühd-ü salaha mail olur hatırım
Gördüğümce ol nigarı ihtiyar elden gider.
Şöyle hak oldum ki, ah etmeye havf eyler gönül
Lacerem bad-ı saba ile gubar elden gider.
Gırre olma dilbera hüsnü cemale kıl vefa
Baki kalmaz kimseye nakşünigar elden gider.
Yar için ağyar ile merdane ceng etsem gerek
İt gibi murdar rakib ölmezse yar elden gider.*

Avnî (Fatih Sultan Mehmed Hân)

Alâtini Köşkü Selanik

Sultan II. Abdülhamid Han tahttan indirildikten sonra memleket Enver, Talat ve Cemal paşaların başını çektiği Jön Türkler tarafından kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti' nin denetimi altında kaldı ve Osmanlı tahtına birçok kaide ve kanun ihlal edilerek Sultan Reşad oturtuldu. Bu, uzun Osmanlı tarihinde henüz benzeri görülmemiş bir durumdur.

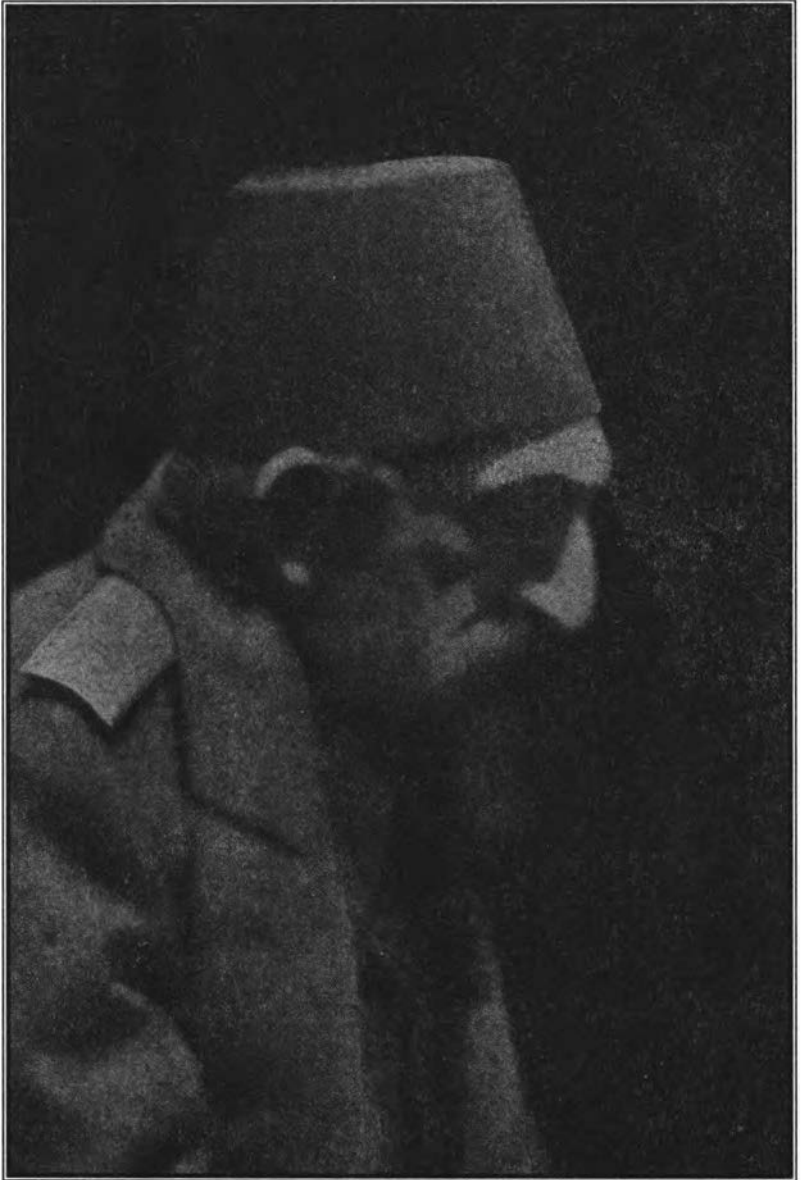
Dedem Sultan Abdülhamid Han, 1.Dünya Savaşı'nın sonuna yaklaşıldığı 1918 yılının Şubat ayı başında hastalandı. Yetmiş yedi yaşındaydı. Şiddetli bir nezleyle tutulmuş, yaşlılığından dolayı yatağa düşmüştü. 10 Şubat 1918 günü akşamı vefat etti. Milleti onu ve yaptıklarını hiç unutmadı. Kendisinden sonra başa geçenlerin milleti ve devleti felakete sürüklediğine şahit olan millet onun vefatından çok büyük bir

üzüntü duymuştur. Memleket zaten I. Dünya Savaşı'nın felaketimizle neticelendiğine şahit olmuşken bir de 33 sene devleti yöneten büyük Hakan'ının vefatından dolayı üzüntüsü ikiye katlanmıştı. Milleti onu hiç unutmadı cenazesine iştirak eden muazzam bir kalabalık ona son vazifesini yapmanın gönül rahatlığı ile rahmet-i Rahman'a kavuşan Padişahlarına hürmet ediyorlardı. Muazzam bir kalabalığın katılımı ile naaşı Çemberlitaş'ta dedesi Sultan Mahmud ve amcası Sultan Abdülaziz'in medfun bulunduğu II. Mahmud Türbesi'ne defnedildi.

Sultan Abdülhamid Han'ı tahttan indiren paşalar ise sonunda, memleketi ve milleti düşmanın kirli ve pis çizimleri altında bırakarak memleketten kaçtılar. İlk olarak Enver Paşa, Talat Paşa, Doktor Behaeddin Şakir, Doktor Nazım, 30 Ekim 1918'de Mondros Antlaşması'nın imzasından sonra gece yarısı ülkeyi terk ettiler. Talat Paşa, 1921'de kırk dokuz yaşında Berlin'de, Enver Paşa 1922'de kırk yaşında Türkistan'da, Cemal Paşa da 1922'de elli yaşında Tiflis'te öldürüldüler.

SULTANIN VEFATI

Muhakkak ki her nefis ölümü tadacaktır. Bütün mesele öldükten sonra Allah'a verilecek hesabı kalb-i selim ile verebilmektir.

Ölüm Allah'a imanı olan insan için bir kayboluş veya yok oluş değil, dünya hayatında üzerine düşen vazifeleri yerine getiren ve makbul bir kul olma yolunda gayret gösteren insanlar için Rabbine kavuşma anıdır. Bu haliyle hayatın kendisi kadar ölüm de bizi yeni bir yaşama kavuşturduğu için değerlidir. İnsan ancak ölüm kapısından geçerek ebedi bir hayata adım atabiliyor.

Merhume Ayşe Osmanoğlu “*Babam Sultan Abdülhamid*” kitabında Dedem Sultan Abdülhamid Hân'ın vefatını şu sözlerle anlatır:

“*Millete hizmet için mücadele içinde geçen bir ömrün artık sonu yaklaşıyordu. O güçlü, çevik vücut artık yorulmuş, iştahsızlık başlamış, ağrılar kendisini hissettirmişti. Ölümünden üç gün önce yorgunluktan bahsettiği halde adeti üzere giyinmiş, istirahat etmeyerek dolaşmış, 9 Şubat 1918 günü akşamı yine adeti üzerine hanımlarıyla birlikte sofraya oturmuştu. İştah-*

sızlıktan bahsederek çok az yemek yiyebilmiş ve yemekten kalcınca göğsünün sol tarafından sağa doğru bir sancıyı hissettiğini belirtmiştir. Bu hasta haliyle sabah kalkarak banyo yapmayı istemiş. Hastalığı dolayısıyla bundan vazgeçirmeye çalışmışlarsa da “Beni banyodan mahrum ederseniz hakkımı helal etmem” diyerek banyosunu yapmış ve banyodan sonra hastalığı ağırlaşmış. II. Abdülhamid han, oturduğu yerde, kolunun altına yastık koydurarak iki rekat sabah namazını kılmış. Sonra sütünü istemiş ve adeti üzere yarım bardak madensuyuna karıştırılmış sütünü içerek, “Hamdolsun Yarabbi! Daha iyiyim” diyerek yine istirahat odasına çekilmiş. Bu sırada doktorların geldiği kendisine haber verilince ; Hayır, ben doktor istemem, iyiyim” ısrarı üzerine hanımı “Aman efendiciğim! Biraderiniz gücenir, müsaade edin de bir kere gelsinler” deyince “Doğru! Belki biraderimin gücüne gider, gelsinler” demiş. Doktorlar muayene etmişler. Rahatlamak için kan aldirmalarını söylemiş, kan aldirmışlar. Bunun üzerine “Evet, kendimi iyi hissediyorum” demiş. Doktorlar giderken Rasim Bey, yanına giderek elini öpmüş ve gözleri dolarak “Hakanım! Hakkını helal et” sözlerine padişah hayretle yüzüne bakarak bir şey söylememiş.

Rasim Bey gittikten sonra “Rasim Bey bizden ümidini kesmiş olacak ki elimi öptü, bana hakkını helal et dedi.” Ve Bir ah çekerek “Bütün hizmetime bir kara çarşaf çektiler. Benim kimseden talep edecek hakkım yok” diyerek gözleri dolmuş. Sulu bir kahve istemiş. Bu sırada odada bulunanlarla adeta veda-

laşarak hepsinden helallik dilemiş. Kahvesinden bir yudum içmiş, fakat ikinci yudumu içmeden “Allah” diyerek ruhunu teslim etmiş.”³²

Cennetmekân Sultan Abdülhamid Han'ın naaşı, kefenlendikten sonra Topkapı Sarayı'ndan çıkarılırken

76 yaşında hayata gözlerini kapayan Sultan Abdülhamid'in cenazesi, 11 Şubat 1918 Pazartesi günü Beylerbeyi Sarayı'ndan Topkapı Sarayı'na getirilmeden önce, ailesi ve yakınları tekrar odasına girip son hürmeti yaptılar. Cenaze zâbitler tarafından taşınırken, askerler de sarayın bahçesinde selâma durdular. Cenazenin çıkarılmasının ardından muhafız komutanı tarafından oda mühürlendi.

32 Ayşe Osmanoğlu “Babam Sultan Abdülhamid”. s.237

Bir Osmanlı padişahı vefât edince, âdet olduğu üzere cenazesi, dört asır devletin idare edildiği Topkapı Sarayı'na getiriliyordu.

Sarayın en mahrem bölgesi kabul edilen üçüncü avludaki Mukaddes Emanetler Dairesi'nde, altın bir sandıkta atlas örtüler içinde Sevgili Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) mübarek hırkası muhafaza ediliyordu.

Allah Resûlü (sallallahü aleyhi ve sellem) ve Asr-ı Saadet'ten mübarek hatıralar taşıyan bu daire, padişahların dünya saltanatından ziyade ilâhî âleme olan imanlarının bir göstergesi olarak büyük bir hürmet görürdü. Hemen arkasında yer alan çeşme ise, tarihimizin ayrı bir ibret vesikasıydı. Vefât eden padişahlar, "hayat-ölüm çeşmesi" denen bu çeşmenin başında gaslediliyorlardı.

Sultan Abdülhamid Hân'ın cenazesi muhafızlar, Enderûn-ı Hümayûn ağaları ve saray erkânı nezaretinde Hırka-i Saadet'in yeşil ve yaldızlı kapısı önüne getirildi.

Kapı kapandıktan sonra daire erkânından başkası içeriye giremedi ve Enderûn ağaları nezaretinde cenaze burada yıkandı. Sultanın vücudunda uzun bir hastalığın zaafı, teninin renginde ölüm sarılığı yoktu. Saçı ve sakalı ağarmış; gözleri kapanmış, çukura batmıştı.

Yıkandıktan sonra sarı ipek işlemeli havlularla kurulan naaş, kefenlenip hürmetle tabuta konuldu. Sultan Abdülha-

mid Hân, hayatının son dakikalarına kadar şuurunu kaybetmemişti. O anlardaki vasiyeti de harfiyen yerine getirildi. Göğsüne ahidnâme duası, yüzüne Hırka-î Saâdet destimali, tabutun üzerine de siyah Kâbe örtüsü örtüldü.

İçeride bunlar olurken Hırka-i Saâdet'in önündeki kalabalık, her geçen zaman artıyordu. Veliahd Vahdettin Efendi, şehzâdeler ve ulemâ, Enderun avlusunda yerlerini almışlardı. Yabancı elçiler, bu muazzam daireyi merak içinde seyrediyorlardı. Kış mevsimi olmasına rağmen hava güneşliydi. Şubat güneşi altında nişan ve sırma üniforma parıltısından başka bir şey görünmüyordu. Osmanlının muhteşem zamanlarına tanıklık etmiş Topkapı Sarayı son büyük Hakanını uğurluyordu. Duvarlar sessizdi ama bu sessizlikte birikmiş onca hatıranın omuzlara yüklediği mirasın ağırlığı hissediliyordu.

Sonra birdenbire Hırka-i Saâdet'in kapısı açıldı ve Enderûn avlusunda bütün nazarlar oraya çevrildi. Herkes heyecan içinde cenazeyi görmek istiyordu. Nihayet, elmaslı kemerler, sırmalı Kâbe örtüleri, kırmızı atlaslarla tezyin edilen tabut, parmaklar üzerinde dışarı çıkarıldı ve dairenin hemen önünde bulunan "kaide" üzerine konuldu.

Yıldız Camii'nin vaizi etrafına bakıp, "Merhumu nasıl bilirdiniz?" diye sual açınca, avludaki servilerin arasına dağılmış kalabalıktan hazin bir ses tonuyla "İyi biliriz..." ceva-

bı yükseldi. Fatiha okunmasıyla bu merasim de son buldu ve tabut bir defa daha omuzlara alındı. Dergâh şeyhlerinin okudukları Kelime-i Tevhidler, tekbirler ve na'lar arasında Bâb-üs Saâde önüne getirildi.

Cenaze namazı burada Şeyhülislâm Musa Kâzım Efendi'nin imameti ile kalabalık bir cemaatle kılındı. Bilâhare, padişahlara mahsus büyük bir askerî merasimle Topkapı Sarayı'nın ana giriş kapısı Bâb-ı Hümayûn'dan çıkarılan cenaze, Divanyolu'ndaki II. Mahmud Türbesi'ne doğru götürülmeye başlandı.

Ayasofya önünden türbeye kadar cadde üzerinde iki sıra asker dizilmişti. Fevkalâde ihtişamlı bir surette yapılan merasimde şehzâdeler, damatlar, yabancı elçiler, askerî ataşeler, dinî, idarî ve askerî erkân, üniformalarıyla tabutun arkasında ilerliyorlardı. Abdülhamid'in oğulları, muazzam kalabalıkta metanetlerini korumaya çalışıyordu.

Halktan da on binlerce insan cenazeye iştirak etti. Koca Sultan, son istirahatgâhına doğru uğurlanırken derin bir teessür içinde bulunan İstanbullular sokaklara döküldü. O gün Osmanlı payitahtı, tarihinin en heyecanlı ve en hareketli günlerinden birini yaşadı.

Pencerelerden sarkan kadınlar, "Bizi doyuran padişahım, bizi bırakıp nereye gidiyorsun?" diye ağlıyorlardı. Tah-tan indirilişinin üzerinden geçen zamana rağmen halk, Sul-

tan Abdülhamid'i unutmamış, hak ettiği vefayı esirgememiş; Divanyolu Caddesi'ne çıkan sokaklar dua eden ve hüsn-ü şehâdetle bulunan insanlarla dolmuştu.

Sonunda Sultan Abdülhamid'in cenazesi dualar, tekbirler eşliğinde dedesi Sultan 2. Mahmud için inşâ edilen ve amcası Sultan Abdülaziz'in de medfun bulunduğu türbeye "Allah! Allah!" nidalarıyla getirildi ve hürmetle kabre indirilip defnedildi. Böylece Osmanlı tarihinin en muhteşem padişahlardan birisi daha fâni âlemde baki âleme göç etmişti. Allah rahmet eylesin. AMİN.

Sultan Abdülhamid Hân'ın Cenazesi

SULTAN 2'NCİ ABDÜLHAMİD HAN'IN TORUNU MEHMED ORHAN EFENDİ

1994 yılında Fransa'da vefat eden Osmanlı padişahlarından 2'nci Abdülhamid Han'ın torunu Mehmed Orhan Efendi'nin kemikleri, yıllık 200 Euro mezarlık aidatı ödenmediği gerekçesiyle Nice Belediyesi tarafından toplu mezarlıkta bir çukura gömülmüştür.

Mehmed Orhan Efendi, Osmanlı hükümdarı 2'nci Abdülhamid'in torunu Şehzade Mehmed Abdülkadir Efendi'nin ise oğludur. 10 Kasım 1909 tarihinde doğdu ve çok çileli bir hayat sürdü.

Galatasaray Lisesinden (Mekteb-i Sultani) mezun oldu ve Harp Okuluna devam etti 1924 Mart'ında, 15 yaşında iken ailesinin bütün mensuplarıyla beraber sürgüne gönderildi. Annesiyle babası boşanmıştı ve bir müddet babası Abdülkadir Efendi ve diğer kardeşleri ile Macaristan'da kaldı. Sonra tek başına Lübnan'a gitti, oradan Mısır'a geçti ve hiçbir memleketin vatandaşlığını almadan 70 sene boyunca bir memleketten ötekine gitti, durdu.

2'nci Dünya Savaşı yıllarında Arnavutluk Kralı Ahmed Zogu'nun yaverliğini yaptı ve Arnavutluk Hava Kuvvetleri'nde Yüzbaşı rütbesiyle bir süre pilot olarak görev aldı. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Macarca, Arapça, Portekizce ve Türkçe olmak üzere **9 lisan biliyordu**. Paris'teki Amerikan Askeri Mezarlığında rehberlik olan son işinden emekli oldu ve Güney Fransa'daki Nice şehrine yerleşti. Kuzeni Şehzade Ali Vâsıb Osmanoglu'nun vefatıyla 1983 yılında Hanedan Reisi oldu. 1991 yılında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını aldı.

1930'lu senelerde daha 21 yaşında bir delikanlı iken hiç kimsenin cesaret edemeyeceği bir macareya atıldı. Lübnan'da yaşayan kuzeni Şehzade Abdülkerim Efendi ile beraber Uzakdoğu'ya gitti. Hindistan ve Singapur üzerinden Japonya'ya geçtiler. Japonlar, Rusya'nın hâkimiyeti altında olan Türkistan'da kendilerine bağlı bir imparatorluk kurmak istiyorlardı ve tahtı Abdülkerim Efendi'ye teklif etmişlerdi. Her iki şehzade birkaç ay Uzakdoğu'da kaldılar. Sonra ne oldu ise oldu. Her şey birden tersine döndü ve gizlice New York'a geçtiler. Abdülkerim Efendi New York'ta hala bilinmeyen bir sebep ve biçimde katledildi, Orhan Efendi de bir vapurla gizlice Güney Amerika'ya gitti, orada birkaç sene teneke fabrikalarında işçilik yaptı ve daha sonra Lübnan'a döndü.

OSMANLI ŞEHZADESİ ŞOFÖRLÜK YAPIYOR

Hiç bilemediği topraklarda bu genç yaşında hayata tutunmaya çalışıyordu. Ama hiç kimseye el açamazdı. Yardım dilenemezdi. O bir Osmanoğlu idi. Bunu hiç unutmamıştı. Seneler boyu Beyrut ile Şam arasında taksi şoförlüğü yaptı, alınının teri ile geçimini sağladı Allah'a hamd etti. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Arnavutluk'a gitti, Kral Zogo'nun kızkardeşlerinden biriyle nişanlandı ama Zogo'nun savaştan sonra memleketini terk etmesi üzerine nişan bozuldu ve şehzade Mısır'a geçti. Orada evlendi, bir kızı oldu, sonra boşanıp Mısır'dan da ayrılıp Fransa'ya gitti, yeniden evlendi, bu defa bir erkek çocuk sahibi oldu ama yine boşandı ve tek başına yaşamaya başladı.

Artık, Avrupa'nın değişik memleketlerinde şoförlük yapacak, hem taksilerde çalışacak, hem de yeni satın alınmış olan otomobilleri fabrikalardan alıp müşterilerin adreslerine götürecekti.

Mehmed Orhan Efendi'nin son vazifesi, Paris'teki Amerikan askerî mezarlığının mihmandarlığı ve bekçiliği idi.

Mezarlık bekçiliğinden emekli olduktan sonra Güney Fransa'nın Nice şehrinde tek odalı bir eve yerleşti. Amerikalılardan emekli aylığı alıyordu ama bu aylık Fransa'daki asgari ücretin de altındaydı. Gözleri artık pek görmüyor, günleri evinin ilerisindeki bir kafe ile arada bir öğle yemeği yemek için gittiği havaalanı arasında geçiyordu.

Mehmed Orhan Efendi vatandaşlıktan çıkarılmasından tam 68 yıl sonra 1992 Ağustos'unda İstanbul'a gelerek ata yurdunda hasret gidermeye çalışmış, bu gelişi ve gidişi kendi kişiliği ile uygun olarak çok sessiz yapmıştır. 83 yaşında İstanbul'a gelen Mehmed Orhan Efendi İstanbul'da iki hafta kaldı. 68 yıllık vatan hasretini ve duygularını şöyle anlattı giderken; **"Kendi vatanımı gördüm. Cenab-ı Hakk'a dua ettim ki ben ölmeden evvel bir kere vatanımı gördüm diye. Vatandaşlarımla orda konuştuğum zaman içim açıldı. Hem onlar hem ben beraber ağladık."**

Mehmed Orhan Efendi bu ziyaretinden yaklaşık iki sene sonra 12 Mart 1994 tarihinde Nice'de bulunan evinde hayatını kaybetti. Cenazesi 48 saat sonra Sultan Abdülmecid'in Nice'de yaşayan, torunlarından Melike Giraudy "Hanımsultan" tarafından bulunmuştu.

Gazi Osman Paşa'nın soyundan gelen ve Paris'te yaşayan bir başka yeğeni, Bülent Osman da Paris'ten geldi ve Orhan Efendi' 14 Mart günü öğleden sonra Nice'in "Batı Yakası Mezarlığı"na defnedildi.

Müslüman mezarlıkları çok pahalı idi, kimsenin o masrafı yapacak tâkati yoktu ve Osmanlı tahtının o zamanki vârisi karma, yani Müslümanlar ile Hıristiyanlar'ın beraberce yat-tıkları bir mezarlığa defnedildi.

Cenaze namazını Tunuslular kıldılar ve Mehmed Orhan Efendi biraz ilerisinde koskoca bir haçın dikili olduğu meza-ra defnedildi.

Ne kadar acıdır ki cenazesine sadece 10 kişi iştirak etti. Bu kişilerden üçü yeğeni yani hanedan üyesi Şehzadenin yeğenleri olan Melike ve Emire Hanımsultanlar, ikisi yeğen-lerinin kocaları diğer yeğeni Bülent Osman birisi Murat Bardakçı diğer dört kişi de cenaze namazının kılınabilmesi için göçmen işçilerin gittikleri bir kafeden çağrılan Tunuslu müslümanlardı. Mezarıcı da ilâve edilirse toplam 11 kişi Os-manlı hanedan reisliği yapmış bir şehzadeyi sanki kimsesiz-miş gibi defnettiler.

İSLAM COĞRAFYASI SAHİPSİZ

Devlet-i Aliyye'nin son padişahı olan Vahdeddin Han Suriye'de medfun. Ben onun Türkiye'ye getirilmesi taraftarıyım. Çünkü bir padişah başka bir ülkede yatmamalı. Madem ki Suriye'ye sahip çıkılamadı ve orası başka bir devlet oldu o halde en kısa zamanda Vahdeddin Han'ın mezarının Türkiye'ye getirilmesi lazım. Süleyman Şah konusunda gösterilen hassasiyetin Sultan Vahdeddin Han için de gösterilmesini istiyorum.

Osmanoğlu, ailesinin büyüklerinden 1932 doğumlu Dünder Efendi Şam'da yaşıyor. Dünder Efendi'nin Türkiye'ye getirilmesini istiyoruz. Kendisine bir şey olursa Türk milleti emanetine sahip çıkmamış olur."

Devlet-i Aliyye'nin yıkılmasından bu yana Ortadoğu coğrafyasının huzur bulmamıştır. Müslüman din kardeşlerimiz dünya üzerinde sahipsizdir. Çünkü bir baş yok. Bir baş olursa İslam dünyasında her şeyin daha iyi olacağına inanıyorum. Maalesef zulüm görenler sürekli Müslümanlar oluyor.

‘AYASOFYA İBADETE AÇILMALI’

Devlet-i Aliyye’nin bir numaralı protokol camisi olan Ayasofya’nın bu yalnızlığı hanedan ailesi olarak bizleri çok üzmektedir.

Necip Fazıl’ın şu sözlerini çok önemserim:

“Avrupa, köküne kadar şahsiyet heykeli İkinci Abdülhamid Han’a hürmet ediyordu. Almanya imparatoru (Vilhelm) siyaseti ondan öğrendiğini söylüyor ve Prens (Bismark) tam bir Abdülhamid düşmanı olduğu halde, onu, asrın en büyük siyaset dehası diye gösteriyordu. Eğer Sultan Abdülhamide, Ayasofya’yı müze yapması karşılığında bütün dünya hazinelerini vereceklerini söyleseler, nefretle reddeder, imparatorluğunu elinden almakla tehdit etseler son damla kanına kadar akıtmakta tereddüt etmezdi. İnkarcı (Volter)in Allah’ın Sevgilisine ait piyesini Fransız tiyatrolarından Fransa devleti marifetiyle kaldırtan, yoksa bunun harp sebebi olacağını Fransa Hükümeti’nin suratına çarpan, Ulu Hakan Abdülhamid Han’dan başka kim olabilmiştir? O Abdülhümid Han ki, bunca ordusundan yalnız bir taneyle birkaç gün içinde Atina kapılarında görünüvermiş

ve küçücük bir Yunan şımarıklığını, onlara Ayasofya'dan bahsettirmek yerine (Akropol) önünde ordugâh kurmakla cezalandırmıştı. Şimdi o Yunanlı, baykuş gözlerini üzerimize dikmiş, birinde Ayasofya, öbüründe Rumelihisarı'nın hayali, İstiklâl Savaşı'ndaki küstahlığından beter bir nefis emniyeti içinde dikilip duruyor da, bizde, onun iki gözünü birden çıkaracak (enerji)den eser görünmüyor.

Sebep?

ÇÜNKÜ AYASOFYA'NIN KAPILARIYLA BERABER RUHUMUZU KİLİTLEDİLER. RUHUMUZU KİLİTLEMELİK İÇİN AYASOFYA'YI KİLİTLEDİLER. Her mâna, her hikmet, her münasebet Ayasofya'ya bağlı...”

Bu sözlere katılmamak mümkün mü?

Evet, Ayasofya Camisi'nin ibadete açılmasını istiyoruz. İnsanların ayakkabılarla uygun olmayan kıyafetlerle Ayasofya'ya girmesi hanedan ailesi olarak çok zorumuza gidiyor. Türkiye bağımsız bir ülke. Onun için Ayasofya'nın ibadete açılmasına itiraz etmek kimsenin haddine değildir.

Hepimizin malumu olduğu üzere Müslüman devletler, fethettikleri yerlerde bir mâbedi fethin nişanesi ve sembolü olarak câmiye çevirirler. İslam Hukuku, fetihle ele geçirilen bir yerde, fethi gerçekleştirenlere bu konuda bazı haklar tanımaktadır. Bu haklardan birisi de bir mâbedin câmiye dönüştürülmesidir. Ayasofya, İstanbul fethinin sembolüdür.

Çünkü Fatih Sultan Mehmed Hân, Ayasofya'yı fethin sembolü olmak üzere câmiye dönüştürmüştür.

Ayasofya Camii İstanbul'un fethinin bir sembolü olmakla beraber Fatih Sultan Mehmed Hân Ayasofya Vakfiyesi'nde şu ifadeler vardır:

“Allah'ın yarattıklarından Allah'a ve O'nun rüyetine iman eden, ahirete ve onun heybetine inanan hiçbir kimse için, sultan olsun melik olsun, vezir olsun bey olsun, şevket ve kudret sahibi biri olsun hâkim veya mütegalib (zâlim ve diktatör) olsun, özellikle zâlim ve diktatör idareciler tarafından tayin olunan, fâsid bir tahakküm ve bâtil bir nezâret ile vakıflara nâzır ve müteveli olanlar olsun ve kısaca insanlardan hiçbir kimse için, bu vakıfları eksiltmek, bozmak, değiştirmek, tağyir ve tebdil eylemek, vakfı ihmal edip kendi haline bırakmak ve fonksiyonlarını ortadan kaldırmak asla helal değildir!

Kim ki, bozuk teviller, hurafe ve dedikodudan öteye geçmeyen bâtil gerekçelerle, bu vakfın şartlarından birini değiştirirse veya kanun ve kurallarından birini tağyir ederse; vakfın tebdili ve iptali için gayret gösterirse; vakfın ortadan kalkmasına veya maksadından ve gayesinden başka bir gayeye çevrilmesine kast ederse, vakfın temel hayır müesseselerinden birinin yerine başka bir kurum ikame eylemek (temel müesseselerden birinden taviz

vermek) ve vakfın bölümlerinden birine itiraz etmek dilerse veya bu manada yapılacak değişiklik veya itirazlara yardımcı olur yahut yol gösterirse; veya şer'i şerife aykırı olarak vakıfta tasarruf etmeye azm eylerse, mesela şeria-ta ve vakfiyeye aykırı ferman, berat, tomar veya talik yazarsa veyahut tevliyet hakkı resmi yahut takrir hakkı resmi ve benzeri bir şey talep ederse, kısaca batıl tasarruflardan birini işler yahut bu tür tasarrufları tamamen geçersiz olan yazılı kayıtlara ve defterlere kaydeder ve bu tür haksız işlemlerini yalanlar yumağı olan hesaplarına ilhak ederse, açıkça büyük bir haramı işlemiş olur, günahı gerektiren bir fiili irtikâb eylemiş olur. Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti üzerlerine olsun. "Ebediyyen Cehennemde kalsınlar, onların azapları asla hafifletilmesin ve onlara ebediyyen merhamet olunmasın. Kim bunları duyup gördükten sonra değiştirirse, vebali ve günahı bunu değiştirenlerin üzerine olsun. Hiç şüphe yok ki, Allah her şeyi işitir ve her şeyi bilir."

Üzerimizde hâlâ Ayasofya'dan dolayı Fatih Sultan Mehmed Han'ın bedduası vardır öncelikle bunun ortadan kaldırılması hepimizin üzerine düşen tarihi ve vicdani bir görevdir.

Peygamber Efendimizin fatihini övdüğü İstanbul'u fetheden ve Ayasofya'yı câmiye çeviren Fatih Sultan Mehmet Hân'ın vakfiyesini geçersiz kılmak ne kadar hakkaniyetlidir

diye sormak isterim. Fethin sembolünü camii olmaktan çıkarırsanız fethi tartışılır hale getirirsiniz.

Devletler, ne savaşta ne de barış zamanlarında, şahıs mallarına ve vakıflara el koyamaz. Hatta vakıfların kuruluş şartlarını dâhi kolay kolay değiştiremez. Bugün Türkiye’de azınlıkların vakıf malları iade edilirken Ayasofya’nın boynu büyük bırakılması bizleri derinden yaralamaktadır.

Azınlıkların Haç Takılmış Ayasofya Resmi Önünde Verdikleri Poz!

OSMANLI OLMAK EDEBLİ OLMAKTIR

Münevver Ayaşlı, merhum: “nezaket ve şefkati müsellem olan Sultan Abdülhamid Han”ın, saltanat makamında bulunmasına rağmen hizmetindeki kızlardan bir şey istediği zaman bile “Yapar mısınız?”, “Verir misiniz?”, “Getirir misiniz?” dediğini; arzularını sual tarzında ifade ettiğini söylüyor. Abdülhamid merhumun kerimesi Refia Sultan’ın maiyetinde bulunan Kadriye Hanım’ın sonradan bir Mısırlı prensesin hizmetine girdiğini, gördüğü kaba muameleler karşısında yana yakıla içini döktüğünü anlatıyor.

“Evi, muhiti, camii, tekkesi, medresesi, mektebi ve memuriyet hayatı, esnafılık hayatında da bütün çevresi edep-
li, terbiyeli idi. Ve bu edep, terbiye ve nezaket çerçevesinden çıkmak, bir Osmanlı için hakikaten güç ve hatta imkânsızdı. Evinde anasına, babasına, ağabeyine ve ablasına saygılı olan bir çocuk, camide, tekkede, medrese ve mektepte de büyüklerine karşı hürmetkâr ve saygılı olurdu. Osmanlı için en kolay ve tabii olan şey edep-
li, terbiyeli ve nazik olmaktı. Kaba olmak, nâdân ve terbiyesiz olmak hatıra bile gelmezdi.”

Osmanlı işte böyle bir medeniyet menbaıdır. Bugün “Osmanlıyız! devamız vardır” diyenlerin Osmanlı adabına ve erkânına herkesten çok daha dikkatli olması icap etmez mi?

Bizimle aynı düşünceyi paylaşmayan insanların düşüncelerine karşı fikirlerimizi elbette söyleyeceğiz. Ancak bu karşımızdakinin de bizim gibi bir insan olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Elbette herkesin kendisine ait fikirleri olacaktır. Hatta karşımızdaki insan bize aynı özenle davranmayabilir de. Bütün bunlara karşılık bizler Osmanlılık şuuru ile kendimize yakışan davranışı göstermek durumundayız.

Osmanlılar, Peygamber Efendimiz (S.A.V)’in sünnetine uymakta çok titizdi. “Osmanlı terbiyesi görmüş, Osmanlı Beyefendisi ya da tam bir Osmanlı Kadını” tabirleri bugün dahi kullanılmaktadır.

Osmanlı ülkesi, Peygamber Efendimizin izinde İslâm edebinin zirve yaptığı bir yerdi. Peygamber Efendimiz (S.A.V): “Kendine yapılmasını istemediğini başkasına yapma!” buyurarak insanda olması gereken edebi işaret buyurmuşlardır.

Osmanlı medeniyeti; altı asır boyunca üç kıtada milyonlarca farklı inançtan, ırktan, düşünceden ve meşrepten insanları kucaklayan onları Allah’ın kulu olarak gören ince bir idrak ve anlayışın göz alıcı bir numunesidir. Osmanlı insana saygı medeniyeti olmasaydı bu kadar farklı insanı asırlar bo-

yunca bir arada tutamazdı. Zarafet, zevk ve estetik Osmanlılığın şiarıdır. Bunlardan uzak olanların Osmanlılık davası gütmeleri beyhudedir.

Devlet-i Aliyye Sevgili Peygamberimizin yolunda hâkim olduğu coğrafyalara edebi öğreten imparatorluktur. Osmanlı demek edeb demektir. Osmanlı'da nezaket, incelik, edep her işin başıydı.

Peygamber Efendimiz (S.A.V)'in mübarek torunları Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin cami avlusunda durmuş, şadırvandan abdest alan yaşlıca bir adamı seyrediyorlardı.

Hz. Hasan bir ara kardeşi Hz. Hüseyin'e:

- Bak, bu yaşlı amca abdesti doğru almadı. Hadi gidip kendisine söyleyelim. Dedi

Hz.Hüseyin:

- Bir dakika, diye kardeşini durdurdu. O bizden çok yaşlı. Söylersek utanabilir. Yahut çocuk olduğumuz için bizi dinlemeyebilir. Onu kırmadan, yanlışını anlatmanın bir yolunu bulmalıyız... derken birden aklıma geldi:

- Tamam dedi sevinçle, buldum! Adama yaklaştı. Saygı dolu bir sesle:

- Efendim, sizden bir dileğimiz var.

- Söyleyin bakalım çocuklar.

- Biz henüz çocuk sayılırız. Şuradan abdest alırken başımızda dursanız da yanlışlıklarımızı söylemeniz.

Adam memnun memnun güldü:

- Tabî, dedi. Başlayın bakalım:

İki kardeş abdest almaya başladılar. Adam dikkatle bakıyor, bir yanlış bulmaya çalışıyor, ama bulamıyordu. Bir yandan da kendi abdestini düşünüyordu.

Abdestleri bitince saçlarını okşadı:

- Yanlış sizde değil çocuklar bende, dedi. Kusurlu benim, Yanlışımı yüzüme vurmadan bu kadar nazikçe düzelttiğiniz için çok teşekkür ederim. Artık ben de sizler gibi abdest alacağım. İşte başlıyorum. Yeniden suyun başına çöktü ve bir güzel abdest aldı.

İşte cennet gençlerinin seyyidi Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimizin usulü. Bu usul hepimiz için bir düstur vermektedir.

İMPARATORLUĞUN DÖRT BİR YANINI MODERN HASTANELERLE DONATAN SULTAN ABDÜLHAMİD'İN SÜRGÜNDE PARASIZ KALAN KIZI AYŞE SULTANIN, ÇOCUĞUNU TEDAVİ ETTİREBİLMEK İÇİN KUZENİNE YAZDIĞI MEKTUP

1924'te bütün Osmanlı hanedanı üyeleri Türkiye'den sınır dışı edilerek değişik ülkelere sürgün edildiler. Gönderildikleri yerlerde büyük sıkıntılar yaşayan hanedan mensuplarının çoğu gurbet elde kimsesiz, parasız ve perişan bir halde çok zor durumlara düştüler.

İmparatorluğun dört bir yanını modern hastanelerle donatan Sultan Abdülhamid Hân'ın kızı Ayşe Sultan, hastalanan çocuğunu tedavi ettirecek kadar dahi para bulamamanın acısı ile kıvranıyordu. Ayşe Sultan'ın (amcası Sultan Vahideddin'in yine Fransa'da sürgündeki kızı) Sabiha Sultan'a 17 Temmuz 1951'de gönderdiği ve gözyaşları içinde yazdığı duygu dolu mektupta, kuzeninden hasta olan küçük oğlunun tedavi masrafı için 100 lira istiyordu:

“İki gözüm sevgili hemşirem,

Eğer bir mecburiyet altında olmasaydım yazmaz ve rica ile rahatsız etmezdim. ...İçler acısı oğlum Hamid, bir aydır büyük krizler geçirerek hayatı ile mücadele etmektedir. Ne yapacağımı bilmeyerek şaşkın, meys, nikbin, gözyaşımla kaldım.

Doktorlar hemen derhal hastahaneye girip tedavi edilmesi lüzum-ı kat'isini söylüyorlar. Aksi halde maazallah, hayatı tehlikededir. ...Ne yapacağımı bilmiyorum. Bana yüz lira göndermen mümkün müdür kardeşim? Eğer bana bu iyiliği edersen, oğlumun hayatını kurtaracaksın. Senin nasıl şefkatli bir anne olduğunu biliyorum. Benim bu felâketimde yardım etmenizi rica ederim. Mektubumu yazarken gözyaşlarım akıyor. Allah sana evlâdlarını bağışlasın. Cevabını serian (hızlı bir şekilde) bekleyerek yardımını tekrar rica eder, muhabbetle gözlerinden öperim sevgili kardeşim.

“Ayşe”

Fakat küçük oğlunun ölümünü görme acısını yaşayan Ayşe Sultan, Fransa'da geçinebilmek için “**İnnallahe meassabirin**” (Allah sabredenlerle beraberdir) ayetini işlediği elişleri yapardı. Büyük oğlu Ömer Nabi Bey ise gündüzleri okuyup, geceleri de metro istasyonunda Cezayirli Müslümanlara bu elişlerini satardı.

Evet, bütün bunlar hakikattir. Bu millete nice zaferler ve nice fetihler yaşatan Hanedan-i Âl-i Osman'ın bu duruma düşürülmesi bütün milletimizin vicdanını yaralamıştır. Ancak bizler atalarımızdan gelen mirasın yüklediği büyük sorumluluğun idrakinde olarak hiçbir zaman milletimize gönül koymadık. Çünkü biliyoruz ki bu asil millet Hanedân sevgisini yüreğinde yaşatmaya devam etmektedir. Bendeniz üyesi olmaktan gurur duyduğum Âl-i Osman hanedanının bir ferdi olarak milletimiz ile temas kurduğumuz her yerde buna bizzat şahitlik ettim.

MİLLET-İ ALİYYE OCAKLARI TEŞKİLATLANMAK İÇİN DEĞİL, “MİLLET”LEŞMEK İÇİN KURULMUŞTUR.

İnanç, görüş, fikir, taraf ve yorum olarak aynı safta olan kurum, kişi ve kişilerin hedefledikleri amaca ulaşabilme gayesi ile genel bir merkezden beslenerek ya da, yönetilerek oluşturulan görevli kadrolarına verilen genel isme ve oluşuma “teşkilat” denir. Peki, aynı bayrak altında, farklı inanç, görüş, fikir, taraf ve yoruma sahip, bizden farklı bir safı tercih eden kurumlar, kişi ve kişiler ile daha kurulum aşamasında teşkilatlanma projesi ile ayrılarak, onları başka safın müntesipleri sayarak ve bizden olmayanların girmesine engel bir oluşum şekli olan teşkilatlanma denilen oluşum biçimi ile, hangi doğru hedefe yada hangi doğru göreve sağlıklı ve güvenilir bir yürüyüş ile yürüyebiliriz?

Yayılmı ve oluşum şekillerinden biri olan teşkilatlanma metodu, asla vatan ve millet için doğru hizmet ağı iddiası ile varlığını tarif edemez. Teşkilat, başlangıç için doğru bir oluşum ve yayılım şekli değildir. Aynı görüşün insanların dan oluşan bir yapı, diğer görüşlerin insanlarına sadece kendi görüşünü doğru olarak kabul ettirme gayretinde olacaktır.

Teşkilatlanma bu amacın dışına çıkamayacak bir yapıdır. Peki, doğru hizmet yayılımı bizce nasıl olmalıdır?

Birbirlerinden farklı ortamlarda yetişmiş, farklı kültürlerin içerisinde, farklı edinimlerle olgunlaşmış iki insan, sadece birlikte olma ve bir olma kararı ile aynı şeyi arzulayarak hayatlarını birleştirip, yuva kurabiliyor ve yaşamın dengesinin çok önemli bir kısmını oluşturan üreme kabiliyeti ile “evlat” gibi muazzam bir servete kavuşabiliyor. Bu iki kişinin, bu eşsiz hediye ile Allah azze ve celle hazretlerinden ödüllendirilmele-
rindeki yegâne sebep “birleşme” gayretidir...

“Evlat ve Millet Arasındaki Değişmez Bağ”

Allah'ın hediyesi olan evlat nimeti, millet olmanın en önemli tek parçasıdır. Yukarıda evlat ve millet arasındaki bağ paragrafından önceki bölümde, lisanımca anlatmaya çalıştığım denge, millet olma mücadelesinde de ancak aynı tarif ile anlatılabilir. Yani her şeyimiz birbirimizden farklı da olsa, sadece birlik olma, birleşme arzusu ile, evlatlar birlik olarak milleti oluşturabilir. Ancak hâl ve ahval böyle olduğu takdirde millet olunabilir. Evlat ile millet arasındaki bu muhteşem oluşum bağının devamlılığı ve sağlığı ise, üzerinde beraberce yaşanabilecek, sınırları bizleri dış şer odaklarından koruyabilmesi için çizilmiş toprakların varlığı ile mümkün olacaktır.

Evlat sahibi olmak için birleşmeye ne kadar ihtiyaç var ise, millet olmak içinde birleşmeye bir olmaya o kadar ihtiyaç vardır. Fakat millet olarak kalmak için birleşmek bir olmak yetmez. Millet olarak kalmak için; bizleri birbirimizden ayırıp, millet olma kuvvetinden mahrum bırakmak isteyen, zalimce aramıza fitne ve ayrımcılık tohumlarını atmak isteyen dış şer güçlerinden bizleri muhafaza edecek bir sığınağa yani bir “vatan”a ihtiyacımız olacaktır.

Peki Vatan İçin Gereken Nedir?

Şüphesiz yine birlik olup, millet olup, gerekli bedel ne ise o bedeli birlikte ödeyerek toprak edinmek, sonra da o toprağa bedeli her ne olursa olsun yeter ki “vatan sağolsun” diyerek sahip çıkmaktır.

İşte bu kutsal mücadele ve amacı hiç unutmayan anne ve babaların birleşmesi ile doğan evlatlar, öncelikle bu kutsal değere sahip çıkması şuuru ile yetiştirilir ise ve o evlatlar millet olarak birlik olur ise, onlara “vatan evladı” denir...

Bu şuur ile; Millet-i Aliyye Vakfı’ nın ayrılmaz bir parçası olan, Millet-İ Aliyye birliği, kuruluş amacı olan kültür ve şuur hareketinde, asla teşkilatlanmayacak, sadece ve sadece milletleşmek ve ber’araf olmamak için “bî taraf” olacaktır. o taraf ise ancak “millet-i umum-i” dir...

Bizim kutsal saydığımız amacımız;

Vatandaşlarımızın birliği için “milletleşmek” , dindaşlarımız ve bizden yeniden dünya barışını sağlamamızı bekleyen dünya insanları için, ise “ümmetleşmektir”.

Ancak buna vesile olabilirsek yaradılış sebebimize hizmet etmiş olabiliriz inancındayız...

“Yeryüzü bana mescid kılındı” hadis-i şerif’i ile biz Osmanlı milleti’ne “dünya sizin mescid’iniz ve dahî vatanınızdır, ona sahip çıkınız ve sahipleniniz” buyuran peygamberimiz aleyhisselama canımız ikram ola.

Sevgili Efendimiz alemlerin serveri Hz . Muhammed salahu aleyhi vessellem “*hubbul vatan minel iman*” yani; “**vatan sevgisi imandandır**” hadis-i şerif’i ile vatan sevgisinin imanın bir yansıması olduğunu işaret buyurmuşlardır.

İnsanların inançlarını rahatça yaşadığı ve ibadetlerini rahatça yerine getirebildiği bu topraklar bizim “mescid”imizdir. Vatan bizim “kutsal”ımızdır ki, ona destursuz girenin sonu kan dondurucu bir hesaptır...

Vatanımıza sahip çıkacak vatan evlatlarının milletleşme mücadelesinde, bizler kuruluşumuz ile canımız pahasına hizmetkar olacağımıza yemin ederiz...

İNNEDDİNE INDELLAHİLİSLÂM...

SONSÖZ

Bizler ümmet davasında saltanat, güç veya iktidar peşinde koşan kimseler değiliz, Hz. Muhammed'in (S.A.V) ümmetinin hizmetçisiyiz. Dedelerim 700 yıl boyunca dünyaya hükmetmiş ve bizlere kıyamete kadar yetecek şan ve şeref bırakmışlardır. Bu bize kâfidir. Allah hepsinden razı olsun. Allah'ın izniyle bu davada din dil, ırk parti ayırmadan İslam sancağının altında toplanmak bizim yeterince kutlu bir vazifedir. Herkese açık olan kapımızdan giren veya girmeyen herkes bizim kardeşimizdir. Biz zor olan bir yola girdik gibi görünsek de hakkımız olan davaya sahip çıkıyoruz.

Ya Rabbi! Bu aziz milleti ebeden muzaffer kıl ve ümmet-i Muhammed'in ümidi kıl.

Ya Rabbi! Nerede boynu bükük bir mazlum varsa ona el
uzatmamız için bizleri vesile kıl.

Ya Rabbi! Dönüşümüz sanadır. Bizleri rûz-ı mahşerde
müttakilerin akıbetine vasıl kıl. AMİN.

ABDÜLHAMİD KAYIHAN OSMANOĞLU

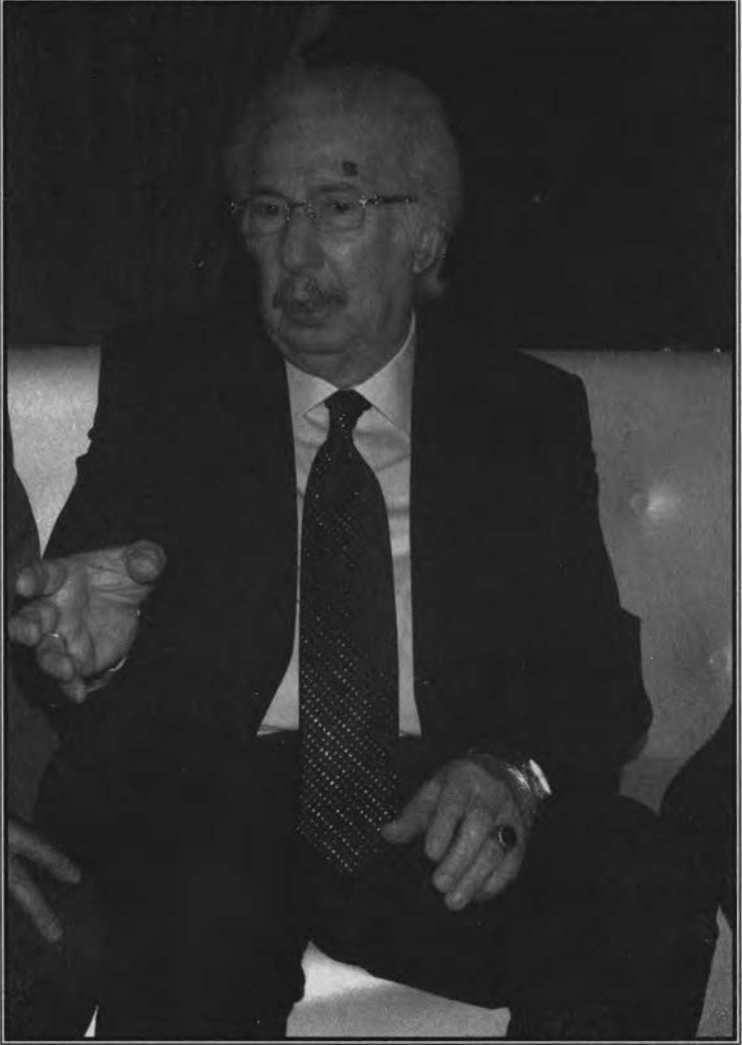
RESİMLER

Sultan II. Abdülhamid Hân'ın en büyük oğlu Mehmet Selim Efendi. Doğumu: 11 Ocak 1870 Türbesi Suriye'de Şam'da Sultan Vahdeddin Hân Türbesinde Medfun.

**Mehmet Selim Efendi 'nin oğlu Şehzade Abdülkerim Efendi.
Doğumu 26 Haziran 1906**

**Şehzade Abdülkerim Efendi'nin oğlu Şehzade Harun Efendi.
Doğumu 1932**

Meşhed-i Hüdâvendigâr Sultan I. Murat Türbesi Kosova

**Babam Şehzade Harun Efendi (Solda) ve Amcam Şehzade
Dündar Efendi.**

Meşhed-i Hüdvendigar Sultan I. Murat Türbesi-Kocaeli

**Cumhurbaşkanımız Sn. Recep Tayyip Erdoğan ve Şehzade
Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu**

Soldan sağa: Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu, Muhammed Harun Osmanoğlu, Harun Osmanoğlu, Orhan Osmanoğlu

Babam Harun Osmanoğlu ve amcam Dünder Osmanoğlu

» Naim Sultan

» Nureddin Efendi

» Bedreddin Efendi

» Naile Osmanoglu

» Ayşe Osmanoglu

» Buchateeddin Efendi

» Refia Sultan

» Abid Efendi

» Elviye Sultan

» Selim Efendi

» Zekîye Sultan

» Abdülkadir Efendi

Sultan Abdülhamid Hân'ın Evlatları

“ALLAH’IM helal etmiyorum! Şahsımı değil, milletimi bu hale getirenlere, hakkımı helal etmiyorum! Beni, benim için lif lif yolsalar, cımbız cımbız zerrelerimi koparsalar, sarayımı yaksalar, hanümanımı, hanedanımı söndürseler, çoluğumu gözümün önünde parçalasalar helal ederdim de Sevgili’nin (Salallahu Aleyhi ve Sellem) yolunda yürüdüğüm için beni bu hale getiren ve milletimi ateşe atan insanlara hakkımı helal etmem! Allah’ım! Mukaddes isimlerine kurban olduğum Allah’ım! Ya Âdil! Bana “Kızıl Sultan” adını takan ve devrilmem için ellerinden geleni yapan Ermenileri, şimdi beni devirenlere parçalatıyorsun! Bu cellatları da, kim bilir, kimlere parçalatacaksın?.. Fakat yâ Rahman!.. Adaletinle tecelli edersen hepimiz kül oluruz! Bize acı! Resûlünün, Sevgilinin, Kâinatın Efendisinin nurunu kaydeder gibi olduğu için bu hale gelen millete, rahmetinle, fazlınla, lütfunla tecelli et! Yâ Kâdir! Kundaktaki yavruyu gagasına almış, kaçırın leş kuşunu düşürüp çocuğu kurtarmak ancak senin kudretine sığabilir. Leş kuşlarının gagasında kundak çocuğuna dönen milletimi kurtar Allah’ım! Ya Ma’bud !.. Ömrümde tek vakit farz namazı kaçırdığımı hatırlamıyorum! Ama tek vakit namazım olduğunu iddiaya da nefsimde kuvvet bulamıyorum!.. Huzurunda eğileceğime kaskatı kalıyorum ve duada ruh teslim edeceğime yatağımda kıvranıyo-

rum! Sana kulluk gösteremeyen bu kulunu affet Allah'ım! Eğer, yılları tespîh dizisince süren hükümdarlığında Seni bir kere anabildim, Resûlüne bir an bağlanabildimse, duamı, o bir kere ve bir an yüzü suyu hürmetine kabul et! Yâ Sübhan! Şu titrek elleri, Kıyamet gününde sana "Ümmetim, ümmetim!" diye yalvaracak olan Habibinin eteğinde, şimdi "Milletim, milletim!" diye dilenen bu ihtiyarın duasını geri çevirme! Milletimi evvelâ "Ba'sü ba'de'l-mevtsiz" bir ölümle yok etmeye götüren sahte kurtarıcılar ve sahta kurtuluşlardan kurtar; ve ona bir gün gelecek kurtarıcıları, gerçek kurtuluşu nasib eyle!.. Benim artık bu dünya gözüyle görebileceğim hiçbir saadet ümidim kalmadı. Bari felâketi olsun bana daha fazla gösterme Allahım! Ayakta duramaz, haldeyim!

Vadem ne gün dolacak ALLAHIM?

EKLER

Osmanlı Hanedan Ailesi'nin mezarlarının nerelerde bulunduğuna dair liste aşağıdaki gibidir:

1924'ten Sonra Vefat Eden Şehzadeler

1. Sultan Mehmed Vahideddin Han (1861-1926) İtalya'nın San Remo şehrinde vefat etti. Şam'daki Sultan Selim Camii haziresindeki Hanedan Kabristanı'na defnedildi.
2. Halife Abdülmecid Efendi (1868-1944) Paris'te vefat etti. Medine'deki Baki Kabristanı'na defnedildi.
3. Mehmed Selim Efendi (1870-1937) Beyrut'un 16 km kuzeyindeki Cünye kasabasında vefat etti. Kabri Şam'daki Sultan Selim Camii Hanedan Kabristanı'ndadır.

4. Mehmed Ziyaeddin Efendi (1873-1938) İskenderiye’de vefat etti. Buradaki Ömer Tosun Paşa Türbesi’ne defnedildi. Daha sonra Kahire’deki Abbasiye Kabristanı’na nakledildi. Burada 3 sene bekledikten sonra 1953’te Hıdiv Tevfik Türbesi’ne defnedildi.
5. M.Seyfeddin Efendi (1874-1927) Nice’te vefat etti. Cenazesi Şam’a götürülerek S.Selim Camii Hanedan Kabristanı’na defnedildi.
6. İbrahim Tevfik Efendi (1874-1931) Nice’te vefat etti. Orada defnedildi.
7. M. Abdülkadir Efendi (1878-1944) Sofya’da vefat etti. Kabri Sofya’dadır.
8. Ahmed Nuri Efendi (1878-1944) Nice’te vefat etti. Yaygın rivayete göre bir parkta ölü bulunmuştur. Cenazesi Şam’daki Hanedan Kabristanı’na defnedildi.
9. A.Nihad Efendi (1883-1954) Beyrut’ta vefat etti. Cenazesi Şam’a götürülerek Hanedan Kabristanı’na defnedildi.
10. M. Burhaneddin Efendi (1885-1949) New York’ta vefat etti. Cenazesi İstanbul’a getirildi. Kabul edilmemesi üzerine Şam’daki Hanedan Kabristanı’na defnedildi.
11. Ö. Hilmi Efendi (1886-1935) İskenderiye’de vefat ederek buradaki Ö.Tosun Paşa Türbesi’ne defnedil-

di. Daha sonra türbenin istimlak edilerek yıkılması üzerine kemikleri 1953'te Kahire'deki Hıdiv Tevfik Türbesi'ne nakledildi.

12. M.Cemaleddin Efendi (1890-1946) Beyrut'ta vefat etti. Orada defnedildi.
13. Abdürrahim Hayri Efendi (1894-1952) Paris'te bir otel odasında uyku ilacı içerek intihar etti. Orada Père Lachaise Mezarlığı'na defnedildi.
14. M.Abdülhalim Efendi (1894-1926) Paris'te vefat etti. Cenazesi Şam'a götürülerek S. Selim Camii Hanedan Kabristanı'na defnedildi.
15. Osman Fuad Efendi (1895-1973) Paris'te vefat etti. Orada defnedildi.
16. Ö.Faruk Efendi (1898-1969) Kahire'de vefat edip orada defnedildi. 1977'de kemikleri Sultan 2.Mahmud Türbesi'ne nakledildi.
17. A.Nureddin Efendi (1901-1944) Paris'te öldü. Orada defnedildi.
18. M. Abdülaziz Efendi (1901-1977) Nice'te vefat etti. Nice'te defnedildi.
19. M. Şevket Efendi (1903-1973) 50 yıllık sürgünün bitmesine bir yıl kala Fransa'da vefat etti. Orada defnedildi.

20. Ali Vasıb Efendi (1903-1983) İskenderiye’de vefat etti. Orada defnedildi. Kemikleri İstanbul’a getirilerek, M. Reşad Han Türbesi haziresine defnedildi.
21. M.Şerefeddin Efendi (1904-1966) Beyrut’ta vefat etti. Cenazesi Şam’daki Hanedan Kabristanı’na defnedildi.
22. A.Tevhid Efendi (1904-1966) Beyrut’ta vefat etti. Orada defnedildi.
23. M.Abid Efendi (1905-1973) Beyrut’ta vefat etti. Cenazesi Şam’a götürülerek Hanedan Kabristanı’na defnedildi.
24. M. Abdülkerim Efendi (1906-1935) New York’ta bir otel odasında tabancayla şehid edildi. New York’ta defnedildi. Kabir yeri belli değildir.
25. M. Nizameddin Efendi (1909-1933) İsviçre’nin Locarno şehrinde vefat etti. Kahire’ye defnedildi. 1967’de kemikleri Sultan 2. Mahmud Türbesi’ne nakledildi.
26. M.Orhan Efendi (1909-1994) Nice’te vefat etti. Orada defnedildi. 2010’da Nice Belediyesi, mezar yeri kullanma ruhsatı bedelinin yıllarca ödenmemesi ve ailesine ulaşılamamasını gerekçe göstererek kemiklerini 11. adadaki mezarından çıkarıp aynı mezarlıktaki 3 numaralı kemik çukuruna attı.

27. M.Nazım Efendi (1910-1984) sürgünden sonra İstanbul'da vefat etme mutluluğuna erişen iki şehzadeden biridir. Sultan M.Reşad'ın türbesinin haziresine defnedildi.
28. M.Fahreddin Efendi (1911-1968) New York'ta vefat etti. Orada defnedildi.
29. O.Ertuğrul Efendi (1912-2009) New York'ta yaşamaya devam etmesine rağmen İstanbul'a bulunduğu sırada vefat etti. Dedesi Abdülhamid Han'ın Çemberlitaş'taki türbesinin haziresine defnedildi.
30. M.Ertuğrul Efendi (1912-1944) Kahire'de vefat etti. Abbasiye Kabristanı'na defnedildi. 1950'de Hıdiv Tevfik Türbesi'ne nakledildi.
31. Ö. Fevzi Efendi (1912-1986) Amman'da vefat etti. Cenazesi İstanbul'a getirilerek Sultan Mehmed Reşad'ın Eyüp'teki türbesinin haziresine defnedildi.
32. M. Namık Efendi (1914-1963) Nasır idaresince 4,5 yıl hapsedildi. Salıverildikten az sonra esrarlı bir şekilde Kahire'de öldü. Orada defnedildi. 1977'de kemikleri Çemberlitaş'taki İkinci Mahmud Han Türbesi'ne nakledildi.
33. Necib Ertuğrul Efendi (1914-1994) Viyana'da vefat etti. Orada defnedildi.

34. M.Hüsameddin Efendi (1916-1966) Beyrut'ta bir Fransız askerinin başına vurması sonucu malul hale geldi. Beyrut'ta vefat ederek orada defnedildi.
35. Alâeddin Efendi (1917-1999) Sofya'da vefat etti. Orada defnedildi.
36. Süleyman Sadeddin Efendi (1917-1985) Ticaret için gittiği Riyad'da vefat etti. Orada defnedildi.
37. Burhaneddin Cem Efendi (1920-2008) New York'ta vefat etti. Orada defnedildi.
38. Cengiz Efendi (1925-1950) Komünistlerin suikastı sonucu Paris'te öldürüldü. Paris'te Bobigny Müslüman Mezarlığı'na defnedildi.
39. Osman Efendi (1925-1934) Budapeşte'de vefat etti. Orada Gül Baba Türbesi haziyesine defnedildi.
40. Hasan Orhan Efendi (1946-2010) Kahire'de kanserden vefat edip orada defnedildi.
41. Nihad Reşad Efendi (1978-1978) 3 aylıkken Londra'nın batısında Marlow'da vefat edip Woking'de Brookwood Mezarlığı'na defnedildi.

1924'ten Sonra Vefat Eden Sultanlar

1. Seniha Sultan (1852-1931) Nice'te vefat etti. Cenazesi Şam'a götürülerek Sultan Selim Camii Hanedan Kabristanı'na defnedildi.
2. Mediha Sultan (1856-1928) Fransa'nın Menton şehrinde vefat etti. Nice'te defnedildi.
3. F.Saliha Sultan (1862-1941) Kahire'de vefat etti. Orada Hıdiv Tevfik Türbesi'ne defnedildi.
4. Nazime Sultan (1866-1947) Beyrut'da vefat etti. Kabri Şam'daki S.Selim Camii Hanedan Kabristanı'ndadır.
5. Hadice Sultan (1870-1938) Beyrut'ta nüzul inerek vefat etti. Kabri Şam'daki S. Selim Camii Hanedan Kabristanı'ndadır.
6. Zekiye Sultan (1872-1950) 1952'de kadınlar için çıkan izne dahi yetişemedi Fransa'nın İspanya sınırına yakın Pau kasabasında bir otel odasında vefat etti. Bir İstanbul Ermenisi olan otel sahibi, Sultan ve eşi Ali Nureddin Paşadan vefatlarına kadar ücret almadı. Paşa da Sultan'dan 2 yıl sonra vefat etti. Her ikisinin de Pau'daki kabir yeri belli değildir.

7. Fehime Sultan (1875-1929) Nice'te vefat etti. Cenazesi Şam'a götürülerek S. Selim Camii Hanedan Kabristanı'na defnedildi.
8. Fatma Naime Sultan (1876-1945) Tiran'da vefat etti. Orada defnedildi.
9. Fatma Sultan (1879-1932) Sofya'da vefat etti. Kabri Sofya'da Merkez Mezarlığı'ndadır.
10. Münire Sultan (1880-1939) Nice'te vefat etti. Orada defnedildi.
11. Behiye Sultan (1881-1948) Kahire'de vefat etti. Orada defnedildi.
12. Naile Sultan (1884-1957) İstanbul'da vefat etti. Yahya Efendi Dergâhı'na defnedildi.
13. Rukiye Sultan (1885-1971) İstanbul'da vefat etti. Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.
14. Ayşe Hamide Sultan (1886-1960) İstanbul'da vefat etti. Yahya Efendi Dergâhı Şehzade Kemaleddin Efendi Türbesi haziresine defnedildi.
15. Şadiye Sultan (1886-1977) İstanbul'da vefat etti. Çemberlitaş'taki İkinci Mahmud Han Türbesi'ne defnedildi.
16. Adile Sultan (1887-1973) Paris'te vefat etti. Orada defnedildi.

17. Emine Nemika Sultan (1888-1969) İstanbul'da vefat etti. Yahya Efendi Dergâhı haziresine defnedildi.
18. Refia Sultan (1891-1938) Beyrut'ta vefat etti. Cenazesi Şam'a götürülerek Hanedan Kabristanı'na defnedildi.
19. Emine Atiye Sultan (1891-1978) İstanbul'da vefat etti. Çemberlitaş'taki İkinci Mahmud Türbesi haziresine defnedildi.
20. Fatma Ulviye Sultan (1892-1967) İzmir'de vefat etti. Çengelköy Mezarlığı'na defnedildi.
21. Rukiye Sabiha Sultan (1894-1971) 1952'deki izinden sonra genellikle İstanbul'da yaşadı ve burada vefat etti. Rumelihisarı'ndaki Aşıyan Mezarlığı'na defnedildi.
22. Arife Kadriye Sultan (1895-1933) Nice'te vefat etti. Orada defnedildi.
23. F.Zehra Sultan (1895-1965) İstanbul'da vefat etti. İkinci Mahmud Han Türbesi'ne defnedildi.
24. Emine Naciye Sultan (1896-1957) İstanbul'da vefat etti. Yahya Efendi Dergâhı haziresine defnedildi.
25. Behiye Sultan (1900-1950) İskenderiye'de vefat etti. Kahire'de defnedildi.
26. Fatma Gevheri Sultan (1904-1980) İstanbul'da vefat etti. Çemberlitaş'taki Sultan İkinci Mahmud Han Türbesi haziresine defnedildi.

27. Hadice Şükriye Sultan (1906-1972) Kahire'de vefat etti. Çemberlitaş'taki Sultan İkinci Mahmud Han Türbesi'ne defnedildi.
28. Rukiye Sultan (1906-1927) Budapeşte'de vefat ederek oradaki Gül Baba Türbesi haziresine defnedildi.
29. Hayriye Sultan (1908-1943) Beyrut'ta vefat etti. Kahire'de Abbasiye Kabristanı'na defnedildi. 1950'de Hıdiv Tevfik Türbesi'ne nakledildi.
30. Lütfiye Sultan (1910-1997) Riyad'da vefat etti. Cenazesi İstanbul'a getirilerek dedesi Sultan Mehmed Reşad Han'ın Eyüp'teki türbesinin haziresine defnedildi.
31. E.Mukbile Sultan (1911-1995) Eşi Ali Vasıb Efendi'nin 1983'te vefatı üzerine İskenderiye'den İstanbul'a geldi. Burada vefat ederek dedesi Sultan Mehmed Reşad Han'ın Eyüp'teki türbesinin haziresine defnedildi.
32. Rebia Nilüfer Sultan (1912-1997) New York'ta vefat etti. Orada defnedildi.
33. H. Dürrüşehvar Sultan (1914-2006) Londra'da vefat etti. Brookwood Mezarlığı'na defnedildi.
34. M. Mihrişah Sultan (1916-1987) İstanbul'da vefat etti. İkinci Mahmud Han Türbesi'ne defnedildi.
35. A.Masume Fethiye Sultan (1916-1944) Kahire'de vefat etti. Orada defnedildi.

36. Mihrimah Selçuk Sultan (1920-1980) Monaco'da vefat etti. Kahire'de defnedildi.
37. Fatma Samire Sultan (1920-2000) New York'ta vefat etti. Orada defnedildi.
38. F.Neslişah Sultan (1921-2012) İstanbul'da vefat etti. Aşiyen Mezarlığı'na defnedildi.
39. Mihrimah Sultan (1922-2000) Amman'da vefat etti. İstanbul'daki Mehmed Reşad Han'ın Eyüp'teki türbesi- nin haziresine defnedildi.
40. Hamide Nezahat Sultan (1923-1998) Fransa'nın Bagnols-sur-Cèze kasabasında vefat etti. Orada defne- dildi.
41. Zehra Hanzade Sultan (1923-1998) Paris'te vefat etti. Rumelihisari'ndaki Aşiyen Mezarlığı'nda annesi Ruki- ye Sabiha Sultan'ın yanına defnedildi.
42. Bidar Sultan (1924-1924) 2 aylıkken vatandan çıktı. 5 ay sonra Budapeşte'de vefat etti. Orada Gül Baba Tür- besi haziresine defnedildi.
43. Safvet Neslişah Sultan (1925-2014) İstanbul'da vefat etti. Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi.
44. Necla Hibetullah Sultan (1926-2006) Madrid'de ve- fat etti. Aşiyen Mezarlığı'nda annesi Rukiye Sabiha Sultan'ın yanına defnedildi.

45. Fevziye Sultan (1928-2014) Paris'te vefat etti. Paris'in banliyösü Thiais'de Val-de-Marne Mezarlığı'na defnedildi.
46. Mübeccel Bezmialem Sultan (1929-1993) İstanbul'da vefat etti. Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.
47. Fatma Necla Sultan (1933-2010) Zürich'te vefat etti. Orada defnedildi.
48. Hürrem Sultan (1939-1999) Nice'te vefat etti. Orada defnedildi.
49. Iskra Sultan (1949-2009) Hamburg'da vefat etti. Orada defnedildi.

Hayattaki Şehzadeler

**Osman Bayezid Osmanoğlu 23 Haziran 1924 Sultan
Abdülmecid**

Dündar 20 Aralık 1930 Sultan Hamid

Harun 22 Ocak 1932 Sultan Hamid

Osman Selaheddin 7 Temmuz 1940 Sultan Murad

Ömer Abdülmecid 4 Haziran 1941 Sultan Reşad

Hasan Orhan 9 Eylül 1946 Sultan Reşad

Mehmed Ziyaeddin 17 Eylül 1947 Sultan Reşad

Roland Selim 5 Mayıs 1949 Sultan Hamid

Selim 5 Eylül 1955 Burhaneddin Efendi

Orhan İbrahim 16 Temmuz 1959 Sultan Aziz

Orhan 25 Ağustos 1963 Sultan Hamid

Eric Ziyaeddin 18 Haziran 1966 Sultan Reşad

Orhan Murad 26 Aralık 1972 Sultan Murad

Mahmud Francis 27 Nisan 1975 Sultan Reşad

Osman Rene 23 Ağustos 1975 Sultan Hamid

Daniel Abdülhamid 20 Eylül 1977 Sultan Hamid

Abdülhamid Kayıhan 4 Ağustos 1979 Sultan Hamid

Selim Süleyman 15 Aralık 1979 Sultan Murad

Nazım 24 Eylül 1985 Sultan Reşad

Yavuz Selim 22 Şubat 1989 Sultan Hamid

Turan Cem 7 Ocak 2004 Sultan Murad

Tamer Nihad 15 Nisan 2006 Sultan Murad

Muhammed Harun 1 Aralık 2007 Sultan Hamid

Batu Bayezid 23 Nisan 2008 Sultan Murad

Ziya Reşad 6 Haziran 2012 Sultan Reşad

Cem Ömer 2015 Sultan Reşad

BİBLİYOGRAFYA

AYKURT Çetin, Bir Büyük Düşünce: Pekin Hamidiyye Üniversitesi, Tarih İncelemeleri Dergisi XXVIII / 1, 2013, 37-49

DEMİREL Fatmagül, “Sultan II. Abdülhamid’in Mirası” İTO Kültürel ve Santsal Araştırmalar Yayın No: 2011-11. İstanbul, 2011.

GEORGEON François, Sultan Abdülhamid, (Çev. Ali Berktaş) Homer Kitabevi, İstanbul 2006.

GÜVENÇ Serhat, “Turkey’s Submarine Piooners”, Warship International Fleet Review, AUG/SEPT 2001,

HÜLÂĞÜ Metin, Sultan II. Abdülhamid’in sürgün günleri: Hususi Doktoru Atıf Hüseyin Bey’in hatıratı Pan Yayınları İstanbul 2003.

KODAMAN Bayram, “Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi “ Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları Yıl Dizi —Sa. 941

MERCAN Evren, “Osmanlı Bahriyesi’nde İlk Denizaltılar: Abdülhamid ve Abdülmecid” Güvenlik Stratejileri Yıl: 8 Sayı: 15

ORAN Baskın, Türk Dış Politikası, Cilt II, İletişim Yayınları, İstanbul 2001

OSMANOĞLU, Ayşe “Babam Sultan Abdülhamid (Hatıralarım)”. Selçuk Yayınları, İstanbul 1984

ÖKE M. Kemal, Belgelerle Türk-İngiliz İlişkilerinde Musul ve Kürdistan Sorunu, 1918-1926, İstanbul, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1992

SAYDAM Abdullah, “Sultanın Özel Statüye Sahip Tebası: Konar-Göçerler”, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Aralık 2009, Sayı:20.

TOSUN Mehmet Osmanogulları ve Aydınların Anlatımıyla İmparatorluğun Yüzük Taşı II. Abdülhamid, Yeditepe Yayınları, I. Baskı, Ocak 2009.

TURAN Mustafa, II. Abdülhamid Han Ulu Hakan Mı? Kızıl Sultan Mı?, İstanbul, Elit Kültür Yayınları, 2008.

YAZICI Serkan, “Sultan II. Abdülhamid Örneğinde Tarihsel Algılaşmanın Değişimi” History Studies Volume 6 Issue 5 September 2014

YILDIZ Özgür, “I. Abdülhamid Döneminde Zirai Eğitim Bir Bakış”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, Fall 2012, p. 3273-3289, Ankara-Turkey

YILDIZ Özgür, “II. Abdülhamid Devrinden I. Cihan Harbine İstanbul’da Amerikan Misyoner Faaliyetlerine Bir Bakış” Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/3, Summer 2012, p. 2739-2750, Ankara-Turkey.

Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu Kimdir?

Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu Efendi, Osmanlı Devleti'nin 34. Padişahı Serdar-ı Hakan Cennet Mekân Sultan İkinci Abdülhamid Han'ın 3. Kuşak torunu olan Hanedan ailesinin reisi Harun Abdülkerim Osmanoğlu Efendi'nin oğlu ve cennet mekân Sultan İkinci Abdülhamid Han'ın 4. kuşak torunudur.

Sürgün yıllarından tam 50 yıl sonra 1974 yılında ilk kez bir Osmanlı Şehzadesi Türkiye'ye geri dönebilmiştir. Bahsi geçen şehzade bugünkü Hanedan Ailesi Reisi Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu Efendi'nin Babası Harun Abdülkerim Osmanoğlu Efendidir. Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu Efendi sürgünden sonra Türkiye'de doğan ilk Osmanlı Şehzadesidir. İstanbul'un ve İslam'ın yıkılmaz kalelerinden Fatih semtinde 1979 tarihinde doğmuştur.

İlköğretim, Ortaöğretim ve Lise yıllarında yanlış anlatılmak amacı ile yazılan yalan tarihin üzücü yanını en çok yaşayan Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu ne acıdır ki Tarih öğretmenleri tarafından yalan tarihi benimsemediği için kötü notlarla cezalandırılmak istenmiştir. Okul hayatı sonrasında 10 yıl gazetecilik mesleğiyle iştigal ederken, 3 yıl gibi bir sürede ulusal kanallardan birisinde çalışmıştır.

Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu Efendi şu an dedesi Sultan Abdülhamid Han'ın şahsi serveti ile kurduğu ve bugün dahi dünya üzerinde eşi benzeri kurulmamış, "DARÜLACEZE MÜESSESESİ" yönetiminde görev yapmaktadır.

Hiçbir siyasi parti ile ilişkisi olmayan Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu Hanedan ailesi olarak davalarının siyaset üstü olduğunu her zaman söylemektedir.

Şehzade Abdülhamid Kayıhan Osmanoğlu, vatani ve milleti için hayırlı işler yapmak arzusundan "MİLLET-İ ALİYYE BİRLİĞİ" adı altında sosyal ve kültürel faaliyetler yürüten bir derneğin onursal başkanlığını yürütmektedir.

29 ₺
25\$, 25€

YEDİVEREN

ISBN 978-605-9780-52-0

